A MENHELY ALAPÍTVÁNY

2022. ÉVI BESZÁMOLÓJA

IMPRESSZUM

A Menhely Alapítvány 2022. évi munkájáról szóló beszámolóban szereplő fotókat Aknai Zoltán, Baán Flóra, Bagdi Nóra Erzsébet, Bazsa Tibor Zsolt, Béres Márton, Csanádi Gábor, Fazekas Mária, Fehér Ildikó, Horváth Dániel, Horváth Gábor, Kék Attila, Krajcsovics Balázs, Mónus Márton, Naszvadi Tibor, Primuszné Sára Réka, Ruth Goodwin, Sipos Tünde, Vajdovics Viktória és sokan mások készítették.

A szerzők megjelölésével feltüntetett versek és grafikák a Fedél Nélkül, valamint a #LookTalkAct művészeti gyűjteményben szereplő alkotók munkája. Az elő- és hátlapi borító Juhász Ibolya alkotása felhasználásával készült. A szövegek a Menhely Alapítvány munkatársainak munkája. Szöveg gondozása: Guba Ildikó. Terv és tördelés: Primusz F. Péter. Felelős szerkesztő: Primuszné Sára Réka.

Beszámolónk nem jöhetett volna létre az önkéntesen végzett kreatív munkák nélkül - hálásan köszönjük!

Nonstop hívható Diszpécser Szolgálat: + 36 1 338 4186 / 1
Székhely: 1082 Budapest, Vajdahunyad utca 3.
Levelezési cím: 1082 Budapest, Baross utca 41. I/2.
E-mail: alapitvany@menhely.hu

Kuratórium: Baán Csaba, dr. Győri Péter, Tánczos Éva
Felügyelő Bizottság: Kemény Mária, Mózer Péter, Varga Csaba

Weboldal:
Menhely Alapítvány: menhely.hu
Menhely Alapítvány / Fedél Nélkül: fedelnelkul.hu

Közösségi oldalak: facebook.com/menhely.hu
instagram.com/menhelyalapitvany
facebook.com/fedelnelkul.hu

Online adományozás: adjukossze.hu/adomanygyujtes/1031
Adószám: 19013213-1-42
Bankszámlaszámunk: **Erste Bank 11600006-00000000-95302777**
Bírósági bejegyzés: Fővárosi Ítélőtábla 01-01-0000966

*Adományozzon telefonon vagy SMS-sel: egy egység ára 500 Ft.

Kézirat lezárása: 2023. május 20.
Minden jog fenntartva. © Menhely Alapítvány, Budapest 2023.

TARTALOMJEGYZÉK

002 Köszöntő
004 A Budapesti Hajléktalanügyi Konzorcium tevékenysége
006 Közép-Magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat
008 Krízisautó
009 Bécs-Budapest Utcai Gondozó Szolgálat
009 Speciális Utcai Gondozó Szolgálatok
010 Erzsébetvárosi Utcai Gondozó Szolgálat
010 Józsefvárosi Utcai Gondozó Szolgálat
010 Külső-Ferencvárosi Utcai Gondozó Szolgálat
011 Zuglói Utcai Gondozó Szolgálat
011 Speciális utcai gondozó szolgálatok
012 „Vajda 3” Menhely
012 Első befogadó szálláshely
012 Éjjeli menedékhely
012 Lábadozó, krízisrészleg
012 Hajléktalanok Otthona
012 Nappali melegedő
012 Csomagmegőrző
012 Komplex foglalkozások a Vajdán
013 Oikos Segítőház
014 Haza-találó - Elsőként lakhatást! Program
016 Práter utcai Nappali Melegedő
017 Incorpora - Munkavállalást Segítő Program
018 Kürt utcai Nappali Centrum
020 „Úton” - Lakhatást Segítő Integrációs Program
022 Kiemelt ügyintézés - „Pályamódosító” program
024 Menhely Alapítvány Módszertan
025 Járvány - háború - munkaerőpiac - Hajléktalanság hármas szorításban - sajtóközlemény
026 Jogvédő Iroda
027 Amikor tanítunk... - szakemberek és önkéntesek képzése
028 Nemzetközi együttműködések
028 „HomelessTalk” projekt
029 „Picture It” projekt
030 Fedél Nélkül - Otthontalan Emberek Műhelye
034 Rólunk? Tőlünk! - beszéljünk a hajléktalanságról
035 2022 eseményei, támogatóink, fejlesztések
038 Felkai Béla-díj háromszor
040 Önkénteseink munkája
042 Interjú a 2022-es Év Menhelyesével
043 Év Önkéntese 2022.
044 Támogatóink, együttműködő partnereink

Fábián István: The Wish To Move

Kedves Olvasó!

Ismét eltelt egy év, ismét jelentkezünk éves beszámolónkkal.

Volt bennünk remény, hogy a Covid19 járvány utolsó hullámai lassan elcsendesednek, és majd a 2022. év kicsit jobb lesz, mint az előző. Nem így történt. Nem volt idő fellélegezni sem. A háború kitörésekor még maszkban és fertőtlenítőszerekkel megrakottan indultunk a határra segíteni a menekülőket. Felfoghatatlan, ami történt, és ami zajlik már egy éve Európa keleti felében, és az is, ahogy ehhez viszonyulunk Európa közepén. Nem lehet, hogy az ember semmit ne tanuljon a múltjából, megengedhetetlen, hogy ugyanazokat a hibákat kövesse el, mint amelyeket elődei már elkövettek. Ezért is lenne fontos az oktatás, az emlékezet, hogy fejlődhessünk, továbblépjünk. szomorú, ha mindennek az a gátja, akinek a motornak kéne lennie.

Nyáron jött az újabb „hidegzuhany", az energiaárak drasztikus emelkedésének előrevetítésével. A problémával ismét magunkra maradtunk, mint a menekültek hazánkba érkezésének első hullámánál. Az energiaárak kezeléséhez sokáig a civil szervezetek semmilyen központi támogatást nem kaptak. Végül a Fővárosi Önkormányzat segített a budapesti civil fenntartású szervezetek kiegészítő támogatásával és az Erzsébetvárosi Önkormányzat a helyi civil szervezetek támogatásával. A Józsefvárosi Önkormányzat pedig a téli krízisellátás költségeihez nyújtott segítséget.

2022-ben tovább folytattuk szervezetünk fejlesztését. Önkénteseink uniós támogatással valósítanak meg két programot is Alapítványunknál, és járulnak ahhoz, hogy a Vajdahunyad utcai otthon lakói tartalmasan tölthessék szabadidejüket, és az Alapítvány ügyfelei igény esetén pszichológusi segítséget kapjanak.

Mindezek csak az első gondolatok, amik 2022-ről civil szervezet vezetőjeként eszembe juthattak. Minden más, ami tevékenységeinket mutatja be a következő oldalakon, az Alapítvány munkatársainak és a Fedél Nélkül alkotóinak köszönhető, mint ahogy az is, hogy immár 33. éve dolgozhattunk céljaink eléréséért.

A Menhely Alapítvány elsőként hozott létre hajléktalan emberek számára egyéni esetkezelésen alapuló gondozási központot, nappali melegedőt, 24 órában működő Diszpécser Szolgálatot, ingyenes jogvédő szolgálatot, valamint az idős hajléktalan emberek számára tartós elhelyezést biztosító otthont. Alapítványunk a kiadója az ország első utcalapjának, a Fedél Nélkül újságnak. Különféle alternatív programokat valósítunk meg, hogy az álláskeresők jó eséllyel induljanak el a munkaerőpiacon, és ha már van jövedelmük, akkor egy magasabb szintű lakhatást biztosíthassanak maguknak. A Budapesti Hajléktalanügyi Konzorcium keretében fővárosi támogatást közvetítünk a hajléktalanellátó szervezetek számára.

Tudjuk, hogy az elfogadáshoz, a toleranciához a megismerésen keresztül vezet az út, ezért fontosnak tartjuk, hogy a hajléktalan emberek sorsára, a velük végzett sokszínű szociális munkára minél szélesebb körben hívjuk fel a figyelmet. Társadalmi érzékenyítő programjaink segítségével célunk a hajléktalanság árnyaltabb bemutatása.

Továbbra is bízunk abban, hogy megkapjuk támogatóinktól azt a segítséget, amivel tovább tudunk fejlődni, hogy minél kevesebben, minél rövidebb ideig legyenek kénytelenek megélni és túlélni a hajléktalanság nem kevés kihívással terhelt életét.

Hálás köszönet illeti támogatóinkat, adományozóinkat, a velünk dolgozó önkénteseket, akik odaadó munkájukkal, a Menhely Alapítvány által képviselt ügyek melletti elkötelezettségükkel újra és újra megerősítik a civil társadalom segítőkészségébe vetett hitünket. Mi 2022-ben is azon dolgoztunk, hogy megint néhány lépéssel közelebb kerüljünk alapítványunk alapvető céljához: Mindenkinek legyen otthona! - egy lakásban, egy településen, egy hazában.

Aknai Zoltán
Igazgató

„Korunk találmánya a kötelező lelkesedés, a hatóságilag intézményesített forradalom és az elnyomók lázadása az elnyomottak ellen.

A mai uralmi rendszereket az jellemzi, hogy hazugságaikat nem is akarják feltétlenül elhitetni, csak feltétlenül elfogadtatni. Minden katonai fegyvernemnek azt kell énekelni magáról, hogy ő a legkülönb, anélkül, hogy bárki elhinné; minden állampolgárnak azt kell vallani az államfőről, hogy bölcs, hős, jótevő, anélkül, hogy bárki elhinné; és így tovább.

Immár egy hihető hazugság is elérhetetlen magaslat. Gödörben vagyunk, lejjebb a béka ülepénél."

Weöres Sándor: Fekete trilógia III.

A BUDAPESTI HAJLÉKTALANÜGYI KONZORCIUM TEVÉKENYSÉGE

A Fővárosi Önkormányzattal együttműködésben 2011-ben jött létre a Budapesti Hajléktalanügyi Konzorcium, mely a Menhely Alapítvány és a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület vezetésével fogja össze a fővárosi hajléktalanellátó szervezetek munkáját. A konzorcium célja, hogy a szervezetek összehangoltan végezzék tevékenységüket annak érdekében, hogy a közterületen élő hajléktalan emberek minél nagyobb számban vegyék igénybe a szállásokat és egyéb szolgáltatásokat, így minél kevesebb hajléktalan ember kényszerüljön utcán vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségekben élni. A Fővárosi Önkormányzat támogatásának köszönhetően a konzorciumot vezető (gesztor) szervezetek koordinálják a szervezetek együttműködését, és pénzügyi forrást is biztosítanak számukra. A konzorcium tagjai véleményezhetik, értékelhetik a gesztorok döntéseit, és javaslatokat tehetnek az ellátás továbbfejlesztésére.

A konzorcium tevékenységei:

I. Diszpécser Szolgálat működtetése

A Menhely Alapítvány minisztériumi kijelölés alapján látja el a Közép-magyarországi Regionális Diszpécser Szolgálat feladatait, melynek működése részben a konzorcium pénzügyi forrásából biztosított. A Diszpécser Szolgálat 24 órában telefonos információs szolgálatot működtet. Egyik legfontosabb feladata az utcán tartózkodó, krízishelyzetbe került hajléktalan emberek részére az azonnali segítségnyújtás megszervezése. Ezen túl gyűjti, és szerkesztett formában közli az ellátással kapcsolatos információkat, szervezi és koordinálja az utcai szolgálatok, krízisautók, speciális utcai szolgálatok működését, szakmai fórumokat szervez, valamint figyelemmel kíséri a konzorciumban résztvevő szervezetek által nyújtott szolgáltatásokat. Beszámolónk 6-7. oldalán részletesen beszélünk e munkánkról.

II. Krízisautók, speciális utcai szolgálatok működtetése

A krízisautók és speciális utcai szolgálatok működésének célja, hogy napi 24 órában Budapest és Pest megye területén krízishelyzetbe kerülő fedél nélkül élőkhöz olyan képzett és tapasztalt szociális munkások jussanak el, akik képesek egyéni szükségletekre reagáló, adekvát szakmai segítséget nyújtani. A krízishelyzetek megoldásán túl a szolgáltatás közvetett célja csökkenteni a közterületen élők számát azzal, hogy a fedél nélkül élő embereket különféle szociális ellátásokhoz, és a számukra szükséges szociális intézmények igénybevételéhez segíti. A feladatot 2022-ben a két gesztor mellett 6 másik szervezet: a BMSZKI, a Keresztény Advent Közösség, a Magyarországi Evangéliumi Testvérközösség, az Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye, valamint a Magyar Vöröskereszt, illetve 2022. szeptemberétől a Menedékház Alapítvány látta el. A Menhely Alapítvány Krízisautójának munkájáról részletesen beszámolónk 8. oldalán olvashat.

III. Első Befogadó Szálláshelyek működtetése

Az utcán élő emberek száma csökkenthető, ha a hajléktalanszállások olyan fedél nélkül élő emberek számára is elérhetővé válnak, akik korábban valamilyen oknál fogva nem vették igénybe azokat, illetve, ha a szállókon lakók közül azok, akik tartós jövedelemmel rendelkeznek, el tudják hagyni az intézményeket. A konzorciumi együttműködés elsődleges célja ezért, hogy a hajléktalanellátó szervezetek úgy alakítsák ki szolgáltatásaikat, hogy azok minél több hajléktalan ember számára kínáljanak alternatívát az utcán élés helyett, illetve lehetőséget nyújtsanak az önálló, intézményektől független lakhatásra is.

A fentiek érdekében a Menhely Alapítvány koordinációja mellett 2022 első felében 12 hajléktalanellátó szervezet működtetett ún. első befogadó férőhelyeket közterületen élő hajléktalan emberek számára. Miután a konzorcium szakmai munkájában nagyobb hangsúlyt kaptak az intézményes elhelyezéstől független, önálló lakhatást célzó megoldások, az első befogadó férőhelyek működtetésére az év második felében a korábbinál kisebb forrás jutott. Ezzel együtt is az első félévben a napi 350-et is elérte a befogadó férőhelyeket igénybe vevők száma. A program keretében a szervezetek vállalták, hogy intézményeiket a tartósan utcán élők igényeihez alakítják, és speciális szolgáltatásokat nyújtanak számukra: nem szabnak feltételeket a bekerülést illetően, alkalmazkodnak az utcán élők különleges igényeihez (például lehetővé teszik a páros elhelyezést), és személyre szabott támogatásokat nyújtanak. A férőhelyekre utcai szolgálatok közvetítésével lehet bekerülni. A speciális igényekkel rendelkező (pl. kerekesszékes, pszichiátriai beteg, szenvedélybeteg, önellátásra csak korlátozottan képes) ügyfelekre magasabb támogatási összeg fordítható, és elvárás a partnerszervezetekkel szemben, hogy ennek egy részét mindenképpen az ellátottak személyes szükségleteinek kielégítésére fordítsák. Az év második felében, 2022. július 1-től újításnak számított, hogy innovatív szakmai programok megvalósítására pályázhattak a partnerszervezetek a konzorciumi támogatás keretein belül. A szakmai programok a hajléktalanellátás szolgáltatásainak fejlesztését célozták.

IV. Lakhatási támogatás a hajléktalanság elhagyására

Azok számára, akik nem igénylik az intézményes ellátást, és képesek, vagy segítséggel képessé válhatnak az önálló lakhatásra, lakhatási támogatást nyújt a konzorcium, mely elsősorban albérletek díjára használható fel. A támogatásban olyan emberek részesülnek, akik rendszeres jövedelemmel rendelkeznek, önerőt tudnak vállalni a támogatás kiegészítésére, és a program lejárta után vélhetően képesek lesznek a bérleményben maradni. A pénzbeli támogatás mellett szociális munkás segíti a támogatott embereket, így a résztvevők segítséget kapnak mindennapi ügyeik intézéséhez is. A Menhely Alapítvány 8 szervezet részére nyújt

Menhely Alapítvánnyal szerződött, fővárosi támogatással működő krízisautók, speciális utcai gondozó szolgálatok 2022-23.

Szervezet	Szolgáltatás típusa	Szerződött összeg
Magyar Evangéliumi Testvérközösség	Krízisautó és speciális utcai gondozó szolgálat	2 534 000
Keresztény Advent Közösség	Speciális utcai gondozó szolgálat	2 121 000
Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei	Speciális utcai gondozó szolgálat	3 906 000
Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye	Krízisautó	7 392 000
Menedékház Alapítvány	Speciális utcai gondozó szolgálat	3 479 000
Összesen:		**19 432 000**

támogatást ahhoz, hogy ügyfeleiket önálló lakhatásba tudják segíteni. Ezek a szervezetek 2022. január 1-től 55 fő részére, 2022. júliustól plusz 24 fő számára tudják biztosítani ezt a lehetőséget.

A Budapesti Hajléktalanügyi Konzorcium 2011-es megalakulása óta közel 8 ezer utcán élő hajléktalan személyt regisztráltak az ellátó szervezetek a programba, közülük a 2022-es év első felében 545 fő vette igénybe rövidebb vagy hosszabb ideig a szállásnyújtó szolgáltatásokat. A szervezetek közötti együttműködésnek köszönhetően a 2022. január 1. és június 30. közötti időszakban átlagosan napi 350 hajléktalan ember töltötte az éjszakáit közterület helyett intézményekben.

V. Személyre szabott segítség

2022-ben tovább folytatódott az „Egyéni Programok" (korábban KHEK) nevű támogatási rendszerünk, melynek célja, hogy szociális szakemberek egyénre szabott segítséget nyújthassanak olyan ügyfeleik számára, akik speciális elhelyezési igényekkel rendelkeznek, támogatásukhoz alternatív megoldások szükségesek, vagy nehezen motiválhatók.

Az Egyéni Programok keretében pályázati úton elnyerhető támogatások elsősorban a lakhatási helyzet rendezését, az egészségügyi állapot javítását célozták, de támogattunk hajléktalanná válást megelőző, preventív programokat is, vagy akár szakképzések elvégzését, csoportos foglalkozások megtartását az ügyfelek számára. Pályázatunk keretében lehetőség van egyszeri, azonnali segítséget jelentő és hosszabb, legalább 6 havi utógondozással együtt járó, részletesen kidolgozott programokat is benyújtani.

2022-ben 68 pályázat érkezett, összesen 124 ember (53 férfi, 44 nő és 27 gyermek) számára kérve segítséget. A beérkezett pályázatokból 60 program valósult meg, ezeken belül 26 esetben egyszeri támogatást biztosítottunk (pl. szemüveg, gyógyszerek beszerzése, díjhátralék rendezése). 34 esetben hosszabb, fél éves gondozási terveket finanszíroztunk, melyek elsősorban a hajléktalanság tartós elhagyását célozták (albérletbe költözés, önálló lakhatás megtartása). Az előző évhez hasonlóan az esetek jelentős részében (22 alkalommal) tavaly is az otthontalan emberek önkormányzati bérlakásba költözéséhez, illetve már lakásban lakó, annak elvesztésével fenyegetett emberek számára nyújtottunk segítséget.

VI. Kiegészítő támogatás

A Fővárosi Önkormányzat 2022 októberében kiegészítő támogatást biztosított a budapesti, civil fenntartású hajléktalanellátó, valamint családok átmeneti otthonát működtető szervezetek számára annak érdekében, hogy a 2022-2023. évi krízisidőszakban ne szűnjenek meg férőhelyek a rezsiáremelkedés miatt. A kiegészítő támogatást a Menhely Alapítvány, mint támogatásközvetítő nyújtotta a szervezetek által benyújtott igények alapján.

Tanulságok - további szakmai teendők

A konzorciumi működés a hajléktalanellátást végző szervezetek munkájának összehangolásával teret ad annak, hogy az intézmények képesek legyenek a közterületen élésnél emberibb körülményeket biztosítani a szállásokon, reagálva a szakmai és társadalmi elvárásokra. A konzorcium ezen túl egy új nézőpontot, finanszírozási mechanizmust alakított ki, mely folyamatosan megköveteli az ellátóktól a szakmai megújulást, a korábbinál hatékonyabb működést. Ez a finanszírozási forma és a hozzá kapcsolódó szakmai elvárások a szerződött partnereket szemléletváltásra, szorosabb együttműködésre, új módszerek bevezetésére késztették.

2022-ben lehetőség nyílt arra, hogy olyan hiánypótló komplex szolgáltatásokat tudjanak bevezetni a partnerszervezetek mindennapi működésükbe, mint az addiktológiai tanácsadás, jogi tanácsadás, mentálhigiénés szolgáltatások, különböző tematikus csoportok, adósságrendezés, sorstárs segítés, munkaterápia.

Bízunk abban, hogy a Fővárosi Önkormányzat továbbra is támogatni fogja a programot, hiszen a tapasztalatok és a számok azt mutatják, hogy a közterületeken élő hajléktalan emberek számára nélkülözhetetlen segítséget nyújt mind szállásnyújtó, mind a krízishelyzetek kezelését célzó szolgáltatásaival.

Bács Emese: XIII. kerületi hajléktalan

A Fővárosi Önkormányzat és a Menhely Alapítvány között kötött szerződések alapján 2022. január 1. és 2022. december 31. között finanszírozott első befogadó férőhelyek

Szervezet	Támogatás összege (Ft) 2022. július 1.- 2022. december 31.	Támogatás összege (Ft) 2022. január 1. - 2022. június 30.	Támogatás összege (Ft)
Magyar Vöröskereszt	12 671 000	5 000 000	17 671 000
Hajléktalanokért Közalapítvány	3 055 000	3 000 000	6 055 000
Baptista Integrációs Központ	881 000	1 000 000	1 881 000
Twist Olivér Alapítvány	4 771 000	3 600 000	8 371 000
Rés Szociális és Kulturális Alapítvány	2 820 000	2 000 000	4 820 000
Tiszta Forrás Alapítvány	3 826 000	500 000	4 326 000
Misszió Alapítvány	973 000	1 000 000	1 973 000
Menedékház Alapítvány	3 170 000	3 000 000	6 170 000
Magyar Evangéliumi Testvérközösség	0	1 100 000	1 100 000
Kiút Szociális és Mentálhigiénés Egyesület	4 700 000	7 298 000	11 998 000
BMSZKI	6 110 000	9 982 450	16 092 450
ULE	2 327 000	5 446 000	7 773 000
Rehab Force Np. Kft.	1 551 000	0	1 551 000
Mindösszesen:	**46 855 000**	**42 926 450**	**89 781 450**

KÖZÉP-MAGYARORSZÁGI REGIONÁLIS DISZPÉCSER SZOLGÁLAT

A Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálatának feladata, hogy a folyamatosan fejlődő, változó budapesti és Pest megyei szociális ellátórendszer működéséről információkat gyűjtsön, rendszerezzen, közvetítsen, és koordinációs tevékenységével segítsen a meglévő lehetőségek minél optimálisabb kihasználásában mind az igénybe vevő rászorulóknak, mind a rajtuk segíteni akaró szakembereknek, mind a laikus érdeklődőknek.

2022-ben összesen 11 278 hívás érkezett telefonszolgálatunkhoz, ez egy kicsit több az előző évinél. (2021-ben 10 821 hívást fogadtunk.) A növekedést a márciusban, az Ukrajnából érkező menekültek ellátásával, elhelyezésével kapcsolatban érkező hívások okozták. A legtöbb hívás, 119 db 2022. március 11-én érkezett hozzánk. Ezen kívül márciusban volt még egy nap, decemberben pedig négy, amikor 24 órán belül 100-nál több telefonhívást kezeltünk.

Koordinációs tevékenységeink

Telefonszolgálatunk legfontosabb tevékenysége a különféle szolgáltatások, intézmények működésének koordinációja.

A Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálata látja el a Közép-magyarországi Regionális Diszpécserszolgálat feladatait, egyúttal mi koordináljuk a vidéki szervezetek tevékenységét, így az egész hálózat működését is. Összesítjük a régiókból kapott különböző adatokat, havonta megbeszéléseket szervezünk a telefonszolgálatok számára. A nyári hónapokban 4 vidéki szolgálat hívásait fogadtuk éjszaka és hétvégén, 2 szolgálatét pedig csak hétvégén.

Az **éjjeli menedékhelyek tevékenységének összehangolása**, a hatékony információcsere érdekében havonta megbeszéléseket szervezünk munkatársaik számára. Ezekre a találkozókra 2022-ben az előző két évvel szemben már személyes részvétellel került sor. A résztvevő intézmények száma nagyon széles skálán mozgott, volt olyan alkalom, amin csak néhányan vettek részt, de olyan is, ahol az érintett intézmények túlnyomó többsége jelen volt. Összességében elmondható, hogy nem volt könnyű az átállás az online működésről újra a személyes találkozásokra. Munkánkban jelentős szerepet kap az utcákon, nem lakás céljára szolgáló helyiségekben élő fedél nélküli emberek ellátása, a velük kapcsolatos **utcai bejelentések fogadása**. Célunk, hogy a lakosság, a szociális és egyéb intézmények, hatóságok aktív közreműködésével segítsük az otthontalan embereket, csökkentsük az utcákon élni kényszerülők számát. Ennek nélkülözhetetlen feltétele az utcai szolgálatokkal való folyamatos együttműködés. 2022 első felében Budapesten 41, Pest megyében 9 utcai gondozó szolgálat működött, majd szeptember elejétől egy Pest megyei szolgálat megszűnt. A szolgáltatókkal 2022-ben is megkötöttük az 1/2000-es SzCsM rendelet 104. § 7. bekezdésében meghatározott **együttműködési megállapodást**. A mindennapos munkakapcsolat mellett az utcai gondozó szolgálatok esetében is fontosnak tartjuk, hogy legyen lehetőség a rendszeres személyes találkozásra, a tapasztalatok, az esetleg felmerülő problémák, konfliktusok megbeszélésére. Erre biztosít lehetőséget az Utcai Gondozó Szolgálatok Szakmai Fóruma, melyet az év elején még online formában, majd nyár végétől ismét személyes találkozók formájában működtettünk. 2022-ben összesen 11 találkozót szerveztünk az utcai gondozó szolgálatok munkatársai számára. Az ő munkájukat egészíti ki a téli időszakban a krízisautók, speciális utcai szolgálatok tevékenysége, melyek a közterületeken kialakuló legkritikusabb helyzetek megoldásában nyújtanak gyors segítséget. Az ezeket működtető szervezetekkel mindennapos az együttműködésünk, és egy kicsit más problémákkal küzdenek, mint az utcai szolgálatok, így számukra januártól áprilisig, majd októbertől decemberig ugyancsak havonta egy alkalommal külön megbeszélést szervezünk. 2022-ben 7 ilyen találkozóra került sor.
Az utcai szolgálatok tevékenységének koordinációjával kapcsolatos tevékenységünk talán szakmailag legizgalmasabb eleme az **intézményközi esetmegbeszélő csoport** működtetése. Ezt 1997-ben azért hoztuk létre, hogy erősítsük az ellátási formában dolgozók személyes kapcsolatait, az akár többek által is ismert esetek közös feldolgozásával segítsük azok kezelését, megoldását, és ezen keresztül közös szakmai normák kialakulását is. A csoport 2022-ben is folyamatosan működött, áprilistól októberig szabadtéren tartottuk a megbeszéléseket.

A járványt követően két év kihagyás után 2022-ben ismét lehetőségünk nyílt arra, hogy átadjuk a **Felkai Béla-díjat.** Először májusban, majd december elején szerveztük meg a díjátadó ünnepségeket. A díjról bővebben beszámolónk 38. oldalán írunk.

2022 nyarán elkészült a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati felhívásához kapcsolódó **Együttműködési Szándéknyilatkozat**, mely a Közép-magyarországi régióban működő, hajléktalan emberek ellátásával foglalkozó szervezetek tervezett programjait, ezek egymásra épülését, együttműködésük kereteit mutatja be. A dokumentum **„vörös riasztás”** fejezete azokat az önként vállalt feladatokat, szolgáltatásokat tartalmazza, melyek nélkülözhetetlenek rendkívüli időjárási körülmények esetén. A 2022/2023-as évre vonatkozó Együttműködési Szándéknyilatkozatot 32 szervezet írta alá.
2022. február 24-én, **az ukrán háború** kitörését követően rövid időn belül érkeztek hozzánk az ukrán menekültek elhelyezésében segítséget kérő hívások. Különösen nehéz volt ez a helyzet, mert olyan területen kellett mozognunk, melyet közelebbről nem ismertünk, szakmai kapcsolatrendszerünk nem volt, és a legszükségesebb információk sem álltak rendelkezésünkre. Egyszerre kellett a beérkező hívásokat kezelnünk, és ez ezek kezeléséhez szükséges feltételeket megteremtenünk. Egy folyamatosan frissülő online adatbázisban rögzítettük a szállást nyújtó intézmények üres férőhelyeit, és ezeket az adatokat minden

A Diszpécser Szolgálat beérkező hívásai 2022-ben

típus	jan.	febr.	márc.	ápril.	máj.	jún.	júl.	aug.	szept.	okt.	nov.	dec.	össz.
utcai b.	282	188	220	114	97	78	78	91	115	123	214	450	2 050
elhelyezés	56	48	304	155	124	37	45	65	26	39	56	63	1 018
konk.info	268	292	577	293	278	207	237	254	262	274	322	389	3 653
ált. info	41	44	100	54	43	34	52	62	38	41	52	34	595
pr.info	448	260	360	135	146	131	132	120	192	193	357	684	3 158
keresik	16	18	16	17	30	15	14	27	28	17	32	32	262
adomány	11	16	40	5	17	6	10	15	11	11	4	17	163
egyéb	7	5	11	17	15	6	5	13	6	18	17	24	144
szervezés	31	28	42	19	17	12	16	9	14	7	13	27	235
össz.	1 160	899	1 670	809	767	526	589	656	692	723	1 067	1 720	11 278

szálláshely látta, amely önkéntesen csatlakozott az általunk koordinált rendszerhez. Így lehetőség nyílt arra, hogy a szállások közvetlenül irányíthassák a jelentkezőket egymáshoz, és az adatokat mi is használtuk az elhelyezésekhez. A koordinált rendszerben a „csúcsponton" közel ezer férőhely adatai álltak rendelkezésre. A hozzánk érkező telefonhívásokhoz kapcsolódva 2022. március 15. és április 15. között 831 Ukrajnából menekülő ember elhelyezésében működtünk közre.

Információgyűjtés és -közvetítés

Feladatunk az üres férőhelyek, **kapacitások nyilvántartása** a Közép-magyarországi régióban. Nyilvántartjuk a **budapesti éjjeli menedékhelyek** kihasználtságát. A fővárosban több esti időpontban és reggel kérdezünk rá aktuális adataikra, Pest megyében reggel hívjuk az intézményeket. A helyek függvényében irányítjuk a szállás nélküli embereket a kevésbé telített intézményekbe. Az adatokat összesítjük a régiókban működő telefonszolgálatok hasonló adataival, így minden nap teljes adatbázisunk van a Magyarországon működő **összes éjjeli menedékhely** előző éjszakai kihasználtságáról.

Összesítjük, elemezzük, értékeljük a telefonszolgálatok által gyűjtött statisztikai adatokat, információkat, ezek eredményeit visszacsatoljuk az ellátó szervezetekhez, a döntéshozókhoz, és használjuk saját ellátórendszerünk fejlesztéséhez. Ilyen évek óta folyamatosan jelzett probléma például az Egészségügyi Centrumok és az általuk üzemeltetett lábadózó férőhelyek működésére vonatkozó szabályozás hiánya, ami jelentős mértékben megnehezíti az ápolásra szoruló otthontalan emberek elhelyezését.

További feladatunk az intézményrendszer szolgáltatásaival kapcsolatos **információk gyűjtése, feldolgozása, közreadása**. Kiadványaink: „A fővárosi hajléktalanellátó intézmények", a „Pest megyei hajléktalanellátó intézmények" és az „Anyaotthonok, családos szállók" elnevezésű füzetek. A fővárosi kiadványunkat havonta, másik két füzetünket negyedévente aktualizáljuk.

A tavaszi hónapokban összegyűjtöttük a **Közép-magyarországi régióban működő szociális szolgáltatásokra** (pl. családsegítő és gyermekjóléti központok, szolgálatok, alacsonyküszöbű ellátások, gyermekek átmeneti otthonai) vonatkozó információkat. Terveink szerint a közeljövőben szeretnénk ezeket az adatbázisokat frissíteni, és a társszervezetekben dolgozó szociális munkások számára is hozzáférhetővé tenni.

„Keresik" szolgáltatás üzemeltetése

Az otthontalan emberek elérése érdekében a regionális szolgálatok együttműködésével országos üzenetközvetítő rendszert működtetünk. Ezzel a szolgáltatással kapcsolatban tavaly 262 telefonhívás érkezett ügyeleteseinkhez, de sok megkeresést kapunk levélben, e-mailben is. 2022-ben 238 embert kerestünk, és az üzenetek 18%-át sikerült átadnunk.

Az utcai bejelentések fogadása

Napi 24 órában fogadjuk a fedél nélkül élők, az érdekükben telefonáló szakemberek, valamint a lakosság hívásait **kritikus helyzetbe került hajléktalan emberekkel kapcsolatban**. E helyzetek megoldásában együttműködünk az utcai szociális munkásokkal, krízisautókkal, szükség esetén fertőtlenítést, orvosi vizsgálatot szervezünk, illetve elhelyezést biztosítunk az éjjeli menedékhelyeken.

Nyilvántartjuk a **lábadozó férőhelyeken** elhelyezett emberek névsorát, így egyrészt látjuk a szabad kapacitásokat, másrészt tudjuk jelezni az utcai gondozó szolgálatoknak, ha az általuk beszállított ember elhagyta az intézményt. Napi munkakapcsolatunk van a fedél nélkül élők problémájával rendszeresen találkozó egyéb szervezetekkel is (mentőszolgálat, rendőrség, közterület-felügyelet stb.). 2022-ben összesen 2050, közterületen krízishelyzetbe került hajléktalan emberre vonatkozó bejelentés érkezett szolgálatunkhoz.

2022 téli hónapjai az elmúlt évekhez hasonlóan melegebbek voltak a szokásosnál, vörös kód kiadására nem került sor, így tevékenységünk komolyabb krízisektől mentes tudott maradni.

Utcai gondozási munkánkban évek óta kihívás, hogy egyre több olyan embert találunk kritikus állapotban, akik ott töltik éjszakáikat, ahol az este éri őket, és utcai szociális munkással is csak akkor találkoznak, ha éppen bejelentik őket. Emiatt a krízisautók, speciális utcai szolgálatok munkatársai nagyon sok nagyon rossz állapotú emberrel találkoznak. Ezekben az esetekben a felelősségük is jóval nagyobb a korábbinál, ha nem tudjuk aktuálisan elhelyezni rászorulókat, mert nagyon kicsi az esélye, hogy legközelebb is megtalálják őket.

Menekültek az ukrán határszélen

Kollégák a határra szánt adományokkal

KRÍZISAUTÓ

A Krízisautó működésének célja, hogy a téli időszakban napi 24 órában Budapest és Pest megye területén krízishelyzetbe kerülő fedél nélküli embereknek olyan képzett és tapasztalt szociális munkások nyújtsanak segítséget, akik képesek a helyzet felmérése után gyors, az egyéni szükségletekre reagáló adekvát szakmai megoldásokat kínálni. A szolgáltatás közvetett célja, hogy csökkenjen az utcán, közterületen élők száma; a fedél nélkül élő emberek is kapjanak szociális ellátást, kapcsolódjanak különféle szociális pontokhoz, illetve csökkenjenek az őket sújtó előítéletek, a lakosság nyitottabban, segítő szándékkal reagáljon problémáikra.

Annak érdekében, hogy a nehéz helyzetbe kerülő hajléktalan emberekről tudomást szerezzünk, rendszeresen felhívjuk a figyelmet szolgáltatásunkra, újságcikkekben, tévéműsorokban, internetes fórumokon kérjük segítségüket. Az utcán élő emberekkel kapcsolatos jelzések túlnyomó része a lakosságtól érkezik, de sok riasztást kapunk a mentőszolgálattól, a BKK, a rendőrség és a rendészetek munkatársaitól.
A **telefonos bejelentéseket** a Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálata fogadja. A lakossági jelzések többsége közterületen, lépcsőházakban tartózkodó hajléktalan emberekről tudósít, akikről nem, vagy csak nehezen eldönthető, hogy milyen állapotban vannak. A bejelentők konkrét segítséget remélnek ügyükben, vagy éppen félelmet, dühöt éreznek a menedéket keresők miatt, szabadulni szeretnének tőlük. A lakossággal való kapcsolatunkban amellett, hogy igyekszünk a bejelentők segítségére lenni, és megnyugtatásukra intézkedni, a hajléktalan ember és környezete közötti közvetítést, a tolerancia növelését is feladatunknak tartjuk. A Krízisautó tevékenysége az elsősegély jellegű élelem, ruházat, gyógyszer felajánlásától, a szociális, egészségügyi intézményrendszer működésére vonatkozó információk szolgáltatásán át, a szállásokra történő szállításon, szociális és egészségügyi intézményekbe való közvetítésen keresztül a folyamatos kapcsolattartásig ívelő feladatskálán valósul meg. Fontos alapelvünk, hogy sehol senkinek nem „osztogatunk" semmit, de minden eszközt igyekszünk felhasználni annak érdekében, hogy a krízishelyzetet elhárítsuk.

A Krízisautó a **téli időszakban** - november 1-jétől március 31-éig - napi 24 órában működik. A Menhely Alapítvány heti 94 órában, a Baptista Szeretetszolgálat heti 48 órában, a Magyar Evangéliumi Testvérközösség heti 12 órában, a Máltai Szeretetszolgálat heti 14 órában biztosítja a szolgáltatást, elsődleges feladatuk a telefonszolgálattól kapott utcai bejelentések ellátása.

Tevékenységüket egészíti ki a **speciális utcai gondozó szolgálatok** munkája. Ezek olyan, saját ellátási területtel rendelkező utcai gondozó szolgálatok, melyek vállalják, hogy a téli időszakban naponta 16 és 1 óra között a Diszpécser Szolgálat kérésére területükön kívül is ellátnak bejelentés alapján ügyfeleket. 2021/2022 telén a Keresztény Advent Közösség (KERAK), a Magyar Vöröskereszt, a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményei (BMSZKI) és a Menhely Alapítvány utcai szolgálatai vettek részt a közös munkában, 2022 tavaszától az MVK helyét a Menedékház Alapítvány vette át.

A krízisautót és a speciális utcai gondozó szolgálatokat üzemeltető szervezetek azt vállalják, hogy ügyeleti idejükben **egy órán belül** kimennek a diszpécsertől kapott bejelentésekre. Még a helyszínről visszajeleznek, és együttműködnek az általuk talált rászoruló ellátásának megszervezésében. Számukra minden esetben a diszpécser küld mentőautót, szervezi meg a szükséges orvosi vizsgálatokat, biztosítja a rászoruló állapotának megfelelő elhelyezést.

A **tavaszi, nyári időszakban** heti három este van ügyeletben a Menhely Alapítvány Krízisautója. A másik négy estén a BMSZKI, a KERAK, a Magyar Evangéliumi Testvérközösség és a Menedékház Alapítvány utcai gondozó szolgálatai adnak ügyeletet. 2022-ben az előző évhez hasonlóan július-augusztus hónapokban csak a Menhely Alapítvány szolgáltatása működött, mert a legmelegebb hónapokban érkező jelzések száma nem tette szükségessé az ügyelet minden napon való fenntartását. A budapesti utcai krízisellátások tevékenységének forrásait a Fővárosi Önkormányzat biztosítja.

Tapasztalatunk szerint a stabilan ugyanazon a helyen élő otthontalan emberek száma folyamatosan és jelentősen csökken. Régi ügyfeleink közül nagyon sokan meghaltak, vagy egészségi állapotuk olyan mértékben megromlott, hogy folyamatos ápolást, gondozást nyújtó intézményi elhelyezésre lett szükségük A munkaképes emberek jelentős része a munkaerő-piacon el tudott helyezkedni, ezekhez a munkalehetőségekhez jelentős részben szálláslehetőség is kapcsolódik. A hatósági intézkedések miatt sokan vándorolnak a városban, ott alszanak, ahol az este éri őket. A fedél nélkül élő emberek közterület-használati szokásai változnak, a zöldterületeken, magánterületeken, romos épületekben élőkről pedig nem, vagy csak nagyon ritkán kapunk jelzéseket, nem érjük el őket. Így a Krízisautó tevékenysége is átalakul, **minden egyes találkozásnál nagyon fontossá válik, hogy mi történik**, hiszen arra kell számítani, hogy jó eséllyel nem, vagy csak nagyon sokára találkozunk újra az ügyféllel, azonnal kell a lehető legtöbb és leghatékonyabb segítséget nyújtani. Tevékenységünket egyre kevésbé alapozhatjuk a lakossági jelzésekre, nagyobb hangsúlynak kell kerülnie a **felkutatásra, területbejárásra**, bizonyos helyszínek rendszeres felkeresésére. November 1-jétől minden ügyeletben, vagyis heti 8 alkalommal kijelöltünk 1-1 területet, amit teljes egészében bejártunk, és igyekeztünk segíteni azoknak, akik az éjszakát ott szán-

A Menhely Alapítvány által működtetett Krízisautó tevékenysége 2022-ben

hónap	ügyeletek száma	lakossági bejelentés	tervezett látogatás	összesen	ebből szállítás (fő)	mentő-hívás (alkalom)
január	36	57	192	249	24	3
február	32	42	121	163	12	1
március	35	40	135	175	14	3
április	13	13	64	77	5	1
május	13	15	59	74	6	0
június	13	16	47	63	3	0
július	13	8	71	79	1	1
augusztus	13	17	71	88	6	1
szeptember	13	17	67	84	7	1
október	13	15	54	69	4	1
november	34	70	143	213	27	6
december	35	152	147	299	55	7
összesen	263	462	1 171	1 633	164	25

dékoztak tölteni. Ilyen helyszín volt például a Keleti és Nyugati pályaudvar és környékük, a Kálvin, Deák és hetente két alkalommal a Köztársaság tér. A tapasztalatok szerint ezek a bejárások nagyon hasznosnak bizonyultak, számtalan intézkedés, szállítás, elhelyezés kapcsolódott hozzájuk. Többször találtunk éjszaka ezeken a helyszíneken Ukrajnából gyerekekkel, csecsemőkkel menekülő családokat.

2022-ben a Menhely Alapítvány Krízisautója 263 ügyeletet adott, 462 bejelentést kapott és 164 alkalommal szállította valamelyik ellátó intézménybe a rászorulókat.

A hajléktalan emberek az esetek 37%-ában éjjeli menedékhelyen, 29%-ában alacsonyküszöbű intézményben, 10%-ában első befogadó férőhelyen, 7%-ában egészségügyi centrumokban, lábadozóban, 10%-ában pedig egyéb helyen (átmeneti szálló, nappali melegedő, saját otthon) kerültek elhelyezésre. 11 alkalommal (7%) az orvosi vizsgálatra szállított ügyfeleket kórházba utalták az őket megvizsgáló orvosok, 25 alkalommal pedig a szolgálat munkatársai mentőt hívtak az utcán talált kritikus állapotú emberekhez.

A 263 ügyelet alatt 497 különböző helyszínen 1 633 alkalommal jártunk. 285 helyen csak egy alkalommal fordultunk meg (57%), ezekről vagy sikerült azonnal elhelyeznünk az ügyfeleket, vagy alkalmi helyszínek voltak, tartósan nem lakott ott senki. 55 olyan hely volt, amit legalább tíz alkalommal felkerestünk (11%).

2022-ben 407 különböző, névvel beazonosított emberrel, 815 alkalommal foglalkoztunk. Emellett még volt 185 olyan találkozásunk is, amikor nem sikerült az ügyfelek nevét megtudnunk. 273 rászorulóval (65%) csak egy alkalommal, 37-tel (9%) legalább ötször találkoztunk.

BÉCS-BUDAPEST UTCAI GONDOZÓ SZOLGÁLAT

2021 novemberétől 2022. április végéig havi 2 alkalommal 2 fő szociális munkást delegáltunk Bécsbe a Caritas Wien Streetwork Mono nemzetközi projektjének megvalósításához. Az együttműködés célja a Bécsben közterületen élő, magyarul beszélő hajléktalan emberekkel való kapcsolatépítés, információnyújtás, és adott esetben az ügyfelek helyi ellátórendszerbe való bekerülésének elősegítése.

A Caritas a téli időszakban, november és május között működtet egy, a Krízisautónkhoz hasonló utcai szolgálatot (Kältebus), mely a bejelentésekkel kapcsolatban keletkező helyszínekre vonul ki. Az információnyújtáson túl szállást, orvosi segítséget, ételt, italt, hálózsákot tudnak szükség szerint biztosítani. Sok kelet-európai, főleg magyar ajkú hajléktalan emberrel kerültek kapcsolatba, de a kulturális eltérések és a nyelvi korlátok miatt nehézkes volt a velük való kommunikáció, ezért fontos a mi segítségünk.

A projekt során információkat osztottunk meg ügyfeleinkkel, melyek némely esetben a túlélést biztosították számukra. 10-15 fővel kerültünk szorosabb kapcsolatba. Volt, akinek Covid elleni védőoltást intéztünk, volt, akit egészségügyi ellátáshoz juttattunk. Többeknek könyvet, rejtvényt, egy kis „hazai ízt" vittünk az életébe. Jellemzően jobb fizikai kondíciókkal bírnak, mint a Magyarországon élő ügyfeleink, ezzel szemben a mentális állapotukat kifejezetten rossznak láttuk. A kint élő ügyfeleink sokszor zárkózottak, elutasítóak az ottani kollégákkal, az itthon szerzett többéves tapasztalatunkkal segítjük a bizalom kiépítését.

A 2022. áprilisi zárómegbeszélésen körvonalaztuk a problémákat, közös megoldási javaslatokat fogalmaztunk meg az együttműködés folytatásában bízva.

A 2022-2023-as téli krízisidőszakban ismét részt veszünk ebben a nemzetközi projektben.

Utcai szociális munkásaink Bécsben

Kältebus: a Caritas Wien krízisautója

Bécsi közterületi hajléktalanság

Utcai életkép

UTCAI GONDOZÓ SZOLGÁLATOK

Az utcai szociális munka során célunk, hogy segítségünkkel minél több, közterületen élő ember legyen képes felhagyni az utcai életmóddal. Ennek eléréséhez a fedél nélkül élő ember és a vele foglalkozó utcai szociális munkás együttműködő kapcsolatára, különböző szociális ellátások igénybevételére és elhelyezésre van szükség. Mindemellett az utcai szociális munkában mindig elsőbbséget élvez a közvetlen életveszély elhárítása. Alapelvünk, hogy az utcai gondozó szolgálat tevékenysége nem az utcai lét komfortosítását szolgálja, hanem annak átmenetivé tételét. Az utcai lét embertelen, megalázó, kiszolgáltatott állapot, mely veszélyezteti az érintettek mentális és fizikai épségét, egészségi állapotát, így elsődleges feladatunk, hogy a szociális munka eszköztárát felhasználva ennek megszüntetésén dolgozzunk.

Erzsébetvárosi Utcai Gondozó Szolgálat

Erzsébetváros közigazgatási területén utcai gondozó szolgálatunk közel húsz éve segíti a fedél nélküli embereket. Az utcai szociális munkát két utcai szociális munkás végzi heti öt napon, terepen töltött munkaidejük napi hat óra (háttérmunka napi két óra). Téli időszakban, a jogszabályban előírt 18 és 22 óra között is terepen vagyunk, továbbá hétvégi napokon és 22 óra után is tudunk terepen lenni, ha ennek feltételei biztosítottak.

A Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet biztosítja az utcai munka alapvető működési és finanszírozási feltételeit, évenkénti elszámolás és legalább kétévenkénti Magyar Államkincstári ellenőrzés mellett. Szolgálatunkat az Erzsébetvárosi Önkormányzat is támogatja.

Az utcai munka háttérintézménye a Kürt utcai Nappali Melegedő. Az intézmény biztosítja a működéshez szükséges egyéb feltételeket (tisztálkodó helyiségek, fogadó- és interjúhelyiség stb.).

Erzsébetváros a kisebb területű és népességű pesti, belvárosi kerületek közé tartozik. Viszonylag kevesebb a zöldterület, ezek általában kisebb tereket jelentenek, de forgalmasabb közlekedési csomópontok, aluljárók is találhatóak területünkhöz kapcsolódóan (Astoria, Blaha Lujza tér, Keleti Pályaudvar). A kerületben a Kürt utcai melegedőn kívül három hajléktalanellátó intézmény működik: a Myrai Vallási Közhasznú Egyesület átmeneti szállása és éjjeli menedékhelye, illetve a Magyar Máltai Szeretet Szolgálat és a Golgota Keresztény Gyülekezet nappali melegedője. Az elmúlt évben azt tapasztaltuk, hogy az utcai létre kényszerülő otthontalan emberek többségében valamilyen érdek mentén kötődő két-három fős csoportokban éltek, változó helyeken. Helyszíneink többsége a bezárt boltbejáratok, padok, épületbeugrók. Nagyon kis számban voltak párok, élettársak, ők inkább kötődtek állandó helyszínekhez. A koronavírus járványhullámai a tavalyi évben már nem befolyásolták jelentősen az utcai munkát, az elhelyezéseket biztosító intézmények is rendkívüli intézkedések nélkül, a megszokott módon működtek. Tapasztalataink alapján a fedél nélküli emberek körében sem voltak már tömeges megbetegedések. Kollégáink használták, és ügyfeleink részére is biztosították a vírus elleni egyéni védőeszközöket, különösen akkor, ha zárt helyeken vagy autóban történt a munkavégzés, szállítás.

2022-ben az utcai szolgálatunk által ismert emberek száma 256 fő volt (99 emberrel először találkoztunk), ez a szám ismét kevesebb, mint a tavalyi évben, ezzel az évek óta tartó csökkenő tendencia folytatódott. A 254 szolgálati napon összesen 1 700 alkalommal találkoztunk fedél nélküli emberrel, átlagosan 7 fővel egy nap. Túlnyomórészt (80%) férfiakkal (207 fő), kiknek többsége (57%) 40-59 éves korcsoportú.

Idén kicsivel több mint 1 200 alkalommal kaptak tőlünk valamilyen tárgyi segítséget (takaró, hálózsák, élelmiszer, ruha). A mentőszolgálat segítségét kritikus egészségi állapotú emberekhez 13 alkalommal kértük. 2022-ben összesen 50 embert szállítottunk valamely hajléktalanellátó intézménybe. Az elhelyezések a diszpécser szolgálattal együttműködve történtek éjjeli menedékhelyeken vagy ún. első befogadó szálláshelyeken, egészségügyi centrumokban, tartós elhelyezést nyújtó intézményekben. Szorosabb kapcsolatban, gondozásban (ami legalább kéthetenkénti vagy gyakoribb találkozás) 41 emberrel állunk, közülük 9 embernél sikerült elérni az utcai életmód feladását.

Józsefvárosi Utcai Gondozó Szolgálat

A szolgálat a főváros VIII. kerületében látja el feladatát. Az utcai munka háttérintézményeként a Vajdahunyad és a Práter utcai melegedőink szolgálnak. A kerület városszociológiai szempontból igen változékony, ennek is köszönhető, hogy speciális helyet foglal el a fővárosi hajléktalanellátásban. Nagyobb létszámú hajléktalan csoportok alakulhatnak ki a frekventált közlekedési csomópontokon, illetve a hozzájuk tartozó aluljárók, metrómegállók környékén. A kerület kisszámú parkos területe - a hideg téli hónapok kivételével - nem csak a helyi lakosok, hanem a hajléktalan emberek kedvelt tartózkodási helye is. A Magdolna-negyed, valamint a Szigony utcai lakótelep, melyek a kerület legszegényebb városrészei, s amelyek gyakran nyújtanak ideiglenes szálláshelyet a hajléktalan embereknek. Jelentős számban találhatók a kerületben hajléktalanellátó intézmények, ezért sok hajléktalan ember fordul meg a kerületben. 2022-ben 3 772 látogatási alkalom során 208 ügyféllel 163 alkalommal találkoztunk. Felderítésre tavasszal kerül sor minden évben, amikor az egész területet feltérképezzük újra. Rendszeresen 37 főt gondoztunk, ami azt jelenti, hogy 2021-hez képest ügyfeleink száma csökkent, mind összességében, mind pedig azok számát tekintve, akikkel állandó kapcsolatban állunk. 2022-ben 147 bejelentést kaptunk, és összesen 39 alkalommal szállítottuk ügyfeleinket valamilyen intézménybe, éjjeli menedékhelyre vagy lábadozóba. A velünk rendszeres kapcsolatban álló ellátottjaink közül 4 főt, nem állandó ügyfeleink közül pedig 25 főt sikerült elhelyeznünk valamilyen intézményben. Összesen 8 esetben volt szükség mentőszolgálat hívására.

A Józsefvárosi Önkormányzattal 2022-ben is folytattuk az előző évben megkezdett együttműködést. Utcai szolgálatunk kiegészítő támogatást kapott annak érdekében, hogy megerősített utcai szociális munkát végezzünk. Az önkormányzat támogatása lehetővé tette, hogy a II. János Pál pápa téren, a Palotanegyedben, a Rákóczi téren, illetve azokon a helyszíneken, ahol a lakossági bejelentések száma megemelkedett, meghosszabbított időben legyünk jelen, és ennek eredményeként jobban megértsük a helyszíneken zajló folyamatokat.

Külső-Ferencvárosi Utcai Gondozó Szolgálat

A szolgálat működési területe a IX. kerület Vágóhíd utca, Üllői út, Határ út és Soroksári út által határolt terület, valamint a Népligeti, az Ecseri úti és a Pöttyös utcai metróaluljárók. A Külső-Ferencvárosra ipari és lakóterületek egyaránt jellemzőek, megtalálható itt parkerdő, és a Duna ferencvárosi partszakasza. Utcai szolgálatunk együttműködik a Belső-Ferencvárosi Utcai Gondozó Szolgálattal.

2022-ben utcai szolgálatunk 194 hajléktalan emberrel állt kapcsolatban, akikkel összesen 2 811 alkalommal találkoztunk. Szorosabb gondozási kapcsolatban 30 emberrel vagyunk, közülük 14 embernél sikerült elérni rövidebb-hosszabb ideig az utcai életmód feladását. Összesen 26 alkalommal helyeztük el ügyfeleinket hajléktalan-

ellátó, vagy egészségügyi intézményekben. A mentőszolgálat segítségét 6 esetben kellett kérnünk.

A közterületi hajléktalanság csökkentésének egyik komoly akadálya, hogy az utcai gondozó szolgálatok által megtalált, gondozott emberek egy részének elhelyezését nem tudja az ellátórendszer biztosítani. Őket hiába szállítjuk be valamelyik intézménybe, 1-2 napon belül visszakerülnek az utcára, mert problémáik kezelésére a meglévő intézmények nem alkalmasak.

A speciális ellátást nyújtó egységek, részlegek szinte teljesen hiányoznak. Jellemzően alig vannak a súlyos állapotú pszichiátriai és szenvedélybeteg emberek ellátására alkalmas helyek, de nagyon kevés az akadálymentesített intézmény is. A meglévő intézmények közül a nagyon elesett állapotban lévő emberek fogadására leginkább alkalmas „hajléktalanok otthona" típusú ellátásra a fővárosban összesen 60 férőhely áll rendelkezésre, ezekre közvetlenül az utcáról bekerülni szinte lehetetlen.

Az utóbbi években fel kellett készülnünk arra, hogy a szélsőséges időjárási viszonyok már nem is annyira télen jelentkeznek, hanem nyáron az extrém meleg, és a rendkívüli szárazság képében. A hőségben az utcai szolgálat munkatársai naponta felkeresték az ellátási területükön lévő hajléktalanokat. Az ügyfelek részére megfelelő mennyiségű ivóvizet és információs anyagot biztosítottunk, közérthető tanácsokkal a kánikulával szembeni védekezéssel kapcsolatban. Számoltunk a hőség következtében fellépő rosszullétek lehetőségével. 2022-ben megemelkedett azon esetek száma, melyek során egészségügyi ellátáshoz kellett juttatnunk ügyfeleinket, mert egészségi állapotuk a hőség hatására rosszabbodott.

Zuglói Utcai Gondozó Szolgálat

A szolgálat ellátási területe a Nagy Lajos király útjától a városhatár felé eső közterületek. A kerületben utcai szolgálatot működtető Myrai Vallási Közhasznú Egyesülettel, illetve a BMSZKI-val kötött háromoldalú együttműködési megállapodás szerint azokban az időszakokban, amikor a többi szolgálat nem működik, mindhárom szervezet fogad jelzéseket a kerület teljes területéről, így az esetek jelentős részében a kerület más részeiben is dolgozunk.

A terület bejárásának tervezéséhez munkatársaink útvonaltervet készítenek. A helyszíneket legalább hetente egy alkalommal felkeressük, de a legkritikusabb állapotban lévő ügyfeleinket hetente több alkalommal is meglátogatjuk. Szélsőséges időjárási körülmények között a különösen veszélyeztetett ügyfeleket naponta, vagy akár egy napon belül többször is felkeressük. 2022-ben 55 zuglói helyszínen 63 különböző emberrel 374 alkalommal találkoztunk. A terület felderítése, régebbi helyszínek ellenőrzése során 1 506 alkalommal jártunk olyan helyen, ahol senkivel sem találkoztunk.

Szakmai programunk leghangsúlyosabb eleme az esetkezelés. Ügyfeleink segítésére egyéni gondozási tervet készítünk. Ezekben az adott ügyfél fizikai-mentális állapotához igazodó, reális, de az utcai lét felszámolása irányába mutató célt/célokat tűzünk ki. Az egyes ügyfeleink veszélyeztetettségének mértéke nagyon széles skálán mozog. A fűthető lakókocsikban, bódékban, sátrakban saját maguk számára otthont teremtő emberek elhelyezésére az intézményrendszer nem megfelelő alternatíva. Esetükben általában egyéb ügyekben (egészségügyi ellátás megszervezése, jövedelemszerzés, családi kapcsolatok rendezése) próbálunk segítséget nyújtani. Minden más esetben azonban elsődleges feladatunknak tekintjük annak biztosítását, hogy otthontalan ügyfeleink ne kényszerüljenek közterületen élni. 2022-ben 9 ember elhelyezésében működtünk közre (az ellátottak 14%-a). A rendszeresen, legalább 10 alkalommal látogatott 11 ember esetében 5 főt sikerült elhelyeznünk.
2022-ben 17 utcai bejelentésre szálltunk ki a diszpécser szolgálat kérésére, és 8 alkalommal szállítottunk gépkocsinkkal ügyfeleket szállásokra, orvosi vizsgálatra, lábadozó férőhelyekre. Emellett három olyan eset is volt, amikor az általunk megtalált fedél nélkül élő emberhez mentőt hívtunk.

Azt tapasztaljuk, hogy az utcákon, közterületeken élő emberek egészségi állapota egyre rosszabb. Ügyfeleinket tájékoztatjuk a háziorvosi rendelőkről, szakrendelésekről. Amennyiben állapotuk indokolja, el is szállítjuk őket ezekbe az intézményekbe. Az Uzsoki Utcai Kórház szociális munkásaival a konkrét esetekhez kapcsolódó munkakapcsolatunk van. Kórházi kezelés esetén csomagot biztosítunk ügyfeleink számára, és igyekszünk folyamatosan látogatni, és biztosítani számukra azokat a felszereléseket, eszközöket is, amik gyógyulásukhoz nélkülözhetetlenek. Szükség esetén segítséget nyújtunk a gyógyszerek, gyógyászati segédeszközök megszerzésében.

2022-ben szolgálatunk tevékenysége lényegesen változott az előző évekhez képest. Változnak ügyfeleink közterület használati szokásai, jelentősen csökkent azoknak az embereknek a száma, akik fix helyen, utcán, közterületeken töltik az éjszakát, mozognak a városban, sok esetben a kerületek között is. Ügyfeleink 48%-ával csak egy alkalommal találkoztunk. Ezt próbáltuk ellensúlyozni azzal, hogy folyamatosan kiemelt figyelmet fordítottunk ellátási területünk teljes bejárására, új emberek, helyszínek felkutatására.

Speciális Utcai Gondozó Szolgálatok

A speciális utcai gondozó szolgálatok feladata a krízisautók működésének kiegészítése, azok kapacitásának növelése. A szolgálatok a téli krízisidőszakban, a Krízisautó mellett, Budapesten és Pest megyében riaszthatók a kritikus helyzetben lévő hajléktalan emberek megsegítésére.

A Menhely Alapítvány 2022-ben is megszervezte, koordinálta és (a Fővárosi Önkormányzat támogatásának köszönhetően) finanszírozta a speciális utcai gondozó szolgálatok működését. A Menhely Alapítvány Diszpécser Szolgálatának koordinációja mellett, a saját speciális utcai gondozó szolgálatunkon túl, a Budapesti Módszertani Szociális Központ és Intézményeivel, a Keresztény Advent Közösséggel, a Magyar Evangéliumi Testvérközösséggel, a Magyar Vöröskereszttel, valamint a Menedékház Alapítvánnyal kötöttünk megállapodást speciális utcai szolgálat működtetésére.

A speciális utcai szolgálatok a téli (november-március közötti) időszakban minden nap, a melegebb (április-június, valamint szeptember-október) hónapokban pedig heti 4 alkalommal működnek úgy, hogy a programban részt vevő szervezetek váltják egymást. A speciális utcai szolgálatok 2022-ben összesen 274 bejelentést kaptak, és 127 esetben szállították a rászorulókat intézménybe. Az elhelyezések túlnyomó része éjjeli menedékhelyekre történt, de az egészségügyi centrumok, illetve a Menhely Alapítvány „Vajda 3" Lábadozója is sok esetben fogadott rászorulókat.

A szervezetek úgy hangolták össze működésüket, hogy a krízisidőszakban minden nap riasztható legyen két szolgálat, különösen a bejelentések és szállítások szempontjából legkritikusabb órákban, délután hat és éjjel egy óra között. Összességében elmondható, hogy az együttműködő szervezetek 2022-ben is magas szakmai színvonalon valósították meg a programot, jelentősen hozzájárulva a főváros közterületein, kritikus helyzetben lévő emberek helyzetének rendezéséhez.

Barta Pál Mátray:
Esőben este a belvárosban

„VAJDA 3” MENHELY

A Menhely Alapítvány székhelyén működő szolgáltatásaink egymásra épülnek. Elsődleges célunk ezek segítségével a közterületen élő hajléktalan emberek befogadása, intézményi ellátáshoz juttatása.

„Vajda 3” intézményünk 17 fős szakmai csapatában gazdasszony, pszichiáter, valamint ápolónők és szociális munkások dolgoznak együtt, e munkát 9 fős önkéntescsapatunk egészíti ki elsősorban közösségformáló programok szervezésével.

A Fővárosi Hajléktalanügyi Konzorcium program első befogadó szálláshelyeként az éjjeli menedékhely igénybevételénél előnyben részesülnek azok az utcai szolgálatok által gondozott, leromlott állapotú fedél nélküli emberek, akiknek ellátása mentális és fizikai állapotuk miatt a hagyományos ellátórendszerben nem megoldható. Speciális szolgáltatásokat biztosítunk a közterületről éjjeli menedékhelyünkre került emberek számára. A házirendet itt rugalmasabbá tettük, és szociális munkásaink egyéni esetkezeléssel segítenek a továbblépésben. Komplex segítségnyújtással elértük, hogy a korábban kizárólag utcán élő emberek közül sokan tartósan a menedékhely használóivá váltak.

Az **Éjjeli Menedékhelyen** egy éjszakára szóló szállást nyújtunk az arra rászorulóknak. Nyáron 46, télen 52 férőhelyen fogadjuk az otthontalan férfiakat. A pihenési lehetőség mellett egyszerű vacsorát, főzési, ételmelegítési, tisztálkodási, mosási lehetőséget, indokolt esetben egészségügyi ellátást, valamint szociális tanácsadást biztosítunk a nálunk éjszakázóknak. Az együttélés okán fontos, hogy szabályokkal átlátható helyzeteket teremtsünk, így szállásunkon nagyon ritka a lopás vagy az agresszió. 2022-ben összesen 252 különböző személyt fogadtunk, átlagos életkoruk 49,5 év, ami jelentős „fiatalodás” a korábbi évhez (56,7) képest.

Lábadozónkban a téli hónapokban az utcai gondozószolgálatok által fellelt fedél nélküli, leromlott állapotú férfiak számára nyújtunk felépülésükig szállást. Napi háromszori étkezést, egészségügyi ellátást, gyógyszereket, kötszereket biztosítunk. Célunk, hogy ezek az emberek ne kerüljenek vissza az utcára.
E férőhelyeken 2021 novemberétől 2022 áprilisáig 18, majd 2022. utolsó két hónapjában további 9 rászorulót fogadtunk be. A lábadozó emberek felépülésükig átlagosan 188 napot töltöttek nálunk.

A **Hajléktalanok Otthonában** 24 idős, leromlott egészségi állapotú férfi számára biztosítunk teljes ellátással elhelyezést és gondozást. Lakóink önmaguk fenntartására segítség nélkül nem képesek, családi és egyéb külső kapcsolatokkal általában nem rendelkeznek. Számukra egészségügyi ellátást, gyógytornát, napi háromszori étkezést, kulturális programokat nyújtunk. Az intézményünkben élők átlagéletkora 66,3 év. Tavaly a 24 férőhelyen összesen 28 embernek tudtunk otthont biztosítani. Egyik lakónk megnövekedett napi gondozási szükségletei miatt más tartós ellátási formába kényszerült, másikuk támogatott lakhatáshoz jutott. Két szeretett, idős lakónk elhunyt az év során.

Munkánkhoz jelentős segítséget nyújt **önkéntescsapatunk**, akik elsősorban a Hajléktalanok Otthona és a Lábadozó részleg szabadidős programjaiban működnek közre. Szervezik, koordinálják a programokat és az azokon való részvételt. Nekik köszönhetően működik intézményünkben a kártya- és társasjátékklub, valamint hétvégenként a filmklub, kíséretükben az intézmény falain kívüli, kulturális és egyéb szabadidős programokra is egyre gyakrabban eljutnak gondozottjaink. Felejthetetlen élmény volt az önkéntesek által szervezett és finanszírozott, ajándékokban bővelkedő karácsony is.

Nappali Melegedőnkben a pihenés, tisztálkodás, mosás lehetőségével alapszolgáltatásokat nyújtunk ügyfeleinknek. 2022-ben 791 különböző ügyfél (az előző évben ez a szám 754 volt), összesen 28 784 alkalommal kereste fel a melegedőt. (Előző évben 25 777 alkalommal.) A kötelező higiéniai szabályok teljes betartása mellett az év minden napján nyitva voltunk, naponta átlagosan 79 ember vette igénybe szolgáltatásainkat.

Csomagmegőrzőnkben lehetőséget adunk a csomagok, ruhák és egyéb tárgyak tárolására, őrzésére. Az év során 187 új ügyfél jutott a nagyobb csomagok huzamosabb tárolására is alkalmas szekrényhez. (Az előző évben 173 új kliensünk volt.) Csekély havidíj ellenében (aminek összegét költségeink növekedése miatt meg kellett emelnünk) 836 zárható szekrény áll a mindennapi ingóságaikat elhelyezni kívánó ügyfeleink rendelkezésére.

Intézményünk **bázisául** szolgál a Krízisautó és a Józsefvárosi Utcai Gondozó Szolgálat működésének.

A 2022. év legnagyobb próbatétele intézményünkben a közüzemi díjak azon belül is az áramszolgáltatás díjának hét és félszeres emelkedése volt. Radikális takarékossági intézkedésekbe fogtunk. Ezek hatására alapjaiban változott meg lakóink és ellátottjaink élete. Sajnos számos megszokott, kényelmet és komfortot jelentő, elektromos árammal működő, vagy ahhoz kapcsolódó tárgyuktól meg kellett válniuk.

2022 őszén sikeres volt az éjjeli menedékhely lakói számára szervezett hálózsákgyűjtő kampányunk. 36 új és 16 használt hálózsákhoz jutottunk önzetlen adományozóink jóvoltából. Segítségüket nagyon köszönjük!

Az otthon lakói számára rendszeresített **komplex foglalkozásainkat** 2022-ben is folytattuk.
Az foglalkozásokat nem hirdetjük, azokat adott munkatárs jelenlétéhez kötik érdeklődő lakóink. Az alkalmakon szívesen elmesélik, milyen a hangulatuk, vagy éppen milyen problémák foglalkoztatják őket. Jól látható, hogy menyire érdeklődve hallgatják egymás észrevételeit is. Egyféle friss, adott hétre fókuszáló, közérzeti monitorozásnak is nevezhetők ezek a beszélgetések. Talán némileg az egykori családot is pótoljuk vele, hiszen mindenki örül, ha őszintén érdeklődnek hogyléte felől, mi több, meg is hallgatják a választ.

A résztvevők döntése alapján zenehallgatás, filmnézés kezdődik, majd novella vagy más rövid történet felolvasására kerül sor. Természetesen alkalom nyílik a hallottak, látottak megbeszélésére, az egyéni olvasatok kiemelésére, és az esetleg felmerülő személyes érintettségek is felszínre kerülnek. A filmeket, ill. filmrészleteket, mint fikciókat választjuk, majd két-három kérdésre fókuszálva dolgozzuk fel a látottakat. Fontosnak tartjuk, hogy mindenki a személyes tapasztalatait ossza meg a többiekkel.

A további szabadidős programokról beszámolónk 40. és 43. oldalán írunk részletesebben.

Életkép a Vajdán

Életkép a Vajdán

Karácsonyi öröm

OIKOS - SEGÍTŐHÁZ

Az intézmény 12, súlyos lakhatási problémával küzdő, felépülő szenvedélybeteg ember számára tud egyidejűleg szolgáltatásokat nyújtani oly módon, hogy közben lehetőséget teremt a lakásproblémáik megoldására is. A cél minden esetben az önállóság megteremtése az absztinencia megtartása mellett.

A Menhely Alapítvány és a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátus Magyarországi Exarchátusának együttműködésében hoztuk létre fontos kiegészítő ellátási formaként számukra ezt a támogatott lakhatási szolgáltatást. E korábbi, Sarokház elnevezésű bentlakásos intenzív programunk tapasztalataira alapozva kezdte meg működését 2016 szeptemberében az Oikos Segítőház egyházi jogú szervezet a Menhely Alapítvány Mádi utca 15/a szám alatti lakóingatlanában. Itt a folyamatos elérhetőségen, a rendkívüli helyzetben azonnali jelenlétet igénylő készenléten, és az egyéni konzultációs időpontok biztosításán kívül a segítői munka két csoportfoglalkozásból áll, amelyek közül legalább egyiken kötelező a lakóknak részt venni minden héten.

2022-ben egy olyan szociális munkás lett önkéntes segítőnk a házban, aki korábban lakó is volt. Ez nagyon fontos előrelépést jelentett a segítői munkában. A Segítőház átlagos kihasználtsága 2022-ben valamivel 7 fő/nap feletti volt, hat lakó költözött ki és heten jöttek újonnan idén. El kellett köszönnünk azoktól a szenvedélybetegségükön kívül egyéb súlyos személyiségzavarokkal is küzdő fiataloktól, akik 2021 óta nagyon komoly kihívást és terhet jelentettek a háznak azzal, hogy inkább terápiájuk folytatását várták tőlünk, mintsem a segítséget önálló életük első lépéseihez. Elköszöntünk a legrégebbi lakónktól is, aki úgy döntött, hogy inkább párjával kíván együtt élni. Két lakó a beköltözést követő néhány hónap után távozott is.

Az intézmény működését több szempontból, jelentős mértékben befolyásolta, sőt alapvetően meghatározta az energiaárak növekedése, ezért a fűtési időszak idejére a Mádi utca felőli épületszárnyat lezártuk.

HAZA-TALÁLÓ - ELSŐKÉNT LAKHATÁS PROGRAM

Az Elsőként Lakhatás szemlélet alapvetése, hogy a lakhatás emberi jog. Lényege, hogy a lépcsőzetes gondozási modellel szakítva, az utcáról közvetlenül bérlakásba juttatja a hajléktalan embert, és az egyéni esetkezelést, egyéb támogató szolgáltatásokat a lakásban vagy a szomszédságban nyújtja.

A 2023 őszéig futó (VEKOP-7.1.5-16-2019-00009) projektünk keretében 15, közterületen élő ember lakhatását tudjuk támogatni. Célunk, hogy a programba bevont ügyfeleink a támogatási időszak lejárta után képesek legyenek lakhatásukat segítség nélkül fenntartani. Programunk bázisa az intenzív szociális munka, melyet rendkívül színes támogatási paletta egészít ki: állás-mentor, pszichológus, pszichiáter, ápoló, fodrász, fogorvos, valamint a médiakampány. A program újdonsága az is, hogy munkaviszonyban dolgozik két sorstárssegítő, akik korábbi lakástalan létükből teremtettek maguknak egzisztenciát.

A program megvalósítása során az elmúlt évben sem szűkölködtünk kihívásokban. Ezzel együtt mostanra azt mondhatjuk, hogy a közterületről bekerült, jelenleg bentlakó ügyfelek mindegyike, az álalunk nyújtott komplex támogatással képessé vált arra, hogy a támogatott lakhatási körülmények igénybevétele mellett **fenn tudja tartani önmagát**. Lakóink jelenleg 3 pár, egy anya nagykorú gyermekével, és 7 egyedülálló férfi. 2022 végére mindannyian munkába álltak már, és maguk fizetik kiadásaikat. Meglátásunk szerint ez az egyik, ha nem a legfontosabb mutatója, indikátora programunknak. 2022 januárjában költözött be 15. ügyfelünk, akinek sokat kellett erre várnia, hogy a megfelelőnek tűnő albérletet is megtaláljuk számára. Az agglomerációban levő bérlemény azonban nagyon megnehezítette számára a munkavállalást, őt egy sokszereplős lakáscserével sikerült a városközponthoz közelebbi albérletbe segíteni.
Áprilisban azonban megszakadt vele az együttműködés. A szakmai tervünkben vállaltaknak megfelelően még 60 napig fenntartottuk részére a lakhatási lehetőséget, de júliusban elkezdtük az előgondozását annak az ügyfelünknek, aki addig autójában lakott, s akivel alapítványunk Zuglói Utcai Gondozószolgálata kötött össze bennünket. Ő augusztusban költözött be a bérleményébe.

Februárban kétnapos **képzést** tartottunk önkénteseink számára, akik arra vállalkoztak, hogy a programunkban résztvevő ügyfelekkel együttműködjenek. A képzés nagyon sokrétű volt, elméleti, gyakorlati elemekkel, szituációs játékokkal. A kétfős trénercsapaton kívül a képzésen az önkénteskoordinátor mellett egy szociális munkás kolléga és a szakmai vezető vettek részt.

Ügyfeleink az Elsőként lakhatás szemlélet alapját képező **intenzív szociális munkán** kívül számos egyéb **támogatást, képzést** is kapnak. Álláskeresési mentorunk nemcsak egyénileg foglalkozik ügyfeleinkkel, hanem csoportos álláskeresési tréninget is tart. A tréningek rendkívül változatosak voltak, és nem a megszokott sémák szerint zajlottak. Az első tréningen közösen főztünk, a következő alkalmakkor állatasszisztált terápiába, személyiség- és készségfejlesztésbe vontuk be ügyfeleinket.

A **társadalmi érzékenyítés** nemcsak alapítványunk egésze számára fontos, kötelező eleme jelen programunknak is. Ennek megfelelően társadalmi kampányt folytatunk. Elkészítésében marketingszakember segítségét vettük igénybe, aki egy remek fotósorozattal, valamint egy kisfilm elkészítésével segítette munkánkat. Mindemellett hasznos tanácsokkal látott el bennünket a közösségi média, mint reklámfelület használatával kapcsolatban.

Ügyfeleink nagy része számára - ahhoz, hogy a jelenben hatékonyan tudjon élni, érvényesülni - szükséges a múlt feldolgozása. Nem csak ebben, hanem érdekérvényesítésükben is segítséget nyújt az Első Kézből a Hajléktalanságról (EKH) című társadalmi érzékenyítő projekt is, melyben a hajléktalanságot megtapasztalt trénerek adják át ismereteiket, erejüket és reményüket.

Pszichológusunk öt ügyfelünket fogadja heti rendszerességgel. Emellett az orvosetikai követelmények (titoktartás) betartásával szociális munkásainkat is segíti abban, hogyan viszonyuljanak a súlyos traumát átélt ügyfeleinkhez. Mindezek mellett csoportos életvezetési foglalkozásokat is tart.

Ügyfeleink fizikai és lelki jólétének segítése érdekében **közösségi programokat** szervezünk. Ennek keretében először a Parlamentbe látogattunk, ahol a belépést és vezetést térítésmentesen tette lehetővé számunkra az Országház Látogatóközpontja. Következő közösségi programunk alkalmával - ott még sosem járt ügyfelünk kívánságára - budapesti állatkerti látogatást szerveztünk.

A világban zajló események azonnali hatásai programunkat sem kerülték el. A **rezsiárak** emelkedése nagyon kedvezőtlenül érintette ügyfeleink nagy részét. A költségvetés kezelése során mindig szempont volt, hogy rendelkezzünk tartalékokkal, így ezek felhasználásával tudtunk ügyfeleink számára megélhetési támogatás címen segítséget nyújtani a rezsiköltségek növekedése nyomán fellépő likviditási gondok leküzdéséhez. A rezsiárakon túl az albérletek **bérleti díjai** is emelkedtek, noha messze nem a piaci viszonyokkal párhuzamosan. Azok a lakástulajdonosok, akik a projekt rendelkezésére bocsátották ingatlanjaikat, az áremelések során a legmesszebbmenőkig figyelembe vették a projekt pénzügyi keretei által nyújtott lehetőségeket. Sőt, több olyan lakástulajdonos is volt, aki egyáltalán nem emelte meg a bérleti díjat.

A projektet segítő Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztályának referense nemcsak elméleti síkon támogatja programunkat. Részt vett a program elején indult Elsőként Lakhatást elméleti képzésben, 2022 tavaszán pedig több ügyfelünket is meglátogatta.

Az október végén Budapesten lezajlott Housing First Europe Hub Trainers' Symposium 2022 egyik résztvevőjét láthatta vendégül szakmai stábunk, egy délután alkalmával. **Tapasztalatcserénk** egyszerre volt megnyugtató és elgondolkodtató, hogy a belga fővárosból érkező kolléga, aki országosan 15, a miénkhez hasonló program működésében vesz részt, mennyire hasonló nehézségekről, és sikerekről számolt be.

Az év végi ünnepek közeledtével megtartottuk a „VEKOP"-**karácsonyt** egy 17. kerületi étteremben, ekkor ügyfeleink apróbb ajándékokat is kaptak. Az este folyamán mindannyian elmondhattuk, hogyan éltük meg a kihívásokban bővelkedő 2022-es évet. Arról beszéltünk, mennyi mindent tanulhattunk egymástól. Egyik ügyfelünk úgy fogalmazott, hogy a legnagyobb előrelépés számára az, hogy a hajléktalan léttel járó élmények, a hideg utca, vagy a zsúfolt szállók képe mostani életében egyre halványuló emlék.

A projekt fő támogatója a Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (programazonosító: VEKOP-7.1.5-16-2019-00009). A megvalósítás időszaka: 2021.04.01. - 2023.09.30. További támogatónk az Euroflow Zrt. volt.

A projektvezetői találkozó

Önkéntesképzés - közös ebéd

Állatkerti látogatás

Állatasszisztált terápiás találkozó

PRÁTER UTCAI NAPPALI MELEGEDŐ

A Práter utcai Nappali Melegedő az alapszükségletek kielégítésén kívül olyan programokat és lehetőségeket is kínál, melyek segíthetik ügyfeleink társadalmi visszailleszkedését, közelebb viszik őket hajléktalanságuk megszüntetéséhez.

A nappali melegedő alapvető funkciója, hogy enyhítse a hajléktalan létből fakadó nehézségeket, elviselhetőbbé és élhetőbbé tegye a hajléktalan emberek mindennapjait.
Alapszolgáltatásainkkal a hét minden napján fogadjuk ügyfeleinket. 2022-ben 348 nyitvatartási napon álltunk vendégeink rendelkezésére. Melegedőnkben lehet tisztálkodni, mosni, étkezni, pihenni, olvasni, szabadidős tevékenységeket folytatni. 2022-ben összesen 913 ember 27 368 alkalommal kereste fel nappali melegedőnket, napi átlagos forgalmunk 78 fő volt. A 2021. évi forgalomnak ez a 90%-a, ami kétségtelenül a 2022. első negyedévében a még tartó világjárvány következménye. A járványügyi korlátozásokat csak az év második felében, nyártól töröltük el teljesen. Mindennek következtében továbbra is az ételosztás maradt a legnépszerűbb szolgáltatásunk. A járványtól történő „megszabadulást" csak rövid ideig élvezhettük, az őszi energiaáremelkedés miatt elsősorban az áramfogyasztásunkat kellett **racionalizálni**, de minden szolgáltatásunkat időkorlátok közé szorítottuk, hogy a rezsiköltségeink ne szálljanak el. Ehhez természetesen szükség volt ügyfeleink partnerségére, hiszen fontos volt, hogy megértsék az intézmény helyzetét.

Hétvégi nyitvatartásunkat több mint 10 éve elkötelezett önkéntes munkatársaink segítségével tudjuk biztosítani. Ők készítik el és osztják ki a tízórait, segítenek a tisztálkodáshoz szükséges törülközők és tisztítószerek kiosztásában, valamint a mosó- és szárítógépek működtetésében.

Programjaink célja, hogy a fedél nélkül élőket újra biztonságos, akár önálló lakhatáshoz segítsük, illetve a hajléktalanság veszélyében élőket olyan támogatáshoz juttassuk, mellyel megállítható helyzetük további romlása. Ezt segítő **kiegészítő szolgáltatásaink** a hajléktalanságból kivezető utak megtalálását támogatják.

E speciális szolgáltatásaink közé tartozik az **Álláskereső Iroda** működtetése. Célunk, hogy infrastruktúrát biztosítsunk ügyfeleink számára a megfelelő munka megtalálásához, valamint alkalmi és állandó munkalehetőségek felkutatásával segítsük elhelyezkedésüket. A szolgáltatás működéséhez 2016 nyara óta az Erste Stiftung és a „la Caixa" Alapítvány is hozzájárul. Az általuk támogatott magyar Incorpora hálózat tagjaként hátrányos helyzetű csoportokat segítő civil szervezetekkel együttműködve dolgozunk. Az Incorpora programról következő oldalunkon részletesen írunk még.

Elhelyezkedési támogatást nyújtunk frissen állásba került ügyfeleink számára az első, még fizetés nélküli hónap nehézségeinek áthidalására. E programunk keretében a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásának köszönhetően 2022-ben összesen 51 álláskereső élelmiszer-vásárlását és utazási bérlet vásárlását támogattuk.

2022-ben is folytattuk **lakhatást segítő programjainkat**, melyek keretében pénzbeli támogatást nyújtunk albérletbe költöző ügyfeleinknek, illetve lakásokat adunk bérbe az arra rászorulóknak.

Albérleti hozzájárulást nyújtó programunkat az intézményünkkel már korábban kapcsolatba került hajléktalan, vagy a hajléktalanság veszélyében élő emberek vehetik igénybe, melyhez a Fővárosi Önkormányzat biztosítja a forrást. A program támogatási keretéből 5 fő, az együtt költözőkkel összesen 8 személy lakhatását támogattuk 2022-ben. Ügyfeleink legfeljebb 12 hónapon keresztül, összesen 300 000 Ft összegű lakhatási támogatásban részesülhetnek.

2022-ben **két lakás** állt rendelkezésünkre, az egyik alapítványunk, a másik a Józsefvárosi Önkormányzat tulajdona. A lakásokban olyan hajléktalan személyek, családok lakhattak, akik segítségünkkel már képesek az önálló életvitelre, de saját erejükből még nem tudnak gondoskodni lakhatásukról, ahhoz szükségük van valamilyen támogatásra. Bízunk benne, hogy az önkormányzati lakásban lakó családunk jövő évben már saját jogon bérelheti tovább az ingatlant, és ezzel a program eléri eredeti célját. Az Alapítvány tulajdonában álló lakást a nyár folyamán felújítottuk az Euroflow Zrt. támogatásának segítségével. Az ingatlan új ablakokat és bejárati ajtót kapott. Még nem jártunk a felújítás végén, amikor egy hattagú családot kellett befogadnunk, mert korábbi bérleményükből el kellett költözniük. Jelenleg ők is önkormányzati lakásra pályáznak, melynek eredménye 2023 tavaszára várható.

Juhász Ibolya alkotása

hágyépé: Tócsában

tócsában rigó
önfeledten
nézzük egymást
ketten ő fürdik a
jóban én átvonulóban

hull az eső félrehúzódott
égi szemöldök hámlik
homlok

nézz le atyám
tócsában rigó
fürdik a fürdik az
emberi jó

Év verse 2021.

INCORPORA MUNKAVÁLLALÁST SEGÍTŐ PROGRAM

A „La Caixa" Foundation és az ERSTE Stiftung által finanszírozott Incorpora program hetedik évét zárta Magyarországon. A programot a bő tíz évvel ezelőtti gazdasági világválság okozta munkanélküliségre válaszul vezették be Spanyolországban, azóta több tízezer vállalat és több száz civil szervezet csatlakozott hozzá, s mintegy 100 ezer munkavállalót helyezett el. A projekt Magyarországon kívül a régióban még Lengyelországban működik.

Az Incorpora itthon is hálózatként működik, a Menhely Alapítványon kívül az elmúlt évben négy másik civil szervezet dolgozott közösen és sikeresen a kitűzött cél megvalósulásáért. Magyarországon több, mint ezer hátrányos helyzetű munkavállaló talált sikeresen munkahelyet a hálózat közvetítésével.

Ingyenes szolgáltatásunk során **átfogó folyamatot** kínálunk a vállalatoknak a kiválasztástól a munkahelyi beilleszkedés támogatásáig. A munkáltatókkal tapasztalt szakemberek, úgynevezett integrációs menedzserek dolgoznak együtt, akik az érintetti csoportok: hajléktalanok, megváltozott munkaképességűek, különösen a fogyatékkal élők, nők, pályakezdő fiatalok és mélyszegénységben élők munkaerő-piaci integrációjának szakértői. Az Incorpora által biztosított felelős foglalkoztatási forma számos előnnyel jár egy munkáltató számára, és új lendületet ad a társadalmi fenntarthatósági törekvéseknek.

A Menhely Alapítvány egyik fő feladata, hogy az alapítványhoz forduló, hajléktalanságban vagy mélyszegénységben élő ügyfeleket álláskeresésükben támogassa. A hátrányos helyzetű emberek mellett az elmúlt évben nőtt azoknak az ügyfeleknek a száma, akik az internetes álláskeresésben kevésbé jártasak, vagy nehezebben küzdenek meg az álláskeresési portálok többlépcsős azonosítási rendszerével.
Tevékenységünk sokrétű. Első helyen továbbra is olyan **munkahelyek és munkakörök felkutatása** szerepel, ahol a munkáltatói és munkavállalói érdek sikeresen találkozhat. A munkáltatói megkeresésen túl fontos feladatunk a két fél közötti közvetítő szerep betöltése, a munkavállaló felkészítése, a munkáltató érzékenyítése. A 2022-es év tapasztalata is alátámasztja azt, hogy a fenti célcsoport számára nincsenek, vagy nehezen hozzáférhetők azok az állások, melyek minőségi életvitelt biztosíthatnának. 2022-ben – az előző évekhez képest – több volt az informatikai segítségért hozzánk forduló ügyfelek száma.

A 2022-es év gazdasági változásai érezhetően befolyásolták a magyarországi munkaerőpiac alakulását. Számos vállalkozás kényszerült tevékenységét szűkíteni, esetleg szüneteltetni vagy lezárni. Sok olyan céggel is találkoztunk, amelyek a rezsiár emelkedése következtében kényszerültek munkavállalói állományuk csökkentésére. Így a tavalyi évben jelentősen nőtt az olyan álláskeresők száma, akik zömükben képzett, iskolázott szakemberek. Az általunk támogatott ügyfélkör így újfent **marginalizálódott** az álláskeresők piacán.

A korábbi évek munkaerőhiányos helyzetének következtében a munkáltatók felvételi eljárása megengedőbb, elfogadóbb volt. 2022-ben a fent említett okok következtében az eljárás újra megszigorodott, így ügyfeleink gyakrabban tapasztaltak elutasító válaszokat.

A programunkban **személyes ügyfélfogadás** keretében munkatársunk a Práter utcai Nappali Melegedőben heti több alkalommal fogadja az érdeklődőket, és a Kürt utcai intézményünkben is működik a személyes tanácsadás, előre egyeztetett időpont foglalásával. Tapasztalataink egyértelműen azt mutatják, hogy a személyes álláskeresési tanácsadás mind ügyfeleink, mind kollégánk számára nagyobb elköteleződéssel jár.

A Menhely Alapítványnál az Incorpora álláskeresési szolgáltatását 2022-ben összesen 144 fő kereste fel. Támogatásunknak köszönhetően összesen 61 ügyfelünk talált megfelelő munkát a nyílt munkaerő-piacon.

A program fő erőssége az összefogás, a közös cél, s annak elérésére szánt célzott forrástámogatás. A programról bővebben itt olvashat: https://www.incorpora.hu/

Az álláskeresési mentor munkában

KÜRT UTCAI NAPPALI CENTRUM

Nappali Centrumunk célja a fedél nélkül és mélyszegénységben élő emberek helyzetének javítása, társadalmi integrációjuk elősegítése szolgáltatásaink és programjaink segítségével.

Intézményünk szolgáltatásai térítésmentesen, minden előzetes feltétel nélkül igénybe vehetők. Ügyfeleink **alapszolgáltatásainkhoz** hétfőtől szombatig tudnak hozzájutni: reggelizni, ebédelni, tisztálkodni. Kiemelt szolgáltatásainkat, programjainkat olyan emberek veszik igénybe, akik sorsukon, fedél nélküli élethelyzetükön változtatni szeretnének. Ezek az **integrációs szolgáltatásaink** mentori segítséget is nyújtanak: Úton lakhatási program, Pályamódosító program ellátások, jövedelmek megszerzésének elősegítésére, Fedél Nélkül utcalap, Jogvédő Fórum, Incorpora munkába állást támogató program. E tevékenységük beszámolónk önálló fejezeteiben kerülnek bemutatásra.

Nappali Centrumunkat 2022-ben a 301 nyitvatartási napon 78 673 alkalommal látogatták meg, átlagos napi ügyfélforgalmunk 261 fő volt. Összesen 3 267 különböző ember járt nálunk, ebből 570 új ügyfél volt. A legtöbben 316-an, 2022. november 4-én kerestek fel minket.
A legnépszerűbb alapszolgáltatásunk keretében 2022-ben 44 480 adag reggelit és 25 232 adag ebédet osztottunk ki.

Ügyfélszolgálatunkon továbbra is mindent megteszünk annak érdekében, hogy ügyfeleink megfelelő tájékoztatást kapjanak az őket segítő társszervezetekről, és érvényesíteni tudják érdekeiket a különféle hivataloknál. 2022-ben ügyfélszolgálatunkat 4 358 alkalommal 1 798 különböző ember kereste fel. A leggyakoribb segítség típus a postai küldemények feladása és fogadása, illetve a tajszámot igazoló hatósági bizonyítvánnyal kapcsolatos ügyintézés volt. (lásd táblázatunkat: Ügyfélszolgálati Iroda tevékenysége számokban 2022).

A koronavírus-fertőzés hullámai a tavalyi évben már nem befolyásolták jelentősen munkánkat, így rendkívüli intézkedésekre sem volt szükség. Ugyanakkor a reggeli- és ebédosztások alkalmával továbbra is kötelező a kézmosás, valamint egyéni igények esetén (betegség, rossz egészségi állapot stb.) biztosítunk maszkot, kesztyűt, kézfertőtlenítőt kollégáinknak és ügyfeleinknek.

A 2022-ben többszörösére nőtt rezsiköltségek miatt intézményünkben is olyan **intézkedéseket** kellett hozni, melyek érintették szolgáltatásainkat. A legfontosabbak: a téli időszakban az épület belső hőmérséklete nyitvatartási időben, a szolgáltatást nyújtó helyiségekben nem lehetett magasabb 18 foknál. Ezzel egyidejűleg a tisztálkodási lehetőséget heti egy alkalomra kellett korlátozunk, ennek ellenére is 517 ember tisztálkodott és 99 ember ruhaneműt is kapott. Az elektromos árammal való takarékoskodás jegyében pedig csak a munkavégzéshez kötődő elektromos eszközöket lehetett használni, más eszközt nem. Továbbá szolgáltatásainkat és az egyéb programokat úgy kellett megszervezünk, hogy azok csak a nyitvatartási időben működhettek.

Az intézmény évek óta tartó folyamatos felújítása és korszerűsítése ebben a helyzetben kiemelten hasznosnak bizonyult: az összes nyílászárónk jól szigetelő, többrétegű műanyag, a 3 db kondenzációs gázkazánunk pedig külön körön szolgálja az épület fűtését, elektromos hálózatunk túlnyomórészben felújított, az épület födém- és tetőszerkezete szigetelt.

A **felújítást** folytattuk ügyfélszolgálati irodánk falfelületeinek festésével, mindezt a felénk és ügyfeleink felé megnyilvánuló szolidaritásra alapozva. Szakemberekkel, kollégákkal, segíteni akaró civilekkel és cégekkel egy csapatként festettük színesre a helyiségeket, aminek eredménye a jelentős megtakarításon túl a közös élmény öröme is volt. A pozitív visszajelzések alapján ezt a csapatmunkát tovább szeretnénk folytatni.

Az **Erzsébetvárosi Önkormányzattal** tovább gazdagodott az együttműködésünk. A VII. Kerületi Szociálpolitikai Kerekasztal munkájában tevékenyen részt vettünk, a hajléktalan embereket érintő témákban rendszeresen konzultáltunk a hivatal egyéb szervezeteivel (pl. a Hatósági és Szociális Irodával, Városüzemeltetési Irodával és az önkormányzat egyéb képviselőivel is). Pályázati támogatásokból asztali és hordozható számítógépeket szereztünk be a Pályamódosító és az Úton programjaink részére, és az ételosztásnak otthont adó pincénk festéséhez is kaptunk támogatást.

Ágnes története

Ágnessel 2020-ban találkoztunk először ételosztásunkon, majd ezt követően vettük fel közfoglalkoztatottként. Egyéni mentora segítségével először hajléktalanszállóra került, majd sikerült elhelyezkedni biztonsági őrként, ahol azóta is dolgozik, párkapcsolata lett és bérelt lakásban élnek.

A Kürt utcai Ügyfélszolgálati Iroda tevékenysége számokban 2022

Hónap	Jan.	Feb.	Már.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szep.	Okt.	Nov.	Dec.	Össz.:
Információ közvetítés, tanácsadás	24	23	7	8	19	8	56	8	14	17	17	12	**213**
Adókártya beszerzés	27	24	17	22	31	22	20	40	42	24	21	18	**308**
Lakcímbejelentés	3	4	4	6	4	3	4	4	5	5	2	6	**50**
Iskolai bizonyítvány	3	3	2	0	2	2	5	1	2	1	1	1	**23**
Anyakönyvi kivonatok beszerzése	1	0	0	0	0	1	1	0	1	2	2	0	**8**
Személyi igazolvány beszerzése	17	16	18	10	24	32	36	30	36	24	23	20	**286**
Lakcímkártya beszerzése	23	26	19	15	30	35	44	28	36	29	23	22	**330**
Hajléktalan igazolvány kiállítása	68	66	55	53	87	55	63	73	73	48	61	42	**744**
TAJ szám beszerzése, pótlása	58	47	30	37	60	51	52	56	65	49	53	38	**596**
Recept kiváltásának támogatása	6	13	16	20	23	16	13	18	19	17	23	15	**199**
Közgyógyellátási igazolvány beszerzése	0	1	2	0	0	1	2	1	0	2	1	0	**10**
Egészségbiztosítás beszerzése	36	31	21	27	22	20	16	22	20	25	38	11	**289**
Ruhajegy kiadása	16	9	13	19	22	19	0	1	0	0	0	0	**99**
Postacím biztosítása	413	616	426	427	489	477	440	359	376	479	339	380	**5 221**
Összesen:	**695**	**879**	**630**	**644**	**813**	**742**	**752**	**641**	**689**	**722**	**604**	**565**	**8 376**
Az Ügyf.szolg. Irodán megjelentek száma:	373	335	305	320	433	383	334	409	371	339	445	311	**4 358**

Szakmai munkánk további elismeréseként, 2023-tól az Úton és a Pályamódosító programunk évente támogatásban részesül az önkormányzattól. A fedél nélküli emberek helyzetének javítása érdekében a kerületi közterület-felügyelettel és a rendőrkapitánysággal is rendszeres egyeztetéseket folytatunk. 2022 őszén a kerületi **Civil Korzó** rendezvényen is aktívan részt vettünk.

Közfoglalkoztatási programunk megváltozott tavaly. Az általunk alkalmazható emberek számát maximalizálták (8 fő), majd további foglalkoztatásukat a Budapest Esély Nonprofit Kft. vette át. A velük kötött megállapodás alapján a munkavégzés maradt intézményünkben, így lényegében csak a foglalkoztatásuk kerete módosult. A foglalkoztatás során továbbra is feladatunk, hogy a fedél nélküli, hátrányos szociális és jövedelmi helyzetben élő emberek munkaerő-piaci integrációját **védett környezetben, mentori segítséggel** támogassuk. A végső célunk, hogy az elsődleges munkaerő-piacon helyezkedjenek el, így lakhatásuk hosszútávon rendeződjön, amit az elmúlt évben két ember esetében is sikerült elérni.

A tárgyi adományok, pl. a ruha, a használati tárgyak és élelmiszer-adományok továbbra is nagymértékben segítették munkánkat. A Magyar Élelmiszerbank Egyesület szervezésében tartott novemberi tartósélelmiszer gyűjtésből 137 csomagot vehettek át intézményünk segítségével a Pályamódosító, az Úton, Incorpora programok résztvevői, valamint Utcai Szolgálatunk gondozottjai.

Önkénteseink munkájukkal, kedvességükkel, rátermettségükkel továbbra is fontos segítőink alapszolgáltatásainkban (étel és ruhaosztás, regisztrálás) és mentori munkáinkban (számítógépes és digitális ismeretek átadása, önéletrajz írása, munkahely keresése). Részükre képzést is tartottunk, mely során a munkánkról szóló alapismereteket adtuk át. 2022-ben tíz napon is önkéntesek főztek és osztottak ételt. A civil társadalom részéről érezhető segítő szándék az általunk ellátott emberek felé, és az utóbbi időben érezhetően irányunkba is megnyilvánul, aminek igen pozitív hatása van a mindennapjainkra - hálásak vagyunk érte.

A Kürt megújulása 1.

Önkéntes főzés

Kürt Ügyfélszolgálati Iroda

A Kürt megújulása 2.

„ÚTON” - LAKHATÁSI PROGRAM

Hiszünk abban, hogy a hajléktalanságnak egy ember, egy család életében átmeneti állapotnak kell lennie. Nap, mint nap szemtanúi lehetünk azoknak az emberfeletti küzdelmeknek, melyeket ügyfeleink vívnak, hogy ismét biztonságos otthonra találjanak. Mi azon dolgozunk, hogy ezek az apák, anyák, húgok, nővérek, fivérek, nagymamák, nagypapák, fiúk, lányok és unokák ismét otthonra találjanak.

Munkánk a képessé tételen alapul. Abban segítünk, hogy a hozzánk fordulók a jelenlegi nehéz körülmények között is képesek legyenek az önálló életre, az önálló lakhatásra. Jelenleg nagyon kevés az esélye annak, hogy valaki önkormányzati lakást kapjon. Ügyfeleinket arra készítjük fel, hogy a piacról tudjanak bérelni önálló lakást, vagy kiadó szobát.

Háztartásokban gondolkodunk. A háztartás azon emberek közössége, akik együtt szeretnének élni. A 2021 szeptemberétől 2022 decemberéig tartó pályázati évben **19 háztartás (33 felnőtt és 22 gyermek)** költözött önálló lakhatásba vagy őrizte meg otthonát anyagi támogatásunkkal.

2022-ben két lakás felújításában is segítettünk. Katalin 3 gyerekes anyuka, aki a 8. kerületben egy piaci bérű önkormányzati lakást kapott. Az ingatlan felújítását neki, mint bérlőnek kellett megoldania. A 2021-ben elkezdődött lakásfelújításban a Menhely Alapítvány „Úton” és a „Közterület Helyett Emberibb Körülmények” programjai, a Habitat for Humanity Magyarország, az Utcáról Lakásba Egyesület, a Menedékház Alapítvány és a PPG Trilak Kft. támogatásával vált 2022 októberére lakhatóvá a lakás.
Ricsi és Kati hat gyermekükkel 2018-ban költöztek albérletbe segítségünkkel. 2022 januárjában vidéken vettek használt lakást családok otthonteremtési kedvezményével. Az új lakás a nyílászárók cseréjére, a fűtés korszerűsítésére és a ház kifestésére szorult, az “Úton” program a Habitat és a Trilak együttesen segítette a családot az otthon korszerűsítésében.

A támogatott háztartásokat a beköltözést, illetve az utolsó anyagi támogatás kifizetését követően utánkövetjük, azaz egy, három és hat hónap elteltével megnézzük, hogy tudják-e önállóan finanszírozni lakhatásukat.

2015 és 2022 között 119 háztartás, összesen 278 fő (felnőtt és gyermek) talált otthonra segítségünkkel.

A 2021-2022-es programév utánkövetési adatai még nem teljesek. Egy háztartással szakadt meg a kapcsolatunk az utánkövetés 6. hónapjában. A megemelkedett árak miatt két egyedülálló ember költözött szerződés nélküli szobabérletbe, egy, illetve tíz hónap elteltével.

A program a Kürt Nappali Centrum bázisán működik a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásával és adományozóink segítségével.

Támogatott háztartások megoszlása összetételük alapján (Összesen 19 háztartás)

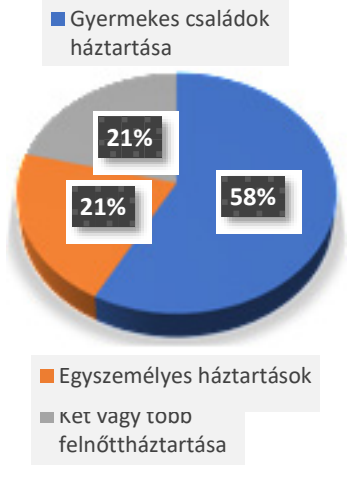

A 2015 és 2022 közötti hat pályázati év összesített utánkövetési adatai

utánkövetés a beköltözést követően	ugyanott él	új bérleménybe költözött	hajléktalan/csáo intézményben él	közterületen él	nem elérhető	egyéb lakhatás (pl. családtagnál él, szívességi, börtön, stb.)
1 hónap múlva	100%	0%	0%	0%	3%	0%
3 hónap múlva	81%	6%	0%	1%	13%	3%
6 hónap múlva	73%	10%	3%	1%	13%	4%

Mária és Géza története

Mária 2003-ig vidéken élt a brutális férjével, aki agyonszurkálta - többször megkéselte. Hosszú testi-lelki kezelés után sikerült talpra állnia. Nehéz élete volt, de a hitét soha nem veszítette el. Ezután találkozott jelenlegi párjával, akivel nagyon jól kijönnek, és a volt férjének szöges ellentéte. Sokáig laktak együtt albérletben, született egy kislányuk. Ő sajnos középsúlyos értelmi fogyatékos, de ez sem akadályozza szüleit, hogy nagy szeretettel és gondoskodással neveljék gyermeküket. 2018-ban családok átmeneti otthonába kerültek, ahol kiléptető lakást ígértek nekik, de az utolsó pillanatban egy másik család kapta meg. Ekkor rohamléptekben kezdtek el albérletet keresni. Volt egy kis spórolt pénzük, így elég hamar találtak maguknak egy kétszobás lakást. A segítségünkkel a kéthavi óvadékot és bérleti díjat kifizették, és 2022-ben is még ugyanabban az albérletben laknak. Nagy odafigyeléssel, együtt nevelik beteg lányukat. Mentorukkal folyamatosan tartják a kapcsolatot.

Támogatott háztartások megoszlása típusuk szerint (Összesen 19 háztartás)

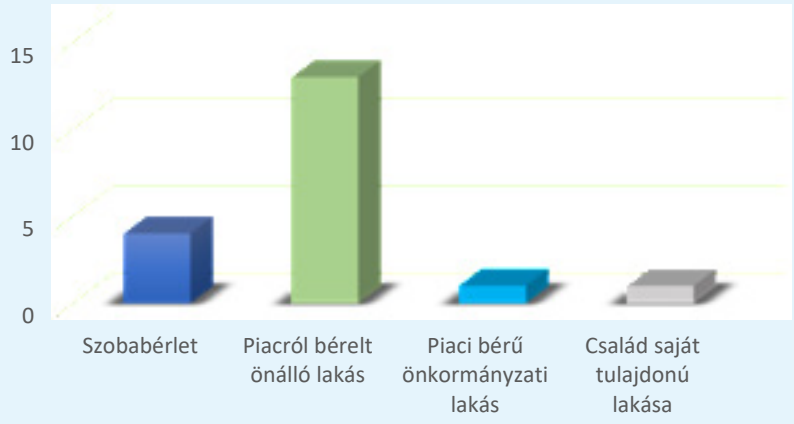

Egy új lakás - belülről

A Pályamódosító fodrásza, Rita, munkában

Egy új otthon

„PÁLYAMÓDOSÍTÓ” PROGRAM

A program 2015 óta működik a Kürt utcai Nappali Centrumban. Elsősorban hajléktalan igénybe vevőknek kínálunk általa szociális ellátások megszerzéséhez szükséges ügyintézési segítséget, egyúttal a munkába álláshoz elvárt alapvető szolgáltatásokat.

A Kürt Ügyfélszolgálati Iroda keretein belül 2022-ben a Pályamódosító Program heti három nap (hétfő-kedd-szerda) volt elérhető, nyitvatartási naponként három előre foglalható időpontot, ezen felül a szabad kapacitások függvényében azonnali ügyintézési segítséget kínált az igénybe vevők részére.

Legnagyobb számban az egészségügyi jogviszony szüneteltetése miatt érvénytelen tajszámmal rendelkező ügyfelek egészségbiztosítási járuléktartozásának törlésére vagy méltányossági elengedésére vonatkozó eljárásokat indítottunk.

A pénzbeli ellátások közül leggyakrabban aktív korúak ellátását, öregségi nyugdíjat és időskorúak járadékát kezdeményeztünk. Természetbeni szolgáltatások közül pedig főként közgyógyellátás, bizonyítványok beszerzése, álláskereső szolgálatunkhoz történő időpont foglalása miatt kerestek fel bennünket. Előfordultak polgári, közigazgatási peres, illetve gyámügyi eseteink is, melyek kapcsán ügyvédi konzultációs lehetőséget és pártfogó ügyvéd bevonását szerveztünk.

Pályázati támogatás tette lehetővé a Kürt Nappali Centrum **fodrászatának** működését is, továbbá, hogy 14 ember **fogpótlásában** tudtunk anyagilag segíteni. Emellett indokolt esetben munkába álláshoz kapcsolódó egyszeri segélyeket is tudtunk nyújtani.

Programunk sikerei 2022-ben:

- (legalább) 9,1 millió Ft köztartozás (többnyire egészségügyi szolgáltatási járulék stb.) elengedésének ügyintézésében, és
- (legalább) 5,2 millió Ft újonnan megállapított pénzbeli ellátás (segély, nyugdíj, munkanélküli ellátás) ügyintézése során működtünk közre.

Mivel az ügyek kb. harmadáról nincs visszajelzésünk, (mert például nem a Kürt Nappali Centrum levelezési címére érkezik a határozat) a valós adat ennél kb. 30-35%-kal magasabb lehet.

Programunk legnagyobb eredménye annak társadalmi hasznossága. Közreműködésünk révén a NAV méltányosságból elengedi ügyfeleink köztartozását (általában teljesen, némelykor csak részben), ezáltal ügyfeleink számára újra elérhető lesz az egészségügyi ellátás társadalombiztosítási alapon: „zöld” tajszáma lesz újra, így hozzáférhet a TB támogatott orvosi ellátáshoz, valamint gyógyszerei kedvezményes kiváltásához.

Nagyon fontos számunkra az is, hogy ügyfeleink elsöprő többsége tanul ezekből az esetekből, és a jövőben jobban odafigyel arra, hogy mindenkor legyen egészségbiztosítása. A jelenlegi jogszabályi környezetben minden otthontalan embernek - hajléktalansága vagy szociális helyzete okán - jár az ingyenes egészségbiztosítás, de ezt meghatározott időszakonként (6 vagy 12 hónap) kérelmeznie kell. Természetesen ebben is tudunk segíteni Nappali Centrumunk Ügyfélszolgálatán, melynek munkájáról beszámolónk 18. oldalán írunk).

Programunk leginnovatívabb része a **csoportmunka**. Ez sajnos 2022-ben a még bizonytalan járványhelyzet miatt elmaradt. A jövő évben ezt a programsorozatot mindenképpen szeretnénk folytatni.

A Pályamódosító programban 2022-ben összesen 271 ügyféllel találkoztunk, egyúttal 432 ügyet intéztünk el, 38 fővel hosszabb távú, mentori munkát végeztünk a Hajléktalanokért Közalapítvány pályázati támogatásával.

Nekünk mondták:

Gábor: „Nem lehetne, hogy maga legyen a gondnokom? Maga még akkor is többet tesz őnála, ha ki sincs nyitva a Kürt utca.”

Anikó, amikor elkezdtük: „Úgysem tudnak nekem segíteni.” - Anikó, távozáskor: „Még a gyülekezetben is elmondom, hogy maguk milyen jók!”

József: „Tényleg mind a 218 000 forint adósságomat elengedték? Hozok maguknak habos süteményt!”

Ildikó, szociális munkás meséli: „Bevásárlókocsi, színültig megrakva üres sörösdobozokkal. Egy egész éjszakai gyűjtögetés eredménye. Gazdájával éppen közlöm a jó hírt: elengedték sok tízezer forintos adótartozását. Köszöni, hogy megírtam a kérelmet, mondja. Aztán rámutat kincset érő dobozaira, és hozzáteszi: Magáért ezt mind odaadnám!”

Balázs, szociális munkás forgalmi napló bejegyzése: „Oooooh yeah! Elmentem Annával az egészségbiztosítóhoz. Mint a kés a vajban, úgy mentünk át! Kiderült, hogy nov. 8-án már fel is adták a tajkártyáját! Utána felhívtuk az orvosát, aki nagyon örült, és beírta a tajszámát, így hétfőn kezdődik az onkológiai kezelése. Fantasztikus élmény volt látni Annát sírva-nevetve ugrabugrálni!”

Távolodóban

2022. jan 3.
Zoltán volt itt, mondta, hogy Irén nagyon beteg, nincs mit tenni, hamarosan kiadja a kórház. Az önkormányzat néhány hónappal korábban lakoltatta ki őket Zoltán önkormányzati lakásából, nincs hova menniük. Az utcai gondozó szolgálathoz fordulunk, ők ma elviszik őket egy krízispontra, ahol néhány napig meghúzhatják magukat.

jan. 24.
Zoltán meséli, hogy bekerültek a szállóra. SOS elkezdjük intézni Irén aktív korú ellátását. Átmeneti segély kérelmet is töltünk. A szálló kiállít hozzá egy igazolást, Zoltán adja majd be a kérelmeket.

jan. 25.
Pénteken már meg is kapja Irén a gyorssegélyt. De addig nem tudják kiváltani a gyógyszert. Karácsonykor már kaptak tőlünk segélyt, de most megint adunk nekik a Pályamódosító program segélykeret terhére 5000 Ft támogatást.

febr. 17.
Ma végre mindketten el tudtak jönni. Hiánypótlás érkezett az aktív korúak ügyében, ezt most megválaszoljuk. Irénnek kellene speciális tápszer, ami nagyon drága. A Nappali Centrum gyógyszerkeretének terhére megoldjuk, Zoltán megy a patikába érte.

febr. 22.
Megint csak Zoltán jött egyedül, elkezdjük intézni az ápolási díjat. Bár azt most nem nagyon látjuk, hogy a „háztartásban ápolás" egy hajléktalanszállón miképpen lesz kivitelezhető, de az Aszódi úti szálló együtt fog működni ebben velünk. Holnap elviszi Irént az orvoshoz a szükséges papírokat kitöltetni.

febr. 23.
Nem tudtak elmenni az orvoshoz - meséli Zoltán -, mert Irén este rosszul lett, nem bírt lábra sem állni. Ha adnánk kölcsönbe egy kerekesszéket, akkor holnap el tudná gurítani a dokihoz. Adunk, de csak kölcsönbe, mert nagyon drága.

márc. 8.
A BMSZKI egy darabig ellátta őket tápszerrel, de tovább már nem, mert elfogyott a készletük, és a tápszer is nagyon drága. Ráadásul Irén annyira rosszul van, hogy nem nagyon maradhat a szállón. Felmerült a hospice és az idősek otthona is, de mindkettőre nagyon sokáig kell várni. A szálló szocmunkásával együtt tanakodunk, de eléggé tanácstalanok vagyunk.

márc. 22.
Irén újra kórházba került. Az aktív korúak ellátásának folyósítási címét módosítjuk postán maradóra, ahol Zoltán meghatalmazással majd fel tudja venni. A kezelőorvos semmi biztatót nem tud mondani Zoltánnak, aki nagyon sír. Mondjuk, hogy nyugodtan sírjon, és ha akar, jöjjön minden nap.

ápr 10.
Az aktív korú ellátás megérkezett a postára, Zoltán felvette. Ő szinte már szinte teljesen kiköltözött az Aszódiról, két hete nem is volt ott, a cuccairól sem tud semmit, és nem is érdekli most személyes tárgyainak holléte. Nagyon rossz mentális állapotban van.

máj. 15.
Zoltán végre bejött újra. Az elmúlt hetekben itt aludt a hetedik kerületben, és nagyon nem volt kommunikábilis állapotban. Telefonálni akar Irén családjának. Mondjuk, hogy előbb fürödjön le, és adunk neki egy váltás ruhát is, mert katasztrofális higiénés állapotban van.

máj. 31.
Irén záróját behozta, hogy másoljuk le, mert kell az ügyintézéshez. Telefonon beszélt Irén fiával. Mégsem köztemetés lesz, hanem a család vállalja magára a dolgot.

júl. 13.
25-én lesz a temetés, ígértünk neki egy fehér inget, fekete nadrágot és egy cipőt. A jövő héten jön be érte. Felkínáljuk, hogy a vonatjegyhez is adunk egy kis pénzbeli támogatást, de most nem él vele, azt mondja, ezt most megoldja nélkülünk.

MENHELY ALAPÍTVÁNY MÓDSZERTAN

A Menhely Alapítvány Módszertana (MAMO) tevékenységével a szociális szakmai munkát hivatott megkönnyíteni. Szakmai módszerek bevezetéséhez, új szolgáltatások, programok megszervezéséhez nyújt szakértői segítséget; szociológiai kutatást, valamint jogvédő és jogsegélyezési munkát végez.

A Menhely Alapítvány vezetésével tizenkét, szociális ellátással foglalkozó szervezetből álló konzorcium működteti a **„Tégy az emberért" Információs és Képzési Központot** a Szentkirályi utcában. A központ tevékenységének célja a szociális szakmai munka segítése: a naprakész információk összegyűjtése, továbbképzések szervezése, a szervezetek közötti koordináció biztosítása, innovatív és kísérleti programok megvalósításához a helyszín biztosítása. Az épületben 2022-ben a konzorciumunk tagjai, a Léthatáron Alapítvány és Twist Olivér Alapítvány is áthelyezte ide a központi irodáját, ami javított a helyiség fenntarthatóságán. A nagyobb költséghozzájárulás sem tudott azonban megóvni minket attól, hogy a fűtési szezon kezdetén drasztikus döntéseket hozzunk: a könyvtártermet és nagytermet le kellett zárnunk. Ennek oka elsősorban az áram árának hétszeresére emelkedése volt, de a gázszerződés felmondásának a réme is ott lebegett a fejünk felett. Szerencsénkre a fűtés kialakításnál három külön fűtőkört terveztünk, amelyből az irodahelyiségek fűtőköre a másik kettő nélkül is tud működni.

A 2022-es **balatonföldvári országos szakmai konferencia** vezető előadásának témája ismét a közterületeken élő, és az ellátórendszert igénybe vevő hajléktalan emberek számában tapasztalható csökkenés volt. Az interaktív előadás a Február Harmadika kutatássorozat adataira támaszkodott. Ezek az adatok nem csak arra voltak alkalmasak, hogy a 2016-os és a 2022-es adatok összehasonlításával észleljünk a csökkenést, hanem arra is, hogy az okait kutassuk. Az előadás megtekinthető itt: https://www.youtube.com/watch?v=NznEVZeR74Y&t=1s

Szeptember végén előadást tartottunk a **Pszinapszis** - Budapesti Pszichológiai Napok rendezvényen Hajléktalanság és pszichológia címmel. Ennek keretében egy, a hajléktalanságról szóló német gyermekkönyv kapcsán beszéltünk a hajléktalanság és a mentális zavarok kapcsolatáról. Az előadásban hivatkozott kutatás a 2020 évi F3 adataira épült.

Február Harmadika szociológiai kutatást 1999 óta minden évben megszervezzük. Keretében a hajléktalanszállókkal vagy az utcai szolgálatokkal aktuálisan kapcsolatban álló több ezer személytől nyerünk információt több száz adatfelvételi segítőnk munkájával. A Február Harmadika Kutatócsoport szakemberei minden évben egy Gyorsjelentést, és ez alapján sajtóközleményt fogalmaznak meg az aktuális tapasztalatokról. Szándékunk szerint a hajléktalan helyzetben lévő emberek helyzetének a megváltoztatásához kívánunk hozzájárulni adatfelvételeinkkel, elemzéseinkkel. A kutatással kapcsolatos híreket a https://februarharmadika.blog.hu/ weboldalon is közzétesszük, a Gyorsjelentések és tanulmányok pedig a menhely.hu/index.php/hajlektalansag/februar-3 oldalon olvashatók.

A **2022. évi adatfelvételben** megkérdeztük magukat a hajléktalan embereket arról, hogy mikét értékelik ezeket a változásokat. Mindössze 15%-uk érzékelt csökkenést, szemben azzal az 50%-kal, akik növekedést láttak. Mivel nem érzékelnek csökkenést, ezért az annak okát magyarázni próbáló válaszok sem lehettek relevánsak. Teszteltük a kutatásban az egyes külföldi országokban meglévő privát hajléktalan szálláshelyek itthoni létezésének és esetleges hatásának lehetőségét is. Mivel nagyon kevesen (a megkérdezettek néhány százaléka) tudnak, hallottak ilyen szálláshelyekről, ezért elvetettük azt a feltételezést, hogy a csökkenésnek ez az oka. Teszteltük azt a véleményt is, hogy a szálláshelyek merev szolgáltatási rendje a csökkenés oka. A válaszok alapján azonban inkább azt láttuk, hogy a hajléktalan embereknek a szálláshelyeken való hosszabb távú lakhatás bizonytalanságával van bajuk, mintsem a benne uralkodó szabályok rigiditásával. Azt is megkérdeztük, hogy a válaszadónak lenne-e lehetősége (ha nem akadályozná ebben valami) olyan munkát vállalni, amely szálláshelyet is biztosít. Minden hetedik válaszadó igennel válaszolt erre a kérdésre.

A kutatás eredményeképpen megállapíthattuk, hogy az idős, inaktív hajléktalan emberek arányát figyelembe véve elmondható, a hajléktalansággal szemben a munkásszállók valós alternatívát jelentenek. Ezért arra következtettünk, hogy a hajléktalan emberek számában jelenleg érzékelhető csökkenés oka a munkavállalás.

Összefoglalva levonhatjuk azt a következtetést, hogy a hajléktalanellátás fejlődésének megrekedése (az intézmények több mint két évtizede lényegében ugyanúgy működnek, miközben a jövedelmek nagysága és a lakásállomány minősége jelentősen javult) sok rossz dolog okozója, de az igénybevétel csökkenését mégsem az intézmények alkalmatlansága (amortizálódása, korszerűtlenné válása) okozza, hanem egyértelműen a munkaerő-piaci helyzet javulása. De, ahogyan azt a Február Harmadika kutatás előző, 2006-os vagy 2008-as időszakaiban, a válság éveiben láttuk, ez a csökkenés nagyon gyorsan megfordulhat (2006 és 2008 között ennél nagyobb arányú növekedést mértünk). A jövő kérdése az, hogy a továbbiakban is „válságálló" tud-e maradni az intézményrendszer.

Valmorg: Csúcson

SAJTÓKÖZLEMÉNY

Járvány - háború - munkaerőpiac
Hajléktalanság hármas szorításban
Gyorsjelentés a Február Harmadika Munkacsoport éves adatfelvételéről

Ebben az évben immár 24. alkalommal került sor a Menhely Alapítvány és az ország hajléktalanellátó szervezeteinek közös, éves adatfelvételére. A február 3-i héten lebonyolított kutatás kérdéseire összesen 6944 hajléktalan ember adott értékelhető válaszokat. Közülük 1649 ember közterületen lakott (436 fő Budapesten, 1213 fő vidéki városokban), 5295 ember fizetős, vagy ingyenes hajléktalan szállásokon (2246 Budapesten, 3049 vidéki városokban). A válaszadók ilyen magas száma garancia arra, hogy a felmérés eredményeit megbízhatónak tekintsük.

2021-ben a hajléktalanellátó segítő szervezetek azt tapasztalták, hogy kevesebb ember veszi igénybe a hosszú évek óta működő fizetős, vagy ingyenes hajléktalan szállásokat, és a közterületeken is általában a korábbiaknál kevesebb ember veszi igénybe az utcai szolgálatok segítségét. Ezért az idei februári adatfelvétel során elsősorban e csökkenés lehetséges okaira keresték a válaszokat, illetve arra, hogy hol lehetnek az ex-hajléktalanok. Ezen túl arra is keresték a választ, hogy vajon a jelenleg hajléktalan helyzetben lévők a hajléktalan szállások részéről milyen változtatásokat tartanának kívánatosnak, ami akár növelhetné is e szállások igénybevételét, az igénybe vevők életkörülményeit. Az adatfelvétel eredményei arra engednek következtetni, hogy a koronavírus-járványt megelőző időszakban „minden munkáskézre szükség volt", így a munkaképes hajléktalan emberek egyre inkább munkához - s új jelenségként - egyben valamiféle szálláshoz, elhelyezéshez is jutottak. E legális, vagy illegális szállásokon kaptak helyet a külföldi vendégmunkások is. Utóbbiak egy része a járvány következtében hazament, helyüket részben hajléktalan emberek foglalhatták el. A felmérés azt mutatja, hogy különösen az olykor közterületen éjszakázó hajléktalanok jelentős arányban laktak az év során ilyen piaci, vagy informális szálláshelyeken, tömegszállásnak használt lakásokban, „matracszállásokon".

E folyamatok másik következménye, hogy tovább csökkent a hajléktalan emberek körében a munkaképes emberek aránya, és ma már igen jelentős a betegek, idősek, függők részaránya. A meglévő hajléktalanellátó szállásoktól ők elsősorban biztonságos, hosszú távú lakhatást, rendet, tisztaságot, kisebb zsúfoltságot várnak el. Nyugodt, kiszámítható lakhatási körülményeket ott, ahol vannak. Továbblépésben ők már többnyire nem reménykednek. Többségük úgy gondolja, hogy ha lenne pénze és lenne rá lehetősége, akkor persze lakásban is lakhatna, de ez inkább csak vágyálom számukra.

Budapest, 2022. április 20.

Győri Péter, Dr. (C. Sc.)
Menhely Alapítvány
Kuratórium elnöke

JOGVÉDŐ IRODA

A Menhely Alapítvány 1999-ben indította el jogsegély-szolgálatát, melyet különböző pályázati forrásokból azóta is folyamatosan működtet. A program keretében olyan személyek számára nyújtunk ingyenes jogi tanácsadást, akiket hajléktalanságukból fakadó hátrányos helyzetük miatt ért jogsérelem.

A jogsegélyszolgálat 2022-ben a Hajléktalanokért Közalapítvány támogatásának köszönhetően működött. Forráshiány miatt júniusig csak kéthetente csütörtökön délelőtt 9 és 13 óra között álltunk az ügyfelek rendelkezésére, szeptembertől az új pályázati ciklus lehetővé tette, hogy minden csütörtökön fogadhassuk ügyfeleinket.

A tanácsadói feladatokat két tapasztalt szakemberünk látta el. Az ügyvéd, aki a problémák jogi oldalával foglalkozik, és egy szociális munkás, aki intézményismeretével és sokéves tapasztalatával segít megoldást találni a nehéz élethelyzetekre.

Szolgáltatásaink:

- jogi tanácsadás hajléktalan embereknek, valamint az ügyfél érdekében eljáró szociális munkásoknak,
- beadványok, kérelmek megírása,
- információközvetítés,
- az egyéni érdekérvényesítés elősegítése.

Jogsegélyszolgálatunkat 2022-ben 55 ügyfél kereste fel. Az esetek nagy részében egyszeri tanácsadással, információnyújtással tudtunk segíteni, 7 alkalommal valamilyen beadványt, fellebbezést, kérelmet, fogalmaztunk meg, 3 ügyfelet ügyük előbbre jutása érdekében visszahívtunk újabb konzultációra.

Polgári-, büntetőperes, valamint szabálysértési eljárások kapcsán 20-an, végrehajtási ügyben 19-en keresték fel a szolgálatot. Munkaügyi problémával 5-en fordultak hozzánk. Lakással, lakhatással, kapcsolatos ügyekkel, ezen belül is a tulajdonjoggal, örökléssel összefüggő jogi kérdésekkel 12-en kerestek fel bennünket. Ezen túlmenően családjogi kérdésekkel 1 ügyfél, szociális támogatásokkal kapcsolatos jogi kérdésekkel (járadék, juttatás, segély) 3-an fordultak tanácsadásért jogsegély-szolgálatunkhoz.

Berecz Márta: Mindenem

Amikor tanítunk…

Szakemberek továbbképzése

„A tematika szuper, de szerintem több idő (akár több nap) kellene rá…”
(egy résztvevő véleménye)

Szociális ellátások és integrációt segítő megoldások *címmel tréninget tartottunk a hajléktalanellátásban és családsegítésben dolgozók számára. Nagy hagyománya van a képzésünknek, ami eddig elsősorban a szociális ellátásokhoz kapcsolódó jogszabályok ismertetésén, és azok gyakorlati alkalmazásán alapult.*
A képzés lezárását követően elégedettségi kérdőívet töltöttek ki a résztvevők. Visszajelzésük alapján úgy látjuk, hogy mindennapi munkájukat leginkább az egészségügyi ellátásra való jogosultság intézése, a TB tartozások elengedéséről vagy mérsékléséről, valamint az idős és beteg embereknek járó ellátásokról szóló tréningblokkok segíthetik. A legjobbnak az álláskeresők támogatásáról szóló előadást tartották.

Úgy gondoltuk, a jogszabályi ismereteken túl legalább ennyire fontos az integrációt elősegítő programokról való tájékozódás, illetve azon készségek elsajátítása, melyek az ügyfélkapcsolati munkát segítik. Bekerült a képzésbe a kilakoltatás jogi háttere, annak megelőzése, és az önálló lakhatást segítő programok tapasztalatai is. A résztvevők örömmel fogadták az erőforráselemzést és a jövőtervezést, mint készségfejlesztő gyakorlatokat az ügyfelekkel végzett közös munka kapcsán.

Tréningünk ezúttal a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Közép-Magyarországi Régió Budapesti Szociális Szakmatámogatási Hálózat szervezésében, a Belügyminisztérium, és a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet támogatásával valósult meg.

„Hogyan változik meg az életed, ha elveszíted az otthonod…” - önkéntesek képzése

E képzésünk most a VEKOP-7.1.5-16 2019-00009 Elsőként lakhatás „Haza-találó” - fővárosi közterületen élő hajléktalan emberek önálló lakhatási programjának volt fontos része..

A kétnapos képzés során készítettük fel a programban dolgozó önkénteseinket a hajléktalanságot megtapasztalt emberekkel való közös munkára. Az első napot a Menhely Alapítvány „Vajda 3” Éjjeli Menedékhelyén kezdtük, ahol kipróbálhatták magukat a résztvevők, mi történik egy emberrel, ha elveszíti otthonát, hogyan változik meg az őt körülvevő tárgyi környezet és alakulnak át személyes kapcsolatai. Képzésünk első napján még a hajléktalanság egyéni és strukturális okaiba nyerhettek betekintést. A második napon nyílt lehetőségük arra a résztvevőknek, hogy előre megírt szituációk alapján tegyék próbára magukat az ügyfélkapcsolati munka kényes helyzeteiben. Ezt követően, a nap másik fontos teendőjeként a Haza-találó program munkatársai az önkéntesekkel közösen alakították ki az együttműködésük protokollját.

NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK

Nemzetközi együttműködéseinkkel célunk kapcsolatainkat erősíteni, tapasztalatcserével tudásunkat bővíteni, tanulni másoktól, egyúttal szélesebb spektrumban is megméretni magunkat, megtudni, hogy programjaink, munkáink miként állják a nemzetközi összehasonlítást. Az elmúlt négy évben rengeteget tanultunk nemzetközi partnereinktől, és ezt a tudást szeretnénk minél szélesebb körben beépíteni mindennapos munkánkba.

Alapítványunk az elmúlt években több nemzetközi projektre nyert támogatást. Terveinket többször átírta a világjárvány, így a vállalt programelemek egy részét a tervezettől eltérő formában bonyolítottuk le. Mindről elmondható, hogy sok tanulsággal gazdagodtunk a megvalósításuk során. Vállalásainkat a lehetőségeinkhez képest teljesítettük, egyúttal az együttműködéseink jó barátokat is hoztak számunkra.

A „HomelessTalk" projekt

A „Beszéljünk a hajléktalanságról: a tanulás, mint a hajléktalan emberek szociális integrációjának eszköze" (Let's Talk About Homelessness: Learning as a Tool For Social Integration of Homeless People), röviden „HomelessTalk" c. programot 2019 szeptemberében indítottuk el, és a tervezett programidőszakot eddig kétszer hosszabbítva, 2022. május végéig valósítottuk meg.

Legfőbb célunk az volt, hogy elérjük: a bevont hajléktalan emberek a nem formális tanulás eszközével jussanak közelebb a hajléktalan élethelyzet elhagyásához, miközben társadalmi integrációjuk is mélyül. Célunk volt az is, hogy e munkában együttműködjünk a társadalom érzékenyíthető tagjaival, az ellátó szervezetekkel és a területen dolgozó szociális segítőkkel is.

A projekt az Európai Unió Erasmus+ KA202 2019 stratégiai együttműködése támogatásával jött létre.

A projekt keretében az alábbiakat hoztuk létre:

- jó gyakorlatok cseréje a hajléktalan emberek bevonásával zajló és társadalmi érzékenyítő programok témájában,
- összefoglaló kézikönyv létrehozása a négy ország jó gyakorlataiból, melyek társadalmi problémákra érzékenyítő, valamint az ügyfelek bevonásával zajló programokban működnek,
- nemzetközi internetes művészeti gyűjtemény létrehozása.

E nemzetközi együttműködésben partnereink a pozsonyi Divadlo bez domova (Szlovákia), a katalán Arrels Fundació (Spanyolország), a freistatti Stiftung Bethel Wohnungslosentreffen (Németország).

A járványhelyzet miatti módosított projektet 2022 májusáig hosszabbíthattuk meg. Az utolsó projektszakaszban végül két utazást tudtunk megvalósítani, ami a korábbi online partneri kapcsolattartáshoz és munkákhoz képest óriási felüdülés volt. A programba bevont, hajléktalanságot megtapasztalt embereknek is így biztosítottuk a külföldi társaikkal való kapcsolattartás lehetőségét. A jó együttműködésnek köszönhetően, nehézségek nélkül tudtuk a programban vállalt egyéb elemeket online formában realizálni.

2022 márciusában látogattuk meg a **barcelonai** Arrels szervezetet. A látogatáson mind a négy partnerszervezet képviseltette magát, összesen 16 szakember és a hajléktalanságot megélt tapasztalati szakértő vett részt a szakmai programokon. Megismerhettük a katalán szervezet innovatív, újszerű projektjeit és több száz emberrel végzett napi munkájukat. A látottakról, azoknak a résztvevő partnerek országaiban való használhatóságát szakmai megbeszéléseken gondoltuk tovább.

2022 májusában került sor a projekt zárótalálkozójára **Budapesten**. Az ötnapos programon összesen 22 szakember és tapasztalati szakértő vett részt a négy országból. A Menhely Alapítvány intézményein és programjain kívül az alapítvány egyes hazai partnerszervezeteinek projektjeit is megismerhették a résztvevők.

Tegyünk érte! - Kézikönyv egy befogadó társadalomért

A kézikönyv alkotói együtt jó másfél évszázadnyi tapasztalatot szereztek már a hajléktalanság elleni küzdelemben. Mindannyian megtapasztaltuk, milyen kárt és mekkora kudarcélményt okoz, amikor a főbérlő, a főnök, a partner először szembesül azzal, hogy bérlője, beosztottja, partnere lakhatási gondokkal küzd. Számos tanulmány, kutatás igazolta már, az előítéletek legfőbb oka a tudás hiánya, és esetünkben sincsen másként. A hajléktalanság nem tartozik a hálás témák közé, és az utcán élő emberekről alkotott kép meglehetősen negatív. Ezen szerettünk volna változtatni. Olyan befogadó társadalmat álmodtunk, melyben senkit sem ér hátrány amiatt, mert nincs hol laknia, ahol bajban lévő embertársunkat segíteni szeretnénk. Ehhez pedig minél több információt kell biztosítanunk a többségi társadalom tagjai számára, minél több módszerrel, minél szélesebb körben. A „HomelessTalk" projekt keretében dolgozó négy szervezet olyan szolgáltatásokat üzemeltet, melyek alkalmasak a fenti célok eléréséhez, és amelyeket érdemesnek gondoltunk a bemutatásra. E jó gyakorlatok lemásolására, vagy éppen továbbgondolására állítottuk össze kézikönyvünket.

A jó gyakorlatok összegyűjtéséhez megkértük nemzetközi partnereinket, hogy küldjék el azokat a kreatív projektötleteiket, melyek véleményük szerint hasznosak, könnyen adaptálhatók más országokban is, és más szervezetek segítségére lehetnek a hajléktalansággal kapcsolatos érzékenyítő projektjeikben. A beérkezett munkákból a kézikönyvben tíz rövid és a négy hosszabb leírást publikáltunk. Amelyek nem jelennek meg a nyomtatott kézikönyvben, azok online formában elérhetők, és a Fedél Nélkül utcalapunkban is bemutatásra kerülnek. A kötet magyarul itt érhető el:

http://www.menhely.hu/index.php/nemzetkozi/homelesstalk/homeless-talk-kezikonyv.

A projektet úgy terveztük, hogy a helyszínen tanulmányozhatjuk egymás szolgáltatásait, tapasztalati szakértők, szociális szakemberek, önkéntesek utaztak volna a négy érintett városba, ami a kézikönyv szövegének lezárásáig csupán egyszer, a projekt kezdetén volt lehetséges a pandémia miatt. A személyes jelenlét helyett kénytelenek voltunk megelégedni az online tér nyújtotta lehetőségekkel, őszintén reméljük, munkánk eredménye nem tükrözi nehézségeinket.

A kézikönyv megszületésének célja az volt, hogy kedvet csináljunk, és segítséget nyújtsunk akár a leírt, akár a hasonló szolgáltatások felépítéséhez hazai szervezeteknek. A gyűjtemény bárki számára érdekes olvasnivaló lehet, de elsősorban a hajléktalanellátás szakembereihez, önkénteseihez, aktivistáihoz, támogatóihoz fordulunk: Tegyünk érte!

#LookTalkAct **- művészeti gyűjtemény**

„Ahogy a dolgokra nézel, az mindent megváltoztathat!"

A nemzetközi művészeti gyűjteménybe olyan alkotásokat vártunk, amelyek segítenek a hajléktalan embereket érő előítéletek csökkentésében, és szabadon felhasználhatók.

A művészeti felhívást 2021 tavaszán tettük közzé. A partnerországokban a szervezetek

közösségi oldalain megjelent kampányposztok mellett megkerestünk magyarországi hajléktalanellátó szervezeteket, pályázatokat hirdető portálokat, nemzetközi ernyőszervezeteket, más területeken dolgozó partnerszervezeteket, művészeti iskolákat, művészeti portálokat. A felhívás így eljutott többek között Dél- és Közép-Amerikába, Ausztráliába, egyes afrikai országokba és Európa több pontjára.

A 200 beérkezett alkotásból nemzetközi zsűri választotta ki azt a 120-at, amelyek a művészeti albumba, 50-et, melyek a kiállításra, és 130-at, amelyek az online elérhető digitális gyűjteménybe kerültek be. A nyomdázott ötnyelvű album összesen 400 nyomdai példányban készült el, elérhetők az együttműködő négy partnerszervezetnél, valamint letölthető a projekt weboldalán.

Ezzel egyidejűleg minden, a zsűri által céljainkkal egyezőnek ítélt alkotás bekerült a LookTalkAct - Art Collection of Homelessness (Művészeti gyűjtemény a hajléktalanságról) című digitális archívumba, ahol a képeket bárki számára szabadon hozzáférhetővé tettük 2026 végéig. Az albumban és e művészeti gyűjteményben található képek további felhasználását a Creative Commons CC-BY-NC-SA típusú licence szabályozza. Az archívum elérhetősége: http://looktalkact.com. Az alkotásokat egyúttal a Fedél Nélkül utcalapunkban is megjelentettük.

„Picture It!" - Our Streets, Our Stories - Photo Project for People Without Homes in V4 Countries

2022-ben újra támogatást nyertünk az International Visegrad Fundtól egy kreatív projekt megvalósításához. A „Picture It!" projekt célja a társadalom érzékenyítése, az előítéletek csökkentése és egy befogadóbb társadalom építése. A fő cél a többségi társadalom számára megmutatni, hogyan látják a hajléktalanok városaikat. A fotóprojektben a résztvevő hajléktalanok nyitnak a többségi társadalom felé saját fotóalkotásaikon keresztül, így ismerhetik meg a többségi társadalom tagjai a hajléktalanságot megtapasztalt emberek életét, látásmódját.

A projektet a szlovák Divadlo bez domovával, a lengyel Stowarzyszenie Teatr Bazával és a cseh Nadejével közösen valósítjuk meg. A közös munka eredményeként szeretnénk 2023-ban albumot és naptárat kiadni, valamint egy kiállítást szervezni Budapesten.

A projektet a Nemzetközi Visegrádi Alap (IVF) támogatja, Csehország, Lengyelország, Magyarország és Szlovákia kormányainak társfinanszírozásával. Az IVF célja olyan ötletek fejlesztése, amelyek támogatják a fenntartható közép-európai regionális együttműködést.

Barcelonai városi séta

Barcelonai találkozó

Budapesti megbeszélés

Budapesti látogatóink

FEDÉL NÉLKÜL - OTTHONTALAN EMBEREK MŰHELYE

A Fedél Nélkül az első magyar nyelvű utcalap, szerzői és terjesztői is jórészt otthontalan emberek. A lap kiadója a Menhely Alapítvány. Célunk egyrészről, hogy a velünk kapcsolatba kerülő hajléktalan emberek értelmes, hasznos tevékenységet végezhessenek; otthontalan alkotók megjelenési lehetőséghez, terjesztőink a lap árusításából jövedelemhez jussanak. Másrészről szerepet kívánunk adni a közösségi társadalom felé nyújtott szolgáltatásoknak, fontosnak tartjuk a lap és a művészeti munka szerepét az előítéletek kezelésében, csökkentésében.

Tevékenységünk mindhárom pillére alapvetően a társadalmi érzékenyítés eszköze, a lap terjesztői naponta több ezer, azaz éves szinten több százezer emberrel folytatnak közvetlen interakciót, művészeti tevékenységünk termékei, alkotásaink évente több tízezer kultúrabarátot érnek el, professzionális érzékenyítő programunk előadói pedig több ezer diákkal, fiatal felnőttel találkoznak.

Az utcalap munkájában **célunk**, hogy szociális szervezetként és művészeti intézményként is kiemelkedőt nyújtsunk, munkánkkal, a velünk dolgozó otthontalan emberekkel, önkéntesekkel, partnerekkel olyan jövőt kívánunk építeni, ahol hajléktalansága miatt senkit sem ér hátrányos megkülönböztetés.

Évek óta egyre nagyobb hangsúlyt fektetünk a **hajléktalanságot megtapasztalt emberek alkalmazására**, minél mélyebb szintű bevonásukra szolgáltatásaink, programjaink megvalósításába a tervezés szakaszától a tapasztalatok összegzéséig. Munkánkban az esetkezelő és a közösségi szociális munka teljes eszköztárát igénybe vesszük sorstársegítők, önkéntesek és szociális munkásaink együttműködésében. A lappal kapcsolatba kerülő hajléktalan emberek nagyobb része elsőként a terjesztésbe kapcsolódik be, zömében anyagi helyzetük jobbítása érdekében. Terjesztőink, néhány kivételtől eltekintve hajléktalan emberek, akik terjesztési szabályzatunkat betartva, fényképes kitűzőnket viselve, kollegáinkkal együttműködve árulhatják a Fedél Nélkült. A lap számukra sem ingyenes. Abban hiszünk, a munkával szerzett javak többet érnek, mint az ingyen kapottak, hogy a terjesztő munkájának haszna nem csak anyagi haszon.

Valljuk: **„Nincsen ember érték nélkül”**. Munkánk arra épül, hogy mindenki adhat valamit. Nem fogadhatjuk el a segítséget, ha nem tudjuk viszonozni. Munkatársaink minden nap adnak valakinek valamit valamiért. Alkotásokat a szerkesztőségnek saját hangjuk erősítéséért, lapunk példányait az olvasóknak anyagi javakért, közösségi munkát a lakosság különböző csoportjai felé a sorstársaikat sújtó előítéletek mérsékléséért.

2022 az újratervezés éve volt a Fedél Nélkül életében. A szerkesztőség megújult, alaposan megfiatalodott, ez pedig jó lehetőség volt mindennapi feladataink újragondolására is. A jelenlegi két főállású és egy részmunkaidős koordinátorunk a Fedél Nélkül teljes működését felügyeli, alapvetően hat területet: a szociális munkát, a lap- és könyvkiadást és terjesztést, a társadalmi szemléletformálást, az online médiákat, művészeti projektjeinket, valamint nemzetközi együttműködéseinket. Feladataink elvégzését három sorstársegítő és több tucatnyi önkéntes pótolhatatlan munkája teszi lehetővé.

Jelentős változásokkal szembesültünk külső környezetünkben is, a **papír árának** meredek emelkedése komoly anyagi terhet rótt ránk, terjesztőink az év második felében 100 forintért jutottak hozzá lapunk egy példányához.

Terjesztői hálózat

2022-ben összesen 263 terjesztővel dolgoztunk együtt, ebből 27 új terjesztőt alkalmaztunk. Az idén felvételt nyert terjesztők zömében csökkent munkaképességű, vagy a munkaerőpiacon hosszú ideje passzív em-

2022. Év Terjesztői

Szerkesztőség munkában

Lapárus munkában

Lapkiadás

berek voltak. Terjesztői létszámunk csökkenése megállt, az év során több tucat régebbi terjesztőnk tért vissza hozzánk, nagy részük frissen vesztette el állását. A munkaerőpiac felé is maradt lehetőség: az év során legalább 18 terjesztőnk talált állást magának. A lap indulása óta, 2022 végéig 2607 terjesztőt regisztráltunk.

Terjesztőink és szerzőink elsődlegesen nem szociális problémáikkal fordulnak hozzánk, mégis kapacitásainkat jóval meghaladó méretben diagnosztizálunk megoldandó ügyeket. Felelősségünket növeli, hogy terjesztőink és szerzőink harmadának szerkesztőségünk jelenti az egyetlen **kapcsot a szociális ellátórendszerrel**. Az irántunk élő bizalom jó visszajelzés, viszont komoly munkamennyiséget is jelent egyben. A terjesztőkkel való munkában 2022-ben is három közfoglalkoztatott státuszú sorstársegítő munkatársunk van, akikkel együtt (a szerzői hálózat tagjait is számolva) 300-nál több ügyfél személyre szabott ellátásáról gondoskodtunk más szociális szolgáltatókkal együttműködve. Szerkesztőségünk éves forgalma 6 087 fő volt, így átlagosan napi 24 ügyet intéztünk.

Több esetben követjük tovább lakhatáshoz jutott ügyfeleink életét is. Az év során öt lakás bebútorozását szerveztük meg, négy háztartást segítettünk lakhatási támogatással, valamint közösségi adománygyűjtés eredményeképpen sikerült egyik legrégebbi terjesztőnk önkormányzati lakásában a villanyhálózat teljes cseréjét támogatni. Önkénteseink és sorstársegítőink gyűjtöttek és szállítottak a télen tüzelőanyagot, javítottak kályhát, szereltek polcot vagy éppen vízvezetéket is.

2022-ben a Fedél Nélkül 99 929 példányban jutott el az olvasókhoz, ami enyhe emelkedést jelent az előző évihez képest. Kétheti példányszámunk 3 500 és 4 500 közt változott. A Fedél Nélkül Könyvek sorozat darabjaival évről évre több terjesztőnk dolgozik, mára biztos kiegészítő jövedelmet remél tőle mintegy kéttucat munkatársunk.

Az év során 422 **helyszíni ellenőrzést** végeztünk. A BRFK Közlekedésrendészete idén is balesetvédelmi oktatásokkal segítette munkánkat, az ezen való részvétel kötelező feltétele a teljes jogú terjesztői igazolvány kiadásának.
Vidéki jelenlétünk nagyságrendje nem változott, sajnos további terjesztőket veszítettünk el halálesetek miatt. Az év utolsó hónapjaiban 6 városban 9 terjesztőnk dolgozott.

Havi rendszerességgel tartunk **Kiemelt Terjesztői Klubot**, ahol a cél a kikapcsolás a mindennapokból. A klubtagokkal együtt meglátogattuk a Vasúttörténeti és a Hadtörténeti Múzeumokat, jártunk kiállításokon, koncerten és a Sváb-hegyi kilátóban is. A balatoni nyári táborunkba 10 lapárusunkkal és szerzőnkkel, valamint 3 önkéntessel utazhattunk el.

Évzáró rendezvényünkön önkénteseink már az előkészületeket is segítették. A műsort bűvész és kvízmester színesítette. Vendégeink, a műsor keretében, meghallgathatták Zilahy Tamás szerzőnk és Libor Laura színművész felolvasó előadását, és a sütiversenyt is újra meghirdettük, melyen ismét Mautner Zsófi vezetésével zajlott a zsűrizés. Igazán családias hangulatban telt a mintegy 50 fős rendezvény, melynek gördülékenységéért Huzella Péter, örökös műsorvezetőnk felelt.
A terjesztői díjátadó során 28 fő vehette át az Ezredesi oklevelet, ők adtak el 1 000 lapnál is többet az Olvasónak. Átadásra került az év legeredményesebb terjesztőjének járó Balogh László-díj, és a terjesztők egymásra leadott szavazatai alapján az Év Terjesztője-díj is.

Októberben jelent meg hetedik alkalommal a melléklet, melyben a 2016-ban megszüntetett **Népszabadság** napilap szerkesztőségének volt munkatársai írásait közöltük, ezúttal „A tudósítás hatalom” címmel.

Az év során két tucat **sztárinterjút** készítettünk lapunkban olyan művészekkel, tudósokkal, újságírókkal, mint Döbrösi Laura, Molnár Áron, Szente B. Levente, Stefanovics Angéla, Beton.Hofi, Csernus Imre és Perintfavi Rita. Mindannyian saját szakmájukban komoly ismertséget és elismertséget szereztek, fontosnak tartjuk, hogy rajongóik figyelmét lapunkra és terjesztőinkre irányítsuk.

Művészeti tevékenység

Alkotóműhelyünk zömében otthontalan művészekből áll. Ugyanakkor tudatosan nyitunk egyrészt a hajléktalanságtól nem sújtott, de gyengén menedzselt, hátrányos helyzetű nagy tehetségű szerzők felé, más-

Balatoni csoportkép

Nyári tábor

Kirándulás

Sütiverseny Mautner Zsófival

részt a már neves, az irodalmi kánonba tartozó írók, költők, képzőművészek felé.

Művészeti pályázatunk pénzdíjait továbbra is pályázatunk fő támogatójának, a Benkő házaspárnak köszönhetjük.

Bár legtehetségesebb otthontalan szerzőink száma évről évre csökken, az év során így is több száz pályázatot kaptunk vers, próza és kép kategóriákban, és felhívásunkhoz néhány új szerző is csatlakozott. „Civil" (azaz nem hajléktalan) szerzőink körében egyre nagyobb az ismertségünk, nagy örömünkre szolgál, hogy a kortárs magyar irodalom egyre több szereplője publikál nálunk.

Kulturális események

Az **„Év Alkotása 2021" díjátadó**, mely immár hagyományosan mindig májusban zajlik, végre ismét személyes jelenléttel valósulhatott meg a Spinoza Színházban. Az előző hetekben közösségi oldalunkon szervezett közönségszavazás keretében mutattuk be a versenyző képeket, és ismert színművészek olvasták fel az irodalmi alkotásokat: Pokorny Lia, Lengyel Tamás, Libor Laura, Nagy Zsolt, Káliz Artúr, Fullajtár Andrea, Bíró Kriszta és Für Anikó segítette munkánkat. A zsűrizést örömmel vállalta Balogh Tibor képzőművész, Szász Lilla és Eifert János fotóművészek, valamint Tóth Krisztina, Németh Gábor, Garaczi László és Fekete András írók. A díjátadón hét díjat adtunk ki, mindhárom kategóriában született közönségdíjas alkotás, a szakmai zsűri pedig az Év verse, Év prózája, Év képe díjon kívül egy különdíjat is odaítélt próza kategóriában.

2022 novemberében a MANYI-Kulturális Műhelyben nyílt kiállításunk **Lapról lapra** címmel. A kiállítás a Budapesti Corvinus Egyetem kommunikáció és médiatudomány mesterszakos hallgatóinak közreműködésével jött létre. A megnyitón Erdős Virág költő és az Ana & Willamos zenekar adott elő. A válogatás a gyűjteményünk egy kis szeletét mutatta be, a képek válogatása során az anyaghasználat és a technika változatossága volt a legfontosabb szempontjuk.

Színházi együttműködéseink, a Cím Nélkül, a Fapados revü és A Kóbor szálló révén a 2022-es évben is több helyen és alkalommal volt módunk találkozni a közönséggel. Művészeti tevékenységünket 2022-ben is pályázati forrásokból, lakossági adományokból, saját kiadású köteteink értékesítéséből valósítottuk meg.

Nemzetközi együttműködések

A Fedél Nélkül 2018 óta büszke tagja az **Utcalapok Nemzetközi Szövetségének** (International Network of Street Papers - INSP), mely 35 különböző ország több, mint 90 utcalapjának szervezete. 2022-ben rendszeressé tettük **Kitekintő** c. rovatunkat, melyben az együttműködés keretében laptestvéreink legjobb cikkeiből válogattunk. Nagy örömünkre szolgál, hogy mi is adhattunk a közösbe, beszámoltunk a magyarországi ukrán menekültválságról, megjelent a nemzetközi hírlevélben cikk a Fedél Nélkülben folyó munkáról és a hazai inflációs problémákról, valamint művészeti tartalommal is gazdagítottuk az INSP hírfolyamát, Kovács Béla szerzőnk egyik prózáját olvashatták angol nyelven az olvasók.

2022 szeptemberében Milánóban került megrendezésre a négynapos **INSP Global Street Paper Summit**, vagyis az Utcalapok Nemzetközi Csúcstalálkozója. A találkozó központi témái az utcalapokat országtól és kultúrától függetlenül érintő kérdések voltak: milyen történeteket és hogyan érdemes kommunikálnunk, hogyan tudjuk a leghatékonyabban segíteni terjesztőinket, hogyan gyűjtsünk adományt, hogyan kezeljük helyi szinten a migrációs válságot, miként tudjuk növelni az utcalapok dolgozóinak mentális jóllétét. A következő csúcstalálkozót 2024-ben Portlandben rendezik.

A HomelessTalk nemzetközi projekt

2022-ben lezárult a még 2019 őszén indult, szlovák, katalán és német partnerekkel megvalósuló projektünk, melynek **szakmai vezetését** láttuk el. Az Erasmus+ program támogatásával zajló együttműködés fő témája az előítéletek elleni küzdelem volt, így főszerepet kaptak érzékenyítő programjaink, a sorstársegítés és tapasztalati szakértőink személyesen is. Egyúttal a helyszínen ismerhettük meg partnereink munkatársait, intézményeit is.
A majd háromévnyi közös munka eredményeképpen két gyűjteményt jelentettünk meg: a „**Tegyünk érte!"** című kiadványt előítélet-csökkentésre alkalmas jó gyakorlatokkal, valamint a #LookTalkAct digitális művészeti gyűjteményünket, mely a hajléktalanság elfogadhatóbb képi ábrázolásához nyújt bárki számára ingyenes

Év Alkotása 2021-díjazottak:

Év Verse:
hágyépé: Tócsában
***Különdíj**: Bursztyn Budapeszt Bernstein Emil: TÁJ*

Év Prózája:
Buksika: A halál mosolya
Év Képe:
Kovács Béla (cím nélkül)

Közönségdíjas művek kategóriánként:
***vers**: Németh Anikó Ködmadár: Pepita*
***próza**: Buksika: A halál mosolya*
***kép**: Juhi (cím nélkül)*

Kovács Béla alkotása - Év Képe 2021.

lehetőséget. Bővebben írtunk erről beszámolónk 28. oldalán.

2022-ben is részt vettünk az immár 16. alkalommal megrendezett pozsonyi **ERROR Fesztiválon**. Ez az egyetlen olyan színházfesztivál Európában, amely a hajléktalan színjátszó társulatok köré épül. A Divadlo bez domova szervezésében létrehozott rendezvény az előző évekkel ellentétben már nem virtuálisan, hanem a társulat főhadiszállásán, Pozsonyban került megrendezésre november végén.

Önkéntesek a szerkesztőségben

Rendkívül szerteágazó feladataink ellátására kitartó munkával egyre erősödő önkéntesközösséget szervezünk. 2022-ben 70 önkéntes segítette munkánkat, közülük 32-en rendszeresen, legalább 8 hónapon át dolgoztak velünk, összesen 3 645 munkaórában.

Célunk olyan **csoportok** létrehozása és összetartása, melyeket hajléktalan emberek, önkéntesek és szociális szakemberek alkotnak, ahol egymással is szorosabb kapcsolatot tartva, nagyobb önállóságot élvezve, nagyobb hatékonysággal tudnak egy-egy feladatot megoldani, képesek lehetnek új készségeket elsajátítani, a már meglévőket fejleszteni. Minden csoport vezetője egy-egy tapasztalt önkéntesünk. Művészeti Csoportunk tagjainak alapvető feladata művészeti tevékenységünk fellendítése, alkotóinkkal való kapcsolattartástól a kéziratokkal való munkán át a rendezvények szervezéséig. A havi rendszerességgel, 5-8 kollégával tartott Nyitott Szerkesztőségi Ülés munkája szolgáltatja lapunk címlapinterjúit és a lap tartalmi változásairól is itt beszélünk először. Fotós Csoportunk tagjai látnak el bennünket tartalmainkhoz, valamint rendezvényeink, munkánk dokumentálásához szükséges fényképekkel. A Közösségi Média Csoportban idén öten dolgoztak, célunk, hogy a már működő mellett, összehangolva weboldalunkkal, újabb médiafelületeket üzemeltessünk.

Társadalmi szemléletformáló programok

2009 óta működik „Első Kézből a Hajléktalanságról" címmel egyik társadalomérzékenyítő programunk. A program keretében hajléktalanságot megtapasztalt embereket készítünk fel, hogy saját történetükről és a hajléktalanság témájáról zajló beszélgetések résztvevői, előadói legyenek. A havi rendszerességgel szervezett előadói klubban („EKH-klub") a jelenleg 21 fős állandó tagság - a hajléktalan tapasztalati szakértők - vitatja meg az elmúlt hónap meghívásainak tapasztalatait, készül az újakra tematikával, vagy éppen hallgatja meg az új előadó-jelöltet.

A keresett, és minden fél számára rendkívül hatékony érzékenyítő programunkról bővebben beszámolónk 34. oldalán lehet olvasni.

Terveink

2023 februárjában kampányt indítunk az alkotói és a fővárosi és vidéki hálózatunk növelése érdekében. Az év során új egyenruhák, új kitűzők gyártását is tervezzük. 2023-ban az utcalap 30 éves lesz, ez a kerek évforduló alkalmat teremt a lap történetének bemutatására, a velünk dolgozó hajléktalan emberek iránti figyelem felkeltésére. Művészeti intézményként alapcéljaink nem változnak 2023-ban sem: a lehető legtöbb hajléktalan embernek adni önkifejezési lehetőséget, adni teret, felületet, hangot. Legtehetségesebb szerzőink menedzselésével az a célunk, hogy az őket megillető helyen, a kortárs magyar irodalmi élet krémjében említsék nevüket. További neves művészek megnyerésével szeretnénk erősíteni presztízsünket, tervezzük a saját kiadású Fedél Nélkül Könyvek sorozat folytatását, és kiállítások, új színházi produkciók, felolvasóestek, író-olvasó találkozók szervezését.

INSP csoportkép

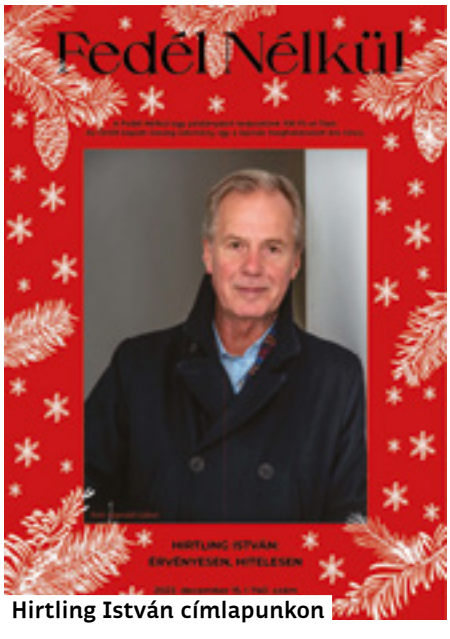

Hirtling István címlapunkon

Év Prózája díj átadása

Év Alkotása zsűri, színészek és díjazottak

RÓLUNK? TŐLÜNK! BESZÉLJÜNK A HAJLÉKTALANSÁGRÓL

Elkötelezetten hiszünk abban, hogy amit megismer az ember, azzal gazdagabb lesz, a világot a maga összetettségében látja, előítéletei csökkennek. A Menhely Alapítvány társadalmi érzékenyítő programjait több éve fejlesztjük. Ezek, a tapasztalati szakértők tudására épülő programok személyes élményt nyújtanak az érdeklődő személyeknek, csoportoknak. A programban közösen dolgoznak szociális munkások, hajléktalanságot megtapasztalt emberek, valamint önkéntesek.

E programokat 2022-ben a Hajléktalanokért Közalapítvány (HKA), valamint magánszemélyek és önkéntesek támogatták. Minden programunkra szívesen fogadunk megrendelést. Rólunk, programjainkról itt lehet olvasni: https://fedelnelkul.hu/elso-kezbol-a-hajlektalansagrol

A Menhely Alapítvány Fedél Nélkül utcalapja támogatásával működő társadalomérzékenyítő program, az Első Kézből a Hajléktalanságról 2019-ben ünnepelte 10. születésnapját. Az utána következő covid járvány okozta bezártságot követően idén végre újra a megszokott keretek között, személyesen dolgozhattunk. 2022-ben összesen 71 különféle előadásra kaptunk meghívást. Ez közelíti a járványidőszak előtti teljesítményünket. Meghívásaink számát növeli, hogy hajléktalan előadóink több színházi együttműködésben is tapasztalati szakértőként vannak jelen.

Az érzékenyítő programok egyik legnépszerűbb eleme a **Rendhagyó Osztályfőnöki** Óra. 2022-ben összesen 36 ilyen programot tartottunk meg. Az órán a diákok otthon nélküli emberekkel, élettörténetükkel ismerkedhetnek meg. Szituációs játékban élhetik át a hajléktalan emberek mindennapi élethelyzeteit, nehézségeit, konfliktusait. Hiszünk abban, és tapasztaljuk, hogy a találkozás eloszlatja a kölcsönös félelmeket és előítéleteket, a diákok nyitott és szolidáris felnőttekké válhatnak, az órákon szereplő tapasztalati szakértők pedig emberi méltóságukban megerősödve vállalják önmagukat, és saját sorsukat is tevékenyebben akarják jobbá tenni.

Az **Élő Könyvtár** (Living Library) ötlete a skandinávoktól származik. Azért született, hogy egymást nem ismerő, látszólag távoli közösségekből érkező, különböző sorsú és korú emberek szót váltsanak, és egymásra csodálkozva felismerhessék a másikban önmagukat, illetve azt, hogy ez a távolság valójában nem is létezik, vagy legalábbis jóval kisebb, mint azt hitték. A bensőséges beszélgetések alatt az egyik fél, az élő könyv - aki gyakorta nehéz helyzetű, társadalmi előítéletektől, kirekesztéstől sújtotta csoport tagja - feltárja életének „lapjait", majd várja a másik fél, azaz „olvasója" kérdéseit a megosztottakkal kapcsolatban. Élő Könyvtár programunk 2022-ben 11 alkalommal valósult meg, amely duplája az előző évinek.

Az év során 8 alkalommal adtuk elő a STEREO AKT színházi társulattal a Cím Nélkül című előadást az Örkény Színházban. A pécsi Tandem Színház Fapados revü című színdarabjával 2, A Kóbor szállóval 3 alkalommal jártunk Baranya megyében. Idén is mintegy 1200, zömében fiatal embert értünk el **színházi együttműködéseinkkel**.

2022-ben két alkalommal is szerveztünk háromnapos **tréninget** előadóinknak, májusban Dunabogdányban, augusztusban pedig a fővárosban, a Kesztyűgyárban. A tréningek célja mindkét esetben előadóink készségeinek fejlesztése, szituációs játékunk újraértelmezése és betanulása volt. Dunabogdányban 15, a fővárosban 11 előadónk vett részt. A nyári találkozón 17 fős közönség segítette visszajelzéseivel munkánkat. Itt az előadás sztorijait és szituációs játékait, valamint az élő könyvtár 30 perces változatát gyakoroltuk a meghívott közönség bevonásával.

Az év folyamán 5 rendezvényen **standoltunk**, nyújtottunk szakmai segítséget középiskolás és szociális munkás mesterfokú hallgatóknak. Részt vettünk egy céges börzén és adománygyűjtésben, valamint tartottunk önismereti tréninget alapítványunk által újonnan lakásba segített személyeknek.

Továbbra is együttműködünk az **EJHA - Emberi jogi nevelők hálózatával**, melyet az emberi jogi nevelés ügye iránt elkötelezett képzők csapata hozott létre. A hálózat célja, hogy segítse az információáramlást és az együttműködést a magyarországi emberi jogi, demokratikus állampolgári és/vagy globális neveléssel foglalkozó szakemberek és szervezetek között. Az EKH-program tapasztalati szakértői közül is többen csatlakoztak a csoporthoz, és adtak elő, vagy éppen tartottak képzést pedagógusoknak, érdeklődőknek. Mi is részt vettünk az EJHA III. országos konferenciáján októberben, ahol workshopot tartottunk érdeklődő tanároknak és magánszemélyeknek, valamint szakmai kapcsolatainkat ápoltuk az oktatásban érdekelt civil szervezetekkel.

A **„Lépjen Be a Nappalimba!"** - városi séta hajléktalan szemmel olyan speciális idegenvezetés, ahol a túravezetők egyike hajléktalan ember, másikuk szociális munkás. Segítségükkel a séta résztvevői a hajléktalan ember szemszögéből láthatják a közterületeket, akár éppen azokat, ahol maguk is mindennap megfordulnak. Az idegenvezetők olyan helyeket mutatnak meg, melyek a hajléktalan emberek számára jelentőséggel bírnak, és közben történeteket mesélnek a saját életükről.
Az év során 3 sétát vezettünk, négy tapasztalati szakértő túravezető és két szociális munkás közreműködésével. Sétáinkon 25 fő vett részt, a visszajelzések szerint értékes érzékenyítő programot teremtettünk.

EKH tréninghétvége

Városi séta

2022 ESEMÉNYEI, TÁMOGATÓINK

A Menhely Alapítvány története során mindig is törekedtünk közösséget létrehozni azzal a céllal, hogy csoportoknak, szervezeteknek, különböző érdeklődésű embereknek segítsünk megérteni a hajléktalanság nehézségeit, egyúttal megmutassuk a segítségnyújtás lehetőségeit. Munkatársak, önkéntesek, támogatók, baráti és művészeti körök fognak össze minden évben a hajléktalan emberek sorsának jobbításáért.

Kiadványaink

A 2022 májusában véget ért „HomelessTalk" projektben egy nemzetközi művészeti gyűjtemény és album létrehozását vállaltuk. A #LookTalkAct gyűjteményben olyan alkotásokat helyeztünk el, amelyek segítenek a hajléktalan embereket érő előítéletek csökkentésében. A digitális gyűjtemény a https://www.flickr.com/photos/194394 44@N02sets/72157720142017929/ linken elérhető, az alkotások a 2026-ig szabadon letölthetők, és felhasználhatók bárki számára. A gyűjteménnyel kapcsolatos munkát mutattuk be idén szeptemberben a Hajléktalanellátók Országos Konferenciáján.

Kommunikációnk

2022 januárjában a Fővárosi Önkormányzat hirdette **City light posztereken** a Diszpécser Szolgálat elérhetőségét.

Február végétől májusig intenzíven vett részt Diszpécser Szolgálatunk is a Budapesten segítséget kereső **menekültek** információkkal való ellátásában.

Áprilisban adtuk ki sajtótájékoztató keretében a Február Harmadika kutatás eredményeit bemutató **Gyorsjelentésünket** „Járvány - háború - munkaerőpiac - Hajléktalanság hármas szorításban" címmel, melyet beszámolónk 25. oldalán olvashat.

Ősszel Hajós András, online videómegosztón futó **Dalfutár** produkciója kereste meg alapítványunkat. A „Vajda 3" idősotthonban zajlott a műsor felvétele Nótár Mary énekesnő szereplésével. A műsor koncepciója egy-egy zenei produkció létrehozása egymást személyesen előre nem ismerő művészek bevonásával, egyúttal egyes évadokban társadalmi érzékenyítő gondolatokkal is. Nálunk az otthon lakói vacsoráztak-sütiztek együtt a stábtagokkal.

Érzékenyítő programok

Iskolákkal, érdeklődő társaságokkal, cégekkel való együttműködésünk célja a hajléktalanság, a hajléktalansággal sújtott emberek megismertetése. Kollégáink beszélgetések, csoportos játékok és művészeti projektek segítségével járják körül az otthon nélküliség és a szakmai segítő munka témáját. E programunkat idén már újra személyes találkozókon tudtuk bemutatni, munkánkról előző fejezetben írtunk.

Rendezvényeink, események, díjak

A **Szegénység Elleni Küzdelem világnapja** apropóján októberben a Józsefvárosi Önkormányzat kezdeményezésére a kerület 30-nál több pontján egy hónapon át a járókelők a Fedél Nélkül utcalap alkotóinak közterületi kiállítását láthatták.

A Fedél Nélkül utcalap otthontalan embereknek hirdet művészeti pályázatot vers, próza és kép kategóriákban. Az **„Év Alkotása 2021"** díjátadója májusban végre újra élőben valósulhatott meg. Közösségi oldalunkon közönségszavazást tartottunk, melynek keretében bemutattuk az alkotásokat, és ismert színművészek, Pokorny Lia, Lengyel Tamás, Libor Laura, Nagy Zsolt, Káliz Artúr, Fullajtár Andrea, Bíró Kriszta és Für Anikó olvastak fel a versenyművekből. A zsűri szerepét Szász Lilla és Eifert János fotóművészek, Balogh László képzőművész, valamint Tóth Krisztina, Garaczi László, Németh Gábor, Fekete András írók vállalták. A díjátadó keretében a zsűritagok a fődíjas alkotásokat egyenként is méltatták, magával ragadó, izgalmas művészeti élményt nyújtva ezzel a közönségnek. A nyertes műveket Pokorny Lia, Lengyel Tamás, Libor Laura színészeink adták elő. A díjátadón az eLeM formáció, Libor Laura és Marzio Grava együttese szolgált zenével.
Köszönet a támogatásért a kiváló szakmai zsűrinek, magánszemély támogatóinknak, és az utcalap olvasóinak, közösségi oldalunk követőinek!

A **Felkai Béla-díjat** 2012-ben elhunyt kollégánkra emlékezve adjuk át évente a szociális szakma egy-egy jeles személyiségének, közösségének. A díjazás a fedél nélküli emberek jelölései alapján, szociális munkásokból, valamint Felkai Béla családjából álló zsűri döntésével történik. A díj nyertese annak legmeggyőzőbb történetnek a hőse, melyben a segítő odaadása, elkötelezettsége találkozik a segített ember elismerésével. 2022 a díj szempontjából rendhagyó év volt. Májusban a korábbi járványidőszak miatt elmaradt díjátadókat tartottuk meg, majd novemberben az idei rendes átadást is. A személyes jelenlétű események kiválóan sikerültek, népes közönség előtt köszöntöttük a díjazottakat. A májusi rendezvényt Budapest főpolgármestere is megtisztelte jelenlétével. Összefoglalónkat és válogatást a jelölőszövegekből beszámolónk 38. oldalán tettük közzé.

Közterületi kiállítás

Művészeti pályázat díjátadó

Idén újra lehetőséget kaptunk az augusztusi **Sziget Fesztivál** civil falujában beszélni munkánkról és érzékenyíteni a hajléktalanság kérdéseire az érdeklődőket. Új fejlesztésű és régi játékaink egyaránt vonzóak voltak a fesztiválozók számára, mi pedig hálásak voltunk, hogy a játék mellett sokan szántak időt a beszélgetésekre.

A Kürt Nappali Centrum önálló sátorral települt ki a **Civil Korzó és Judafest** szeptemberi rendezvényére. Szociális szakemberek, érintettek és önkéntesek együtt mutattuk be intézményünket, munkánkat, eredményeinket. Játékos formában tapasztalhatták meg a résztvevők, ahogy egy-egy életesemény megváltoztathatja a mindennapokat, úgy omolhat össze az eddigi élet, mint a dzsenga építőkövei.
Beszélgetni vágyók élő könyveket kölcsönözhettek ki:

- „Nincsen ember érték nélkül" könyv - azokról, akik hajléktalan emberként utcalapunk terjesztői, a szerkesztőségben munkatársak, avagy szerzőként tartalommal töltik meg az újságot.
- „Ágy - asztal - tv" könyv - azokról szól, akik minden erejüket összeszedve kiutat találtak a hajléktalanságból.
- „Trambulin" könyv - azokról, akik elkapnak, ha kicsúszik a lábad alól a talaj, és segítenek, hogy ismét magadra találj.

A Fedél Nélkül szerkesztősége novemberben lehetőséget kapott egy, a Corvinus Egyetemen mesterszakos hallgatók által rendezett témaérzékenyítő **művészeti kiállításra**, melyről beszámolónk 31. oldalán adtunk részletesen számot.

A Menhely Alapítvány életében hagyományosan december elején, titkos szavazással a kollégák választják meg az adott év legjelesebb dolgozóját. 2022-ben Sass Lajost, a Kürt Nappali Centrum vezetőjét ünnepelhettük. Vele készült rövid portrénkat, valamint az Év Önkéntese-díj nyerteséről, a „Vajda 3" Menhelyünk önkéntescsapatáról szóló vallomást a 42-43. oldalon adjuk közre.

Nemzetközi programok

A 2019 őszén indult, Erasmus+ által támogatott **„HomelessTalk"** programunkat 2022. május végéig hosszabbíthattuk meg, így idén végre megvalósulhattak személyes nemzetközi szakmai látogatásaink Barcelonában és Budapesten. E programról beszámolónk 28-29. oldalán írtunk bővebben.

2022-ben folytatódott ugyancsak uniós támogatási forrásból az osztrák **Caritas Wien** szervezettel zajló együttműködésünk is, melynek keretében két szociális munkás kollégánk időszakonként a bécsi utcai szociális gondozók munkáját segíti a téli hónapokban. E munkánkról szóló rövid összefoglalónk a 9. oldalon olvasható.

Adományozás

A Menhely Alapítvány 2022-ben is sokat köszönhetett magánszemélyek és vállalkozások támogatásának. Az adományozások lehetőséget teremtenek a közvetlen kapcsolatra a hajléktalan és nem hajléktalan emberek között, emberivé, kézzel foghatóvá teszik a segítséget, egyúttal sok felismerést, jó érzést eredményeznek minden fél számára. Az alkalmi és rendszeres pénzadományok, valamint a szükségletekre rákérdező tárgyi adományok és pro bono szolgáltatások nagyvonalú gesztusai teszik lehetővé, hogy gyorsan és érdemben tudjunk reagálni váratlan helyzetekre, és ott tudjunk segíteni haladéktalanul, ahol a legnagyobb szükség mutatkozik.

2022 februártól több alkalommal vállaltunk **adományszállításokat** az ukrajnai háború elől menekülők számára. A nagy civil összefogás több szervezet és magánszemély által gyűjtött javakkal igyekezett segíteni a menekülthullámmal küzdő kistelepüléseknek.

Előző év augusztusában követes adománygyűjtés keretében 10 önkéntes segítőnk vállalta, hogy az **Új Nap Új Remények 2021.** akcióhoz csatlakozva kampányolnak mellettünk barátaik, rokonaik, munkatársaik körében: viszik jó hírünket, és „sok kicsi sokra megy" elven adományokat kérnek tőlük. A gyűjtés az Első Kézből a Hajléktalanságról program működését segítette idén: lehetővé vált a koordinátor díjazása, a résztvevő tapasztalati szakértők támogatása, valamint a 2022. őszi tréninghétvége megtartása.

Ugyancsak 2021 decemberében zajlott online **közösségi gyűjtésünk** a Kürt utcai Nappali Centrum gyógyszer-támogatási programjának finanszírozására. A program húsz éve fut, nagy kereslet van iránta. Pályázati támogatás hiányában sok-sok, felelősséget érző, nagylelkű magánadományozónknak köszönhetően működhet tovább ez a program. A 763 000 forint adományból 2022-ben 199 ügyfelünk számára tudtunk segítséget nyújtani gyógyszerei kiváltásában.

2020 őszén a Budapest Bike Maffia segítségével a Decathlon, valamint Döme Zsuzsa Suzi és az MKKP barátai **hálózsákok gyűjtésével** segítették munkánkat. A rezsiárak váratlan és drasztikus emelkedése okán intézményeinknek - így éjszakai szállásunknak is - fel kellett készülniük, hogy téli hideg időszak alatt a biztonság kedvéért kiegészítsük bármikor elővehető, a hűvös épületben is megfelelően védő hálózsákokkal.

2022-ben hetedik alkalommal szerveztük meg a **Fedél NÉPkül kampányt** a volt Népszabadság szerkesztőségi munkatársa-

Civil Korzó

Sziget fesztivál

inak támogatásával. A 2016 októberében megszüntetett napilap újságíróinak kezdeményezésére idén a Fedél Nélkül aktuális száma ismét plusz 12 oldalas, tematikus Népszabadság-melléklettel („A tudósítás hatalom - Egy legendás műhely emlékére" címmel), profi egyedi címlappal és a kitűnő képekkel jelent meg. A terjesztőknek nyújtott támogatás mellett az online adományok is az utcalap munkáját, alkotóit és terjesztőit támogatták.

A **Ladánybene zenekar** októberben jótékonysági gyűjtést rendezett hajléktalan ügyfeleink számára. Önkénteseik segítségével, tartós élelmiszert, takarót, hátizsákot és téli férfi cipőket gyűjtöttek az Akvárium Klubban.

Baráti társaságok is segítettek idén munkánkban. Oltyán János és barátai húsvétkor és az év végén vendégelték meg Kürt utcai nappali melegedőnk több száz ügyfelét. Karácsony idején Nieto Mercedes tánccsoportja jótékonysági táncesten gyűjtött újra, melyből a „Vajda 3" Menhely lakói, idősek és lábadozók ajándékai és finomságai készülhettek el.

Sokféle adománnyal támogatják munkánkat **magánszemélyek és vállalati csoportok** is. Speciális segítség, amikor egy-egy önkéntesünk közvetítésével zajlik a támogatás megszervezése, ezekről bővebben írunk önkéntes kollégáink munkájának összefoglalójában, a 41. oldalon.

További segítségeink voltak a korábbi adományozó cégek és partnerszervezetek, különösen jó helyre és jó időben érkezett az **Euroflow Zrt.** támogatása, melyből 2022-ben egy otthon újulhatott meg az ablak és a bejárati ajtó cseréjével, valamint a Haza-találó lakhatási programunkban tudtunk személyre szabott, egyszeri segítséget nyújtani. November közepén ismét önkénteseink közreműködését kértük jótékonysági **tartós élelmiszer-gyűjtési akciónkban.** Partnerünk a Magyar Élelmiszerbank Egyesület volt, tagjai évek óta adnak lehetőséget élelmiszer üzletláncokban civil szervezetek számára. Az akció keretében a vásárlókat kérik tartós élelmiszerek ajándékozására rászorulók javára. Az V. kerületi ALDI-ban 839 kg élelmiszer gyűlt így össze, és jutott el szolgáltatásainkon keresztül 281 nehéz helyzetben lévő ügyfelünknek. Ebben az akcióban óriási segítségünkre volt 31 önkéntesünk, akik a helyszíni gyűjtésben, a szállításokban és a csomagok összekészítésében vállaltak pótolhatatlan feladatot.

„Fogadj örökbe egy bácsit!" címmel újra felhívást intéztünk lelkes, az online térben és személyesen is a munkánkat követő és segítő önkéntescsapatunk felé. Az ötlet, hogy szeretnék támogatni a „Vajda 3" idősotthonban lakókat karácsonykor, önkénteseinktől származik. Az előzetesen felmért kívánságok alapján mindenkinek saját, személyre szóló csomagot állítottak össze nagy szeretettel. Az akcióban idén 17 önkéntes vett részt, emellett számos ajándékot küldtek az éjjeli menedékhelyen és a lábadozó részlegen élők számára. Érkeztek vitaminok, gyümölcsök, sütemények, tisztálkodási szerek és fehérneműk is szép számmal. Az ajándékokhoz írt kedves üzeneteikkel minden lakónk számára sikerült gazdag, meghitt ünnepet varázsolni.

Fejlesztések

Két éve több intézményünkben **felújításba,** átrendezésbe fogtunk. 2022-ben Kürt utcai Nappali Centrumunk helyiségeinek festése és mázolása történhetett meg, amihez újra óriási segítséget jelentett számunkra a Semcon Kft. munkatársaiból álló lelkes önkéntescsapat, valamint a PPG Trilak Kft. támogatása.
2021-ben **szervezetfejlesztésbe** is kezdtünk. Az első évben a szervezet átvilágítása zajlott az IFUA Nonprofit Partner segítségével. Ezalatt a szervezetalakítási irányokat és ütemezést dolgoztuk ki, az év végén az egyes fejlesztési területekért felelős munkacsoportokat alakítottuk ki. 2022-ben a szükséges tanulási folyamaton és az új működések megszilárdításán volt a hangsúly. Ebben az évben helyzetértékelést tartottunk munkacsoportjaink segítségével, valamint a szakmai munkánk átvilágításához ügyféligényeket felmérő kérdőív összeállításán dolgoztunk. Úgy tervezzük, hogy 2023 decemberére a teljes stratégiai tervezési és helyzetértékelési folyamat végére érünk. 2022 május-júniusban a Rajk Szakkollégium egyetemistái is segítették munkánkat.

Évek óta hasznos és nagylelkű segítséget jelent munkatársaink **továbbképzésében** az ERSTE Stiftung és a WU (Bécsi Gazdaságtudományi Egyetem) közös ingyenes, regionális képzéssorozata civil szervezeteket érintő menedzsment témákban. E képzéseket több nyelven, köztük magyarul is élvezhettük az elmúlt években, és egyre több kolléga vesz részt ezeken az online és személyes tréningeken.

Fedél NÉLkül
A TUDÓSÍTÁS HATALOM
Egy legendás műhely emlékére
Szenográdi Réka: „Nem buksisimi a feladatunk"

Ablakcsere előtt

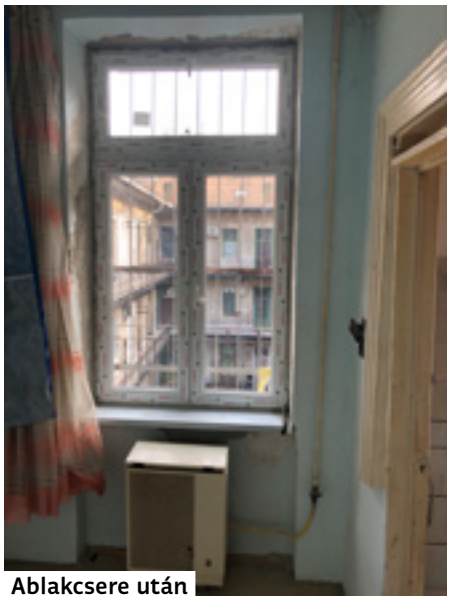
Ablakcsere után

FELKAI BÉLA-DÍJ HÁROMSZOR

A Menhely Alapítvány 2012 decemberében elhunyt munkatársa, Felkai Béla emlékére díjat alapított. A díj oklevelet és pénzjutalmat magába foglaló sajátos szakmai elismerés, ahol maguk az otthontalan emberek jelölik a nyertes szociális segítőt, szavazatuk szívből és tapasztalatból jövő fontos dicséret is egyben.

2022-ben rendhagyó évünk volt, két alkalommal is sor került a Felkai Béla-díj átadójára. 2020 és 2021 nyarán a járvány ellenére magát a jelölési felhívást a hagyománynak megfelelően országosan kiküldtük a hajléktalanellátó intézmények igénybevevői számára. A jelölések beérkeztek, Diszpécser Szolgálatunk munkatársai fel is dolgozták azokat, de a járványhelyzet miatt a díjátadó megtartását elhalasztottuk, mert szerettük volna személyesen és vendégek, családtagok, érdeklődők jelenlétében átadni a díjat - így várnunk kellett idén májusig. Ezt követően 2022 nyarán a szokásoknak megfelelően már rendben le tudtuk bonyolítani a megszokott jelölési folyamatot, télen az átadót.

Felhívásainkra 2020-ban az otthontalan emberek az ország minden részéről 143 jelöltre és 5 intézmény teljes csapatára összesen 334 jelölést, 2022-ben 150 jelöltre és 9 intézményi csapatra összesen 389 jelölést küldtek.

Két év kihagyás után végre személyesen ünnepelhettük a Felkai Béla-díjat májusban, a Magyar Vöröskereszt Empathy Caféjában.

A 2020. évi díjat Kepe Róbert utcalapunk, a Fedél Nélkül munkatársa, a 2021. évit Szpisjákné Baráth Rita a Magyar Vöröskereszt Veszprém Megyei Szervezete várpalotai hajléktalanellátó intézményének szociális munkatársa kapta. A zsűri a stábkülöndíjjal a megszűnő Isola Éjjeli Menedékhely végsőkig kitartó csapatát jutalmazta.

Ezen az ünnepségen az ünneplők sorában köszönthettük Budapest főpolgármesterét és szociálpolitikai tanácsadóját is.

A 2022. évi - idén tizedik alkalommal ünnepelt - Felkai Béla-díj átadására már a megszokott helyszínen, a Wesley János Főiskola Kline termében, december elején került sor.

A zsűri döntése alapján a stábkülöndíjat a BMSZKI Dózsa György úti szállójának recepciója munkatársi csapata, a 2022. évi egyéni díjat pedig Sós Bence, a Baptista Szeretetszolgálat Integrációs Központjának munkatársa kapta.

Gratulálunk a nyerteseknek, és nagyon köszönjük odaadó munkájukat!

Idézetek a jelölésekből:

Sós Bence

„Nagyon kedves, barátságos, odaadó, segítőkészséges, megértő, nem nézi le a hajléktalanokat, emberi hangnemben beszél, mindenkivel, mindenben segít bármit kér az ember tőle. Rendes, egy úriember. Minden embernek így kellene viselkedni az emberekkel, nem pedig úgy kezelni, mintha gyerekek volnának."

„Az a meglátásom, hogy a szállót nagyon bölcsen, okosan vezeti. Fiatal, kedves, szelíd, megértő modora mellett sokaknak élethelyzetében gyorsan, magabiztosan cselekszik, válaszol megfelelően. Kifejezetten alkalmasnak gondolom erre a nehéz vezetői feladatra, ebben a szegény, elesett életű emberek környezetében."

Dózsa recepció

„Nem tudok különbséget tenni a portán dolgozók között. Talán a hölgyek kedvesebbek, a férfiak komolyabbak, de mind rendesen, komolyan végzik a dolgukat. Akármit kérek tőlük, azt próbálják gyorsan és jól, a körülményekhez képest elintézni. Sokat segítenek, ha orvosi vagy vita miatt kell. Szóval én tisztelem őket, mert ha valahol akad sok probléma, hát itt van, amit mindig igyekeznek megoldani. Köszönöm a munkájukat."

mások

„Sokszor segített már nekem, ő a szociális munkásom és teljesen megbízok benne, habár volt, hogy nem értettünk egyet, mindig át tudtuk beszélni. Amióta rossz helyzetben vagyok, azóta ő volt az egyetlen ember, aki emberszámba vett, tiszteletet mutatott, megnyugtatott, hosszasan beszélgetett velem. Nagyon nehéz a természetem, ezt csak ő tudta elviselni sajnos."

Kepe Róbert

„Egy egyszerű esetet említek. Éppen az Fedél Nélkül szerkesztőségében jártam, amikor jött a Robi, hogy hadd zavarjon, egy pillanat az egész. És kezembe nyomott egy nagy hátizsákot. Emlékezett rá, többször is panaszkodtam, nem elég nagy a hátizsákom, sokszor még egy másik táskát is hurcolnom kell. A feje tele van nevekkel, a nevekhez tartozó nehéz helyzetekkel, és mihelyst alkalma adódik segíteni, azonnal megteszi. És sokszor old meg speciális problémákat. Rendkívül érző lélek, bele tudja képzelni magát a nehéz sorsú ember helyzetébe."

Szpisjákné Baráth Rita

„Rita minden olyanban segít, amiben tud. Ő olyan, aki mindent megold, és sokat is dolgozik vele. Ha megkérik, elintézi, és utána megmondja, hogy sikerült-e vagy nem. Tanfolyamokat, munkahelyeket rendez, hogy az emberek el tudjanak menni dolgozni vagy tanulni."

„Ő olyan szociális szakember, aki minden tőle telhetőt megtesz annak érdekében, hogy a rászorult embereknek hatékonyan, gyorsan segítsen. Kommunikációs készségét jellemezve: kedves, megértő, megbízható. Problémamegoldó képessége tökéletes."

Kepe Róbert

Budapest főpolgármestere

Szpisjákné Baráth Rita

Az Isola csapata

Sós Bence

Igazgatói köszöntő

A BMSZKI Dózsa recepció csapata

ÖNKÉNTESEINK MUNKÁJA

A mi önkénteseink nem pusztán jótékonykodnak, nem csak távolról és arctalanul segítenek, hanem valódi kapcsolatot alakítanak ki az otthontalan emberekkel. Nálunk lehetőségük van megismerni az otthon nélküli emberek világát, megérthetik a hajléktalanságig vezető egyéni utakat. Mi pedig tanulunk önkénteseinktől: derűt, felelősségtudatot, és ezerféle szakértelmet. Színt hoznak az életünkbe, felélesztik a bennünk időnként bizony megkopott lelkesedést. Önzetlenségük és szinte végtelen munkabírásuk mindannyiunk számára példaértékű köszönjük!

2022 a Menhely Alapítványnál az új **önkéntescsoportok** létrejöttének éve volt. A „Vajda 3"-kiscsoport pályázati támogatásnak köszönhetően kiválóan teljesít. Az Elsőként Lakhatást szemléletű Haza-találó projektünkben 9 önkéntes segíti a bevont ügyfelekkel való munkát és a projekt futását. Télen a Pszichológiai támogatócsoport is pályázatot nyert projektjével. A Práter utcai nappali melegedőnkben az év végén indult el a hétvégi szolgáltatásainkat felkaroló csoportunk újjáalakítása. Önkéntes programozóinkkal pedig igazi teammunkában zajlik új ügyfél- és önkéntesnyilvántartó programunk fejlesztése.

Célunk olyan csoportok létrehozása és összetartása, melyeket hajléktalan emberek, önkéntesek és szociális szakemberek alkotnak, ahol egymással is szorosabb kapcsolatot tartva, nagyobb önállóságot élvezve, nagyobb hatékonysággal tudnak egy-egy feladatot megoldani, képesek lehetnek új készségeket elsajátítani, a már meglévőket fejleszteni.

Önkénteseink számára szervezett **képzésünket** 2022-ben is megtartottuk. Idén a Haza-találó programunkba bevont ügyfeleink és kollegáink közös munkájának támogatására alakult 8-10 fős csoport, felkészülésükhöz a program kezdetén tréninget szerveztünk. A képzésről beszámolónk 27. oldalán írtunk részletesebben.

Állandó önkéntestevékenységek

Önkénteseink jelentős részét az alapítvány egységeiben folyó mindennapi feladatokba vonjuk be. Melegedőink nagy ügyfélforgalommal járó szolgáltatásaiban, szabadidős programok szervezésében, adományok kezelésével kapcsolatos feladatokban 2022-ben félszáz önkéntes segített.

A Kürt és Práter **melegedőinkben** zajló ételosztásban 20-25 fő vett részt idén. A feladat könnyen elsajátítható, ideális belépő új önkénteseknek. Munka közben megismerkedhetnek a szolgáltatások igénybe vevőivel, a kollégákkal. Az együtt végzett munka, a kollégákkal kötődő kapcsolatok pedig lehetőséget teremtenek önkénteseink bevonására a speciális készségeket igénylő feladatokba.

A Fedél Nélkül napi működésének minden területén jelen vannak önkénteseink, a lapmegjelenéshez igazodó kéthetes ciklusokban 25-30 fő segíti rendszeresen a munkát rendkívül széles tevékenységi körrel, tartalmakat szolgáltatnak a lap rovataihoz, a weboldalhoz és közösségi médiaoldalunkhoz - fotóznak, fordítanak, korrektúráznak, lapszemléznek, plakátot terveznek. 2022-ben további negyven önkéntes vette ki részét a szerkesztőség körüli munkákból: rendezvényeket szerveztek, tolmácsoltak, képet kereteztek, adományt szállítottak, csempéztek, festettek, csapot szereltek.

„Azóta itt élet van!" - programok a „Vajda 3" Idősotthonban

A Covid kapcsán elrendelt karantén minden erőfeszítésünk ellenére lelkileg rossz hatással volt a „Vajda 3" idősotthon lakóira. Alapítványunk vállalkozószellemű önkéntesei a kollégák és a lakók javaslatait is figyelembe véve kidolgoztak egy tizenkét hónapos programtervet, amivel a csapatnak sikerült elnyernie az Európai Unió Szolidaritási Testületének pályázati támogatását. A kártya- és filmklubot kiegészítették színházi és stand-up előadásokkal, kirándulással a Gyermekvasúton, karácsonyi kézműveskedéssel.

> „Sok új élménnyel gazdagodtunk, mert nem voltunk hozzászokva, hogy hetvenpluszos férfiak a Csárdáskirálynő slágereit fújják... De fújták, teli tüdővel, és az élménytől teljesen függetlenül bepárásodott szemekkel. Mert ugye allergiaszezon van."
> (Flóra, a „Vajda 3" önkéntescsapat tagja)

A következő évre tervezzük a kert megszépítését, valamint egy közös nyaralást is a sok emlékezetes heti program mellett.

Pszichológiai tanácsadás ügyfeleknek

2021 végén az Úton program egyik kliense azzal kereste meg szociális munkását, hogy magányosságát oldandó szeretne pszichológussal beszélgetni. Ugyanakkor egy, minket önkéntes munkájával régóta támogató pszichológus önkéntesünk gyakorlati helyszínt keresett magának, és ezzel el is indulhatott az együttműködés. Klinikai szakpszichológusi végzettséggel rendelkező egykori kollégánk pro bono szupervizorként, szociális munkás kollégánk pedig mentorként együtt kísérték végig első ügyfelüket öt hónapig, majd egy következő ügyfelet egy háromhónapos segítő folyamatban.

A közös munka folyamán formálódott, hogy szeretnénk egy hosszabb távon és szélesebb körben is működőképes programot fejleszteni. E törekvésünkben újra az Európai Unió Szolidaritási Testületének pályázati kiírása segített. A pályázati programot többhavi előkészítés önkéntes szakemberekkel és kollégákkal közös gondolkodást követően a fiatal pszichológusok csoportja állította össze. Az „Otthontalan emberek mentálhigiénés támogatása egyéni- és csoportos segítő beszélgetésekkel" című pályázat sikeres lett, így nagy örömünkre 2023-ban közösen belevághatunk majd egy új kalandba, és olyan programot valósíthatunk meg velük közösen, amely új szín és hiánypótló alapítványunk szolgáltatási palettáján.

Eseti és kampányfeladatok

Az Ukrajnában zajló háború kezdetén a nyolcadik kerületi önkormányzat a Kesztyűgyárban hozott létre ideiglenes szállást az érkező menekültek megsegítésére. A hivatal a Menhely Alapítvány segítségét is kérte az intézmény beindításához és gördülékeny működtetéséhez. Kérésünkre önkénteseink mentek és segítettek - összesen húszan voltak jelen az új intézmény mindennapi életében: ügyeletet adtak, játszottak a gyerekekkel, ügyet intéztek, tolmácsoltak, orvoshoz kísértek.

Ez az együttműködés vezetett ahhoz, hogy az egyik támogatónk nagy tételben alapvető javakat vásárolt, és a kerületben raktározott ruhaadománnyal együtt az ukrajnai Nagydobronyi Irgalmas Samaritánus Gyermekotthon lakóinak és az ukrán menekülteknek juttatta el. Az akciója lebonyolítását szintén az alapítvány önkéntesei segítették.

Utcalapunk, a Fedél Nélkül művészeti pályázatának lebonyolítása, a díjátadó szervezése 2022 első hónapjaiban is tucatnyi önkéntesünknek adott feladatot. A helyszín, az esemény, a fellépők és a közönség szervezése, a zsűri munkájának segítése, valamint a közönségdíj átadását megelőző közösségi médiakampány önkénteseink több száz munkaórájának köszönhetően valósult meg.

Rendezvényen való részvételre idén a szeptemberi Civil Korzón volt lehetőségünk, ahol három önkéntesünk a járókelők invitálásában, az érdeklődőkkel folytatott beszélgetésekben volt kiváló segítőtársunk. A Sziget Fesztivál Civil részlegében ugyan-

csak egykori Menhelyes kollégáink, valamint itt dolgozó kollégák középiskolás gyerekei is folytatták velünk az érzékenyítő beszélgetéseket, játékokat.

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat és a Sziget Fesztivál összefogásának eredményeként, a fesztiválzárás után a civil szervezetek összegyűjthetik a területen maradt használható javakat, elhagyott sátrakat, takarókat. A **gyűjtőakcióban** alapítványunk is részt vett. Önkénteseinkkel együtt dolgozva egy teljes autónyi holmit szedtünk össze, amit majd utcai gondozó szolgálataink juttatnak el a fedél nélküli embereknek.

2022-ben ismét egy lépéssel közelebb kerültünk Kürt utcai Nappali Centrumunk teljes felújításához. Kiváló önkéntesünk munkahelyi közösségét (Semcon Kft.) is bevonta ügyfélváró és terápiás helyiségeink kifestésébe és adományok gyűjtésébe. A munkában régi támogatónk, a Morgan Stanley lelkes önkéntese csapata is jeleskedett. A felújítások során a Baross utcai központ irodái is megújultak, ebben nagy segítségünkre voltak önkénteseink, csakúgy, mint a Vajdahunyad utcai raktárunk rendbe szedésében a Nielsen csapata.

Ugyancsak alkalmi segítséget jelentettek 2022 őszén az OTP és az Aegon munkatársi csapatai, akik jótékonysági főzéssel és ételosztással támogatták ügyfeleinket.

A Magyar Élelmiszerbank Egyesület országos gyűjtőakciójához csatlakozva, karácsony előtti jótékonysági **tartósélelmiszer gyűjtésünket 31 önkéntesünk és több kollégánk** odaadó közös munkája tette lehetővé. Ez a megmozdulásunk minden évben nagy sikernek örvend, visszajáró önkénteseink közül többen már fix időpontban, egymás társaságához ragaszkodva dolgoznak. A 840 kg-ot is meghaladó élelmiszer gyűjtése, szállítása, csomagolása és kiosztása nélkülük nem valósulhatott volna meg. Közreműködésüknek köszönhetően 2022-23 telén 281 ügyfelünk jutott nélkülözhetetlen élelmiszerekhez.

Decemberben, **a Fedél Nélkül évzáró rendezvényén** a lap terjesztőinek díjazása volt fókuszban. Az ünnepséghez kapcsolódó programok szervezése, zavartalan lebonyolítása idén is közel húsz önkéntes kolléga odaadását igényelte.

“Fogadj örökbe egy bácsit Karácsonykor” kampányunkhoz idén 17 önkéntesünk adta szeretetteli munkáját meglepetések kitalálásával, ajándékok összeállításával. Így karácsonykor egy valóban meghitt ünneplés közepette, minden idős lakónknak jutott a fa alá személyre szóló kedves ajándék.

2022-ben 92 magánszemély és 5 munkahelyi csoport 48 fővel vállalt alapítványunknál egyszeri vagy folyamatos önkéntes munkát. Az egyéni jelentkezők közül 51 fő idén jelentkezett segíteni.

Hálás köszönet illet minden egyes velünk dolgozó önkéntes munkatársunkat, amiért szabadidejüket áldozzák a hajléktalan emberek helyzetének jobbítására!

Hétfő esti kártyaparti a Vajdán

Önkéntestréningünk résztvevői

Vállalati önkénteseink

Tartós élelmiszer gyűjtő csapat

ÉV MENHELYESE

Interjú a 2022-es Év Menhelyesével **Sass Lajossal**
aki kérdezett: Guba Ildikó (rövidített beszélgetés)

- Határozott elképzelésed volt arról, hogy egyszer majd nehéz sorsú emberekkel, emberekért dolgozol?

- Dehogy! Eszembe sem jutott! Egészen más szakmát tanultam, gépészként dolgoztam. Aztán 1991-ben történt, hogy megláttam az Express újságban egy hirdetést, amiben az állt, hogy a Menhely Alapítvány szociális munkást keres.

- A sok álláshirdetés közül miért éppen ezen akadt meg a tekinteted?

- Jó kérdés... Valamiféle megmagyarázhatatlan érzés mozdult bennem, talán kihívás, hogy emberekkel szeretnék foglalkozni. Próba-szerencse alapon jelentkeztem, s fel is vettek.

- 1991-ben még éppen csak megszületett a Menhely Alapítvány, kialakulatlanok voltak a szolgáltatások, és eléggé homályos volt, hogy mi is az a szociális munka. Ebbe a számodra tökéletesen ismeretlen világba csöppentél bele. Megrettentél?

- Furcsamód nem. Valahogy megéreztem, hogy jó lesz ez. Megérintett és beszippantott az alkotói szabadság szellemisége. A lehetőség, hogy létrehozhatunk, kipróbálhatunk szolgáltatásokat, mellérendelhetünk szakmai munkát, és ha kell, finomíthatunk, változtathatunk ezeken. A kezdeti káoszból tudtunk működőképes intézményt, intézményeket felállítani, és egy jó csapatot összehozni. Ez az időszak alapozta meg a munkám iránti elkötelezettséget, adott óriási tapasztalatot, ugyanakkor feltámasztotta a tanulás, az elméleti tudás iránti igényemet is. Jelentkeztem a Wesley János Lelkészképző Főiskola szociális munkás szakára. A mi évfolyamunkból kerültek ki az első okleveles szociális munkások. Ezután az ELTE-n szociálpolitikusként diplomáztam, majd az Európai Unió Szakértő szakot is elvégeztem Pécsett. Így vált számomra kerek egésszé az elmélet és a gyakorlat.

- A szociális munkás stáb egyik tagjából „nőtted ki magad" intézményvezetővé. Okozott-e ez neked problémát?

- Nem volt akkoriban egyszerű a váltás sem nekem, sem a stábomnak. Tanulságos folyamat volt ez mindkét részről. Szerencsére fokozatosan vettem át a vezetést, és nőttem bele a feladatba. Mára már szerintem jók vagyunk így együtt. Mutatja talán az is, hogy az alapítvány egységei közül messze nálunk, a Kürt utcai stábban a legalacsonyabb a fluktuáció. Az átlag 15 év itt eltöltött idővel a miénk a legstabilabb csapat.

- A Menhely Alapítvány 7. kerületi Kürt utcai Nappali Centrumáról beszélünk. Mit takar a nappali centrum elnevezés?

- 1997-ben, az egykori tisztasági fürdőből alakítottuk át az épületet úgy, hogy a „klasszikus" nappali melegedős szolgáltatások mellett helyet tudjunk adni a lakhatással, jövedelemszerzéssel, jövedelemmegtartással kapcsolatos programjainknak is. Ügyfélszolgálatunkon szociális munkások és asszisztensek segítik az otthontalan embereket ügyes-bajos dolgaikban: postacím biztosításában, irataik pótlásában, egészségbiztosításuk rendezésében. Itt dolgozik a városszerte ismert Fedél Nélkül utcalap szerkesztősége, itt történik heti rendszerességgel a jogi és álláskeresési tanácsadás. A ház az utcai szolgálat bázisa, és nem utolsó sorban itt reggelizik és ebédel naponta 150-200 rászoruló ember. Elmondhatom, hogy kora reggeltől késő délutánig, a pincétől a padlásig zajlik az élet nálunk, napi 260-280 fős ügyfélforgalmunkkal mi vagyunk a főváros egyik legnagyobb segítő-szolgáltató intézménye.

- Ekkora forgalom mellett hány munkatársaddal viszitek a házat?

- Szociális munkások és asszisztensek 12-en vagyunk, az ételosztásnál közfoglalkoztatott kollégák végeznek pótolhatatlan munkát, és szerencsére számíthatunk önkénteseinkre is.

- Egy 1889-ben épült több száz négyzetméteres intézményt vezetsz. A házban nagyok a belmagasságok, itt-ott rossz a szigetelés, elavultak a közművek. Ki tudjátok-e gazdálkodni a megemelkedett rezsiköltségeket, kaptok-e segítséget, kompenzációt?

- Sajnos nem kapunk. A nappali ellátást biztosító civil szervezetek, így mi is kimaradtunk az állam által biztosított kedvezményekből. Alig világításban, 18 fokban dolgozunk, az estébe nyúló programjainkat minimalizáltuk. Ezeket a hátrányokat klienseink is megérzik, a hidegből bejövet is fáznak, ráadásul alapszolgáltatásaink közül a tisztálkodást és a mosást erősen korlátoznunk kellett. A megemelkedett élelmiszerárak mellett gazdálkodjuk ki a még elfogadható minőségű és mennyiségű reggeli adagokat. Adományok nélkül sokkal nehezebb helyzetben lennénk, ezért is vagyunk hálásak minden magánszemélynek, közösségnek, vállalkozásnak, ha támogatnak minket.

- Beszélgetésünk annak apropóján történik, hogy 2022-ben Te lettél az Év Menhelyese. Ez a díj attól különleges, hogy nem valamiféle főnöki kitüntetés, hanem az alapítvány összes dolgozója, közel 70 ember titkos szavazatának eredménye. Adódik a kérdés, miért pont Te kaptad?

- Meglepődtem valóban, miért pont én. Ezen sokat gondolkodtam magam is. Akik birtokosai már a díjnak, mindannyian a Menhely Alapítvány illusztris tagjai, de vezetők alig vannak köztük. Ezért is hiszem, hogy a kitüntetés nem csupán engem, hanem az egész Kürt utcai stábot illeti, velük együtt végzünk olyan munkát, ami a szakmában, a fedél nélküli emberek körében elismert, és aminek jutalmát én vehettem át. Büszke is vagyok rá, és egy kicsit meg is határozza további működésemet, hiszen ennek meg kell felelni, arra is ösztönöz, hogy jól, jobban tegyem a dolgomat.

- Le tudod tenni a terheket, amik ebből az igazán nem könnyű hivatásból rakódnak rád nap mint nap?

- Láttam kollégákat, akik képtelenek voltak határt húzni a munka és a magánélet között, és nem is lett jó vége ennek. Én szinte a kezdetektől fogva tudatosan különítem el, hogy mit hagyok hazaérve a küszöb előtt, és mit nem viszek be a munkahelyemre. Természetesen vannak dolgok, amiket elmesélek otthon, de igyekszem nem terhelni a családot. Rendszeresen futok, nem is keveset, ami jó lehetőség a kikapcsolódásra, töltekezésre. Az is előfordul, hogy töprengek valamilyen munkahelyi problémán, és éppen futás közben jutnak eszembe a legjobb megoldások. A barlangászás a másik hobbim, sőt egyfajta hivatásom, hiszen barlangi mentőként is dolgozom. Megesik, hogy társaimmal napokat töltünk a föld alatt egymásra utalva, és ez idő alatt van alkalmunk „világmegváltó" beszélgetéseket folytatni, kihangosítani gondolatainkat, segíteni egymásnak.

- Három gyermeked messze van még a pályaválasztástól, de megfordult-e a fejedben, hogy kövessék a példádat?

- Ezen még nem gondolkodtam mélyebben, de ha szeretnének nehéz helyzetű emberekkel foglalkozni, nyilván támogatnám őket. Ugyan nagyon igénybe vesz, és azt is láthatják, hogy otthon teljesen átlagos életet élünk, tehát ez a hivatás nem a csillogó jövőt hozza el. Mégsem tartanám vissza, ha ezt választaná bármelyik gyerekem. Mert szép pálya a miénk.

ÉV ÖNKÉNTESE

a „Vajda 3” csapat
Baán Flóra: „Azóta itt élet van!” - gondolatok egy pályázat margójára

A karantén kapcsán indult önkéntes szerveződés mára többet jelent minden résztvevőnek, mint csupán az érintett idősek támogatása. Közösség kovácsolódott, születésnapot ünneplünk, kulturális programokra megyünk, kutyaasszisztált terápiát és kertrendezést, közös nyaralást szervezünk, hétfőnként együtt kártyázunk, amit titkon azok is várnak, akik amúgy nem is szeretik a játékot. Így lettek az életünk részei a „Vajda 3” bácsijai.

Már nem tudnánk megmondani, pontosan kinek jutott eszébe az ötlet, hogy szervezzünk plusz programokat „a bácsiknak”, de a lényeg, hogy a Covid kapcsán elrendelt karantén komoly negatív hatást gyakorolt a „Vajda 3” szálló bentlakásos részén élő idős urakra, amit szerettünk volna enyhíteni. Ezért a Menhely Alapítvány néhány vállalkozó szellemű önkéntese, vagyis mi, és a szálló szociális munkásai közösen ötleteltünk egy sort, majd program javaslatokkal és mérhetetlen lelkesedéssel képletesen „berúgtuk az ajtót”.

A korábbi önkéntestapasztalatainkból sejtettük, hogy a bentlakók legtöbbje alapvetően nehezen nyit új dolgokra és emberekre, amit megfejelt a kötelező bezártság okozta ingerszegény életmód. Arra azonban nem számítottunk, hogy a legelső, ismerkedős program viszonylagos sikerét követően hamar elapad az érdeklődés, és a hétfői kártyázást egy kétfős - bár nagyon kemény - maggal, a szombati filmklubokat 7-9 fő részvételével tartjuk, és a szálló kertjéhez meg még hozzá sem tudtunk fogni...

Mindenképp szerettünk volna olyan programokat hozni a bácsik életébe, ami az ő igényüket tükrözi, amit minél többen élveznek és értékelnek. Így átgondoltuk a dolgokat és újabb ötletek születtek. Ehhez azonban nyilvánvalóvá vált, hogy szükségünk van (elsősorban anyagi) forrásokra. Kerestünk, és szerencsére rátaláltunk egy, az Európai Szolidaritási Testület által támogatott Európai Uniós pályázatra, amit heroikus küzdelemben (tekintve, hogy az önkéntesek közül egyikünk sem gyakorlott pályázatíró) összeraktunk, és nagy örömünkre néhány hónappal később el is nyertünk!

A Menhely Alapítvány szakmai támogatásával tehát belevágtunk, hogy szintet lépve még inkább felforgassuk a már eddig is sokat megélt urak mindennapjait, és egész évre összeállítottunk egy programtervezetet. A favorit kártyázást és filmklubot kiegészítették a színházi és stand up előadások, és ennek köszönhetően újabb élményekkel gazdagodtunk, merthogy nem voltunk hozzászokva, hogy hetvenpluszos férfiak a Csárdáskirálynő slágereit kívülről fújják. Azóta volt már gyermekvasutas kirándulás, karácsonyi kézműveskedés (az elkészült alkotások azóta is nagy becsben vannak tartva) és farsangozás mini koncerttel.

Most, hogy jön a jó idő, indul a kert megszépítése, és már előre várjuk, hogyan fogják locsolgatni a virág, vagy éppen paradicsompalántákat a dézsákban és balkonládákban, vagy hogyan szereljük össze a raklapokból tervezett kerti bútort. A fenntarthatósági szempontokon túl ugyanis tartunk tőle, hogy még egy nyarat a hintaágy nem bír ki, és inkább kényelemben élveznénk a kártyapartik fantasztikus hangulatát vagy a közös filmezések nevetős pillanatait.

Emellett persze szeretnénk megvalósítani a további ötleteinket, legyen az állatasszisztált foglalkozás, kirándulások, egy közös nyaralás vagy éppen egy kerti hordós tusoló, hiszen minden közös pillanat emlékezetes - nem csak a bácsiknak, de nekünk, önkénteseknek és az ott dolgozóknak is.

Szívet melengető, ahogy szépen lassan kapjuk a visszacsatolásokat arról, menynyire örülnek, hogy ott vagyunk, hogy rendszeresen megyünk, és „életet viszünk”. Programjainkra egyre többen jönnek el, és személyes ötleteiket bátrabban osztják meg velünk.

Pedig nekünk, önkénteseknek már rég nem arról szól (már ha egyáltalán valamikor így is éreztük), hogy részünkről ez önkéntes tevékenység, egyfajta „jócselekedet”, mert éppúgy élvezzük, ha nem jobban, hogy ott lehetünk. És ember legyen a talpán, aki megpróbál nekünk hétfő estére programot betervezni, mert az már foglalt! Nem csak a pályázat hivatalos idejére... Mert biztos, hogy ezt az élményt és kötődést nem fogja elvágni egy hivatalos határidő.

A program az Európai Szolidaritási Testület támogatásával valósul meg.

Sass Lajos

A „Vajda 3” önkéntes csapata

KÖSZÖNJÜK!

Munkánk eredményességét és sikereit 2022-ben is nagyban meghatározták támogató partnereink: nagyon hálásak vagyunk minden hivatalos szervnek, médiumnak és újságírónak, nonprofit szervezetnek, iskolának, vállalkozásnak, és bizalmával megtisztelő MAGÁNSZEMÉLYNEK, akik úgy döntöttek, támogatják a hajléktalan emberek felé tett erőfeszítéseinket!*

Támogatóink, együttműködő partnereink:

Baptista Szeretetszolgálat Országos Szociális Segítő Központ
Belügyminisztérium
Bethel Stiftung - Selbstvertretung Wohnungsloser Menschen
Budapest Főváros Önkormányzata
Budapest Főváros VII. kerület Erzsébetváros Önkormányzata
Budapest Főváros VIII. kerület Józsefváros Önkormányzata
Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata
Budapesti Rendőrfőkapitányság Közlekedésrendészeti Főosztály
Centrál Színház Nonprofit Kft.
Civil Kurázsi
Divadlo bez domova
EJHA - Emberi Jogi Nevelők Országos Hálózata
ERSTE Stiftung
Európai Unió Erasmus+ program
Hajléktalanokért Közalapítvány
INSP
International Visegrad Fund
Magyar Államkincstár
„la Caixa" Alapítvány
Naděje
NIOK Alapítvány adjukossze.hu
OTP SimplePay Kft. adjukossze.hu
Sztereo Művészeti Közhasznú Egyesület
Tandem Színház, Pécs
TEMPUS Közalapítvány
Utcajogász Egyesület
Versenyképes Közép-Magyarország Operatív Program (VEKOP)

Konzorciumi partnereink:

Baptista Integrációs Központ BMSZKI
Hajléktalanokért Közalapítvány
Keresztény Advent Közösség Szociális Szolgálata Alapítvány
Kiút Egyesület Léthatáron Alapítvány
Magyar Evangéliumi Testvérközösség
Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
Magyar Vöröskereszt Budapesti Szervezete
Menedékház Alapítvány
Misszió Alapítvány
Myrai Vallási Közhasznú Egyesület
Rés Szociális és Kulturális Alapítvány
REVIP Szálló
Tiszta Forrás Alapítvány
Twist Olivér Alapítvány
Utcafront Menedék Hajléktalan Személyek és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye
Utcáról Lakásba Egyesület

Támogatóink:

AC Nielsen Kft.
Bauspar Invest Kft.
Bike Maffia Egyesület
Budapestinside Kft.
Carbon Grafit Kft.
Centrál Színház Nonprofit Kft.
Csikós Consulting Kft.
DIAGEO Kft.
DXC Technology Magyarország Kft.
Euroflow Zrt.
Ganteline Kft.
Hankook Tire Magyarország Kft.
Heti Betevő
Hungarorisk Biztosításközvetítő Kft.
INTL FCStone LTD
Ipoly-Rákóczi Kft.
Kossuth Kiadó
Liferay Hungary Kft.
Líra Könyv Zrt.
MagNet Bank Zrt.
Magyar Élelmiszerbank Egyesület
Mates Program Organizer Kft.
Mepcon Kft.
Metrodom Bosnyák 14-18. Kft.
Navilis Tanácsadó Kft.
Népszabadság Egyesület
PCMentor Szerviz Kft.
Pozsonyi Pagony Kft.
PPG Trilak Kft.
Profintrade Kft.
Raduc Mix Kft.
Semcon Magyarország Kft.
Sensitiv Kft.
S IMMO APM Hungary Kft.
Sell & Speak Kft.
Tandem Színház Egyesület
TJ Invest Kft.
TopSafe Kft.
Varjú Fémmegmunkáló Kft.
YourCause LLC

Dolgozói, munkahelyi, baráti gyűjtések:

Aegon Global Technology Services
BNP Paribas
Morgan Stanley Kft.
Nielsen Kft. Munkatársai
Nieto Mercedes és tánccsoportja
Oltyán János és barátai
OTP munkatársai
Semcon Kft.

Rendezvények:

Centrál Színház
MANYI Kulturális Tér
Örkény Színház
Spinoza Színház
Sztereo Művészeti Közhasznú Egyesület

Médiatámogatók:

Civil Rádió
Katolikus Rádió
Litera.hu
Népszava
Nők Lapja Café
Partizán
prae.hu
szeretlekmagyarorszag.hu
Tilos Rádió
welovebudapest.com
Zugrádió

Pályázati támogatóink:

Hajléktalanokért Közalapítvány
supported by Visegrad Fund
Magyarország Kormánya
Európai Unió Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE
EURÓPAI SZOLIDARITÁSI TESTÜLET
Erasmus+

* Magánszemély támogatóink nevét személyiségi és adatvédelmi okokból nem hozzuk nyilvánosságra - de fontos elmondanunk, **kitartó és nagylelkű segítségükért nagyon hálásak vagyunk**.

MENHELY ALAPÍTVÁNY

Mindenkinek legyen otthona!